

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T81 Accession No. PG T472

Author V46R
సెంకయ్య -

Title రామరాజోయము - 1923

This book should be returned on or before the date last marked below.

రా మ రా జి య ము.

RAMARAJIYAMU

OR

NARAPATIVIJAYAMU

BY VENKAYYA

EDITED FOR THE FIRST TIME

BY

GUSTAV OPPERT, PH.D.,

Prof. of Sanskrit and Comparative Philology, Presidency College, Madras,

V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS

292, ESPLANADE, MADRAS.

1923.

All Rights Reserved,

Printed by
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
at the " VAVILLA " PRESS,
Madras —1923

P R E F A C E.

THE poem entitled *Ràmaràjīyamu*, and known also as *Narapativijayamu*, in honor of the brave Ràmaràja, contains a genealogy of the Narapati princes who ultimately swayed the destinies of the Kingdom of Vijayanagar. The Ràmaràjīyamu was composed at the beginning of the second half of the 16th century by Sùrayya's son Venkayya, the court-poet of Kòdandaràmaràja. This prince, better known as Ràmaràja, and son-in-law of the famous king Krishnaràja, was like his father-in-law, a great patron of Telugu literature. I have elsewhere shown that there existed two Krishnaràjas who had as their sons-in-law princes of the name of Ràmaràja.¹

The Ràmaràjīyamu was written previously to the battle of Tàlikòta, in which Kòdandaràmaràja was defeated and killed by the united armies of the Muhammedan Chiefs of Bijapur, Golkonda, Ahmadabad and Bedar.²

The narrative is continued nearly up to the period of this catastrophe, and leaves Ràmaràja in the plenitude of his power occupying his throne with his sons round him.

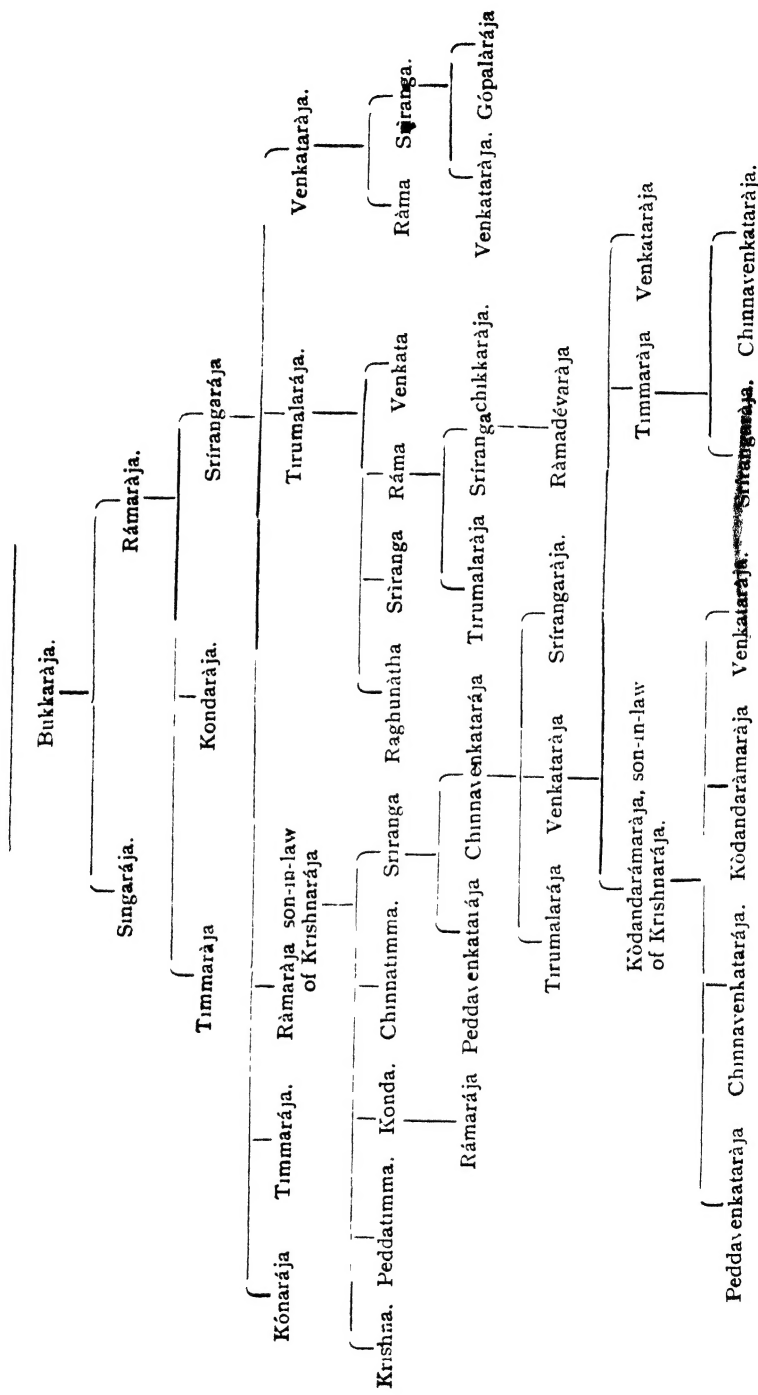
As is usual with work of this kind, the book traces the descent of the Naraptis from Nàràyana through Chandra, the Moon, to the Bharatas, hence to Nanda and from him to the Chàlukyas and through Vijala of Kalyàna to Kòdandaràmaràja, the hero of the poem.

The descent is traced as follows:—From Nàràyana, Brahman, Atri, Chandra, Budha, Purúravas, Ayu, Nahusa,

¹ See my *Contributions to the History of Southern India*, Part I, p. 43.

² See Wilson's *Descriptive Catalogue of the Mackenzie Collection*, Second Edition, Madras, 1882, p. 268.

Genealogical Table of the Narapatīs from Bukkarāja.

Yayāti, Puru, &c., descended the Bharatas, and the 83rd in descent from Arjuna was Nanda ; his 9th descendant was Chàlukya, and from him was descended Vijala or Bijjala of Kalyàna. His grandson was Vira Hemmalirāja ; Hemmalirāja's son was Tàtapinna. Tàtapinna was succeeded by Sômadêva, Ràghavadêva, Pinnasauri and Bukkarāja. This Bukkarāja had two sons Singarāja and Ràmarāja the latter of whom was the father of Timmarāja, Kondarāja and Srīrangarāja. The sons of the last-named prince were Kōnarāja, Timmarāja, Ràmarāja or Aliràmarāja, son-in law of Krishnarāja, Tirumalarāja, Venkataraja or Venkatàdrirāja. Of these, the fourth son, Tirumalarāja, had four sons : Raghunàtharāja, Srīrangarāja, Ràmarāja and Venkatarāja. The third of these, Ramarāja was the father of Tirumalarāja and Srīrangachukkaraja, the son of the last being Ràmadêvarāja. The fifth son of Srīrangarāja, Venkatarāja, had two sons Ràmarāja and Rangaparāja or Srīrangarāja, the latter of whom had in his turn two sons Venkatàdrirāja and Gôpalarāja. Ràmarāja, the third son of Srīrangarāja and the son-in-law of Krishnarāja, had also five sons: Krishnarāja, Peddattimmarāja, Kondarāja, Chinnattimmarāja and Srīrangarāja of whom Kondarāja had a son named Ràmarāja, and Srīrangarāja had two sons Peddavenkataraja and Chinnavenkatarāja, the sons of the latter being Tirumalarāja, Venkatarāja and Srīrangarāja. Venkatarāja had three sons named Kōdandaràmarāja or briefly Ràmarāja, Timmarāja and Venkatàdrirāja, the eldest of whom Kōdandaràmarāja became the son-in-law of the famous Krishnarāja of Vijayanagar. This Kōdandaràmarāja, who appropriated the regal power had four sons: Peddavenkatarāja, Chinnavenkatarāja, Kōdandaràmarāja and Venkatarāja, and Timmarāja the younger brother of Kōdandaràmarāja had two sons: Srīrangarāja and Chinnavenkataraja. Thi

Kòdandarāmarāja the son-in-law of king Krishnarāja, fell, as has already been mentioned previously, in the battle of Tālikòta, but Venkayya closes his Rāmarājīyam previously to this event

The annals of the Narapati family contain thus many important and interesting accounts concerning the Telugu country, to some of which I have alluded in previous publications of mine.

The poem is written in classical Telugu, in a choice and superior style. It abounds, as is usual in works of this kind, in Alankāras and other rhetorical figures so highly esteemed by the people of this country.

The book is compiled from two MSS. in the Government Oriental MSS. Library, and I am greatly indebted to the learned Pandit M.R.Ry., Kokkonda Venkataratnam Pantulu Gāru for the valuable assistance he rendered me in the publication of it, and also to M.R.Ry., D. Rāghavayya Pantulu Gāru, who kindly helped me in revising the proofsheets.

GUSTAV OPPERT.

MADRAS,
30th January, 1893.

శ్రీ

రామరాజీయము.

రామామణినిస్తుల స్థనయుగశ్రీగంగ పంకాంకవి
స్తారోరస్థులుఁ డౌర్ధరక్షణచమత్కాని ప్రచారండు స
త్కారుణ్యాంబుధి యారమాపతి కృతార్థత్వ ప్రభావంబు చే
కూరంజీయుచుఁ బ్రోచుఁగాతఁ గృపచేఁ గోదంషరామాధిపుఁ. 1

మ. పనజాక్షీసుమబాణు రామమహిభృద్వజ్రం గృపాదృష్టిచే
ననిశంబుం దగఁ బ్రోచుఁగా వుత విరూపాక్షుండు పుత్రాంగనా
జనగంధేగతురంగవీరభటభూ సాద్యమాణిక్యకాం
చనవస్త్రానిసమ స్థనంబుదల నీత్యైచిందు నధిల్లఁగఁ. 2

ఉ. ముద్దియ సంచరించునటుమోములవేలుచుఁ గద దమ్మిపూ
గద్దియమోచనమడి శ్రీంబుల వేడక స్థలంచుజాణ యే
ప్రొద్దును నానిచుంబుల విరు గిగఁ దాల్చినలోక నేత బ
ల్బుద్ధులప్రొడ నుచువిభుఁ బ్రోచుఁ జిరాయురువేతుఁగాఁ గృపఁ. 3

ఉ. మున్నగుననుచుందటను ముద్దులగుక్క నటించుచున్నమా
యన్నకె నచ్చెనంచు నలినానన హర్షతో విల్వం బోయి తాఁ
జన్నని పల్కికాఁగిలిడుసామచుప్రేడు గోరుకోరికల్
చెన్నలరంగి రామన్యసేఖరునిపుత్ర సత్కృపామతిఁ. 4

ఉ. భూవినుతాతినిశ్చలతఁ బొల్చుముదంబు మదిం దలీర్పఁగా
భావజాఁ గన్నతల్లి మురగంజనుపట్టపుదవి యాస్రసం
తీవరుముగ్ధుపట్టి రజనీపతికూరిమిచెల్లెలెనల
క్షీణనజాక్షీ రామవిభుగేహమున నివహించుఁగా వుతఁ. 5

చ. మది మదనాంతకుం ద్రిపురమర్దను నిల్చి తిపంబునర్చి యా
 సదయునిచెట్టబట్టి మయిసామున నిల్చి జగంబులెల్ల స
 మ్మదమున నేలుసర్వగుణమండన గౌరి దయామతి న్సుభా
 న్వుదనుగిగఁ జేయుఁగాత రిపుభంజనునార్వితీరామభూవిభుఁ.

6

తే. కవులహృత్పద్యవినవాటిఁ గలయ మెలఁగు, సైకతశ్రోణి వారిజబాతురాణి
 వాణి ఘనవేణి రామభూవల్లభామృ, తాంతు నెప్పొడు వాగ్విధవాన్యఁజేయు.

7

క. కురీతి నఖిలభువనా,ధారులు సైనటిదేవతావరులు
 త్కారుణ్యబద్ధసంపద, నామూఢిగ రామస్వసతి యురుచు వేడఁ.

8

తే ఒక్కనాడెంబురుహతాంఘోదయును, స్నానసంధ్యాద్యసంతానదానవిధుల
 నిష్ఠఁ గావించి హరిపదసరజముల, నిచ్చ నిచ్చలభక్తిచే నిరవుకొల్పి.

9

సీ. కస్తూరికాగురుకాశ్చిరమితమాగంధంబు మై నిండఁ గలయనలఁది
 జాజులు మల్లెఁ జతఁగూర్చినట్టి సంపఁగిపూవులెత్తులు సిగనుజుట్టి
 దిక్కులఁ గాంతిచేఁ నేజరిల్లఁగఁజేయురమణీయమణిభూమిగుణములఁ దాల్చి
 బంగారుజీలుగుడుస్సుటిహోయల్లిగిబిగి నీయ మీఱఁగ నల్లెవాఁబునేసి

తే నల్లసంతఁడయతుల కెలునఁజాలు, మామగసి సతు బుగ్గమచాపబాణ
 భగ్నహృదయాబ్జ లగుచు విభ్రాంతిఁదనర, ససుమతీనాథ వేత్రోత్సరింబుగాఁగ.

సీ రాజశంఖాంబుధిరాకాసుగాకర రాజాధిరాజ వీరప్రతాప.

కామ హన్నిబ్బరగండ సన్నత మహారాజ చాళుక్యనారాయణాంక
 హత్తుమువ్వరగండ హత్తుహన్నిబ్బరగండ యైవరగండ చండకౌర్య
 యరిరాయమర్దన భరణీసూహ గండరగండ యని భల్లు సరసమధుర

తే. వాగ్విభృంకః మీఱఁ గైవారములను, జేయ నిమిషంకిలను సతుల్నేరి మెలఁగ
 భూసురాశ్వి నాదము లోభిరుకలఁగ, శంఖభేదీమృదంగనిస్వనము మెలఁగ.

11

సీ భూదావాపంబున్నూర్తిచేతి మహాప్రచండులౌజ్ఞెల్లు కైదండలివఁగఁ
 జ్ఞెఁగుచు సదుపజీవులు వెంట నిర్మలముక్తామణిచ్చత్రముల ధరింప
 సంతంతఁ గదిసి సారాన్వయాభీశ్వరులడపంబుఁ గత్తిఁ బావడఁబట్టి
 మలనొప్పఁగఁ దదాహ్వయులు గిండిఁ గాగంజిఁ బాదుకల్పరటిదర్పణముఁ బూన

తే నమ్రుగుచున్నభారణీనాథుల, సంద డిరుంకఁబాయనందంద వేత్ర
 భరులు సాహానినాగుల్లై తఱుచు మెలఁగఁగనగరు వెలుపడి మొగసాల నడచినచ్చి.

- సీ. ప్రాకటహేమచిత్రవిచిత్రతంబులై కొమరొంగువై దూర్యకుండ్యములను
రమణీయమాత్మకరంగవల్లికలతో విలసిలంబగువేదికలనురహీ
ఘనపద్మరాగసంఘటితోన్నతములునై తననానువిద్రును స్తంభములను
వితతపార్శ్వవిభ్రాశ్చక్రతరకములు రూఢిగనుమరుగొరహణములఁ
తే. గలిగి లక్ష్మీనివాసాఖ్యఁ జెంగి చూచు, జనుకెల్లను రోహణాచలవిధంబు
మదినిఁ గడురఁగఁజేయుచు మదమొనర్పఁ, బాలినట్టిమహాసభాసదనమునను. 13
- క. కోరికలీరికలై త్రమహారములుచెల్లంపుననపుట్లను నెంతేఁ
గారుణ్యమతిని వినుచును, బేరిను మణిఖచిలెసింహాసీఁ ఘండై. 14
- తే. చెలులు బాంధవజనములఁ జేరి చిత్త, దునితవందనసల్లాపనచనలర
మన్ననలఁజాలఁగాంచి చేసన్నఁ జూపి, నర్హకనకాసనాసీనులై చెలంగ. 15
- సీ. కోసలు గలివి కైకొన్నయేనుఁగులిక సామ్యఁడిచ్చినజవాశ్వంబులివియె
పాండుఁడేఁజేటను బనుమముత్యము? విద్రవిహిఁడంపినయట్టిద్రవ్యమిదిగా
చోళుచేఁచెచ్చినసుందరీచయమిది కాళింగుఁడొసఁగినకనకమిదిగా
మగధునచేఁగొన్నమండలాగ్రంబిది లారసేనుండంపుసాములివిగా
తే. యనుచు సచివులు చెలుపఁ గైకొనుచు యువతి, వారకరమణికంకణకృణనకలిత
చామరోహితపవనసంచలితస్థాన, కుంతలంఁడొచు రాజసంబంత మెఱసి. 16
- చ. నరసరసంఘమాళిఘననవ్యకిరీటమణిప్రభాంస
చ్చరణసరోజుఁడొచుఁ గనుసన్ననుపేంఁగ్రనిమాడ్కి, నిష్కగూ
రమణి కార్యదక్షుఁడయి వర్తలు రామనరేంద్రుఁడెంతయున్
గురుకవిసామ్యముక్తిముగఁ గొల్పిననుండై సురేంద్రుక్తివిడిక. 17
- క. ఈలీల రామధరిణి, పాలుఁడు సకలస్పృహకులభాస్కరుండై పే
రోలగమున మృదుగానం, బాలించుచుఁ గావ్యసరణులరయచు వేడ్కన్. 18
- క. నగుమొగమున ననుఁ గనుఁగొని, జగతీసురసంకమణివి సత్కవిపగుటన్
దగుదువు మామన్ననకుఁ బొ, సఁగంగనంగుల సూరసచివునిసెంగా. 19
- క. రారమృదుచును మిక్కిలి, గారణమునఁ బిలిచి చెంత గద్దియపై న
న్నారూఢునిఁగా నొనరిచి, తోరముగాఁ జేలములను దొడ్లునొసఁగెన్. 20
- క. ధివిధమున బహుమానముఁ, గావించి మదీయవంశకర్తృచర్యల్
భూపలయంబున వ్యాసప,చోవిరచితలీల సర్వసభకరమగుచున్. 21

- క. పంచమవేదంబని బుధు, లెంచం దగి భారతాఖ్య నెసంగినదానికొ
మించినభక్తిని నాక, ర్నించ నె నామదికి నెపుడుఁ బ్రీతి జనించుకొ. 22
- ఆ. తారలెన్నవచ్చు వారిధివలీల, దాటవచ్చు గిరుల మీటవచ్చు
భారతార్థ మెఱింగి పలుకంగవచ్చు నె, చిలువఁజేనికైన నలువకైన. 23
- క. కన్నంతి బుధులచేతను, విన్నంతయునంద్రభాష విచరింపఁబడెకొ
జెన్నలరంగ భారతమా, నన్నయభట్టాదికవిజనంబులచేతకొ. 24
- క. ఆవిద్యత్కవులాదిగ, భూవలయంబందుఁ గలుగుపూర్వకవీంద్రుల్
మావంశజులరాజుల, నేవిధమునఁ జెప్పినారొ యితరకృతులలోకొ. 25
- క. నీవును సంక్షేపముగా, నావిధమును దెలిసి పేరులాఘవచర్యల్
గావింపుము కృతిగూఢము, గా వినవలెన నెడువాంఁగ గలిగెను మాకుకొ. 26
- తే. అనిననొఁగాకయని సంస్కృతాంధ్రకవుల, వినుతులొనరించి తత్పాదవనరుహముల
డెందమున నిల్చి మృదునవోబృందగరిమ, రామరాజీయమునకృతిరహించింతు. 27

వంశావళి.

- సీ. నారాయణుని నాభినలినగర్భంబున నాలుగు మొగములనలున వొడమె
నాభారతీమనోహరుపదాంగుష్ఠంబువలన దత్తుంహారువులను గలహ
భోజనుండును నాభిఁబులహుండు కర్ణములనుబులస్తుండు త్వక్కునను భృగువు
కరములవలనను గ్రతువు ముఖంబుల నంగిరసుండు ప్రాణుండు నలవ
తే. సింహుండును మనమున మరీచియును నేత్రి, ములనున త్రయుననంగను గలిగిఁగలమిఁ
బదుగురు తనూజులరుబాహుబలులు భవవి, దూగుఁ నలార్క తేజాలు వారిలోన.
- చ. జగదభినంద్యపాదలజాతుఁ డమేయుఁ డజేయుఁ డాలస
న్నిగమరసాతిలోలకమనీయమనోంబుజుఁ డుగ్రపాపదు
ర్మగబలనూదనుం డలఘురమృతపోధనుఁ డర్క భాస్వరుం
డగణితప్రణామూర్తియగునత్రిమహిమునిఁ జెప్పినొప్పదే. 29
- క. ఆయత్రికి నననూయకుఁ, దోయజభవతోయజాక్షుగూర్జటులతుల
శ్రీయుతులై జనియించిరి, తోయజవిద్వేషిద త్తదుర్వాసులనకొ. 30
- ఉ. వారలలోననొప్పె ననవద్యగుణాకరుఁడాశ్రితాంబుదో
దాగుండు దారితప్రకటతాపసచక్రండు చక్రవాకని
స్సారకరుండు సౌరకరజాతరుచిస్ఫుటనవ్యహదక
ల్లారసోనిరుండు పరభాహృతచంద్రుండు చంద్రుండున్నతికొ. 31

క. అతనికి రోహిణికి గుణా, నివృత్తుడగుబుధుడందుదయమయ్యె నీరేజవనీ
హితవరసవర్తనచే, క్షీతితలజనతతికి మిగుల క్షేమకరుండై. 32

క. ఆరాహిణేయనశిశాం, భోరుహనేత్రకును సతతబుధనుతశోర్య
దారుండు సరససుగుణా, ధారుండు పురూరవుండు దగ జనియించెన్. 33

సీ. అసహాయశూరశననిలోన శాస్త్రనగణములనెల్లను గడఁకనణచి
వితతత్రయోదశద్వీపంబులెల్లను బాహుబలస్ఫూర్తిఁ బరఁగనేలి
కరమర్థిగ్రతువుల సురలఁ దన్నుచుఁ బ్రజలభ్యుదయంబుల నలరుచుండ
ధర్మస్థినిఁ బ్రోచి ధనదుతో నెనయగుసంపదలను జాల సాంపుమిగిలి
తే. గరుడగంధిర్వశిన్నరవరులతోడ, నెయ్యమొనరించి మెలఁగుచు నిర్జరేశు
మన్ననలఁ గాంచెఁ దత్స్వభాసన్నవిబుధ, చయము వొగడఁ బురూరవశ్చక్రవర్తి.

తే. ఆపురూరవుడూర్వశియందుఁ బ్రేమ, దనర నాయువు ధీమంతుడను వసువు దృ
ఢాయువుఁ జిరాయువుశతాయువనఁగవరుసఁగనియొ నార్యురుగొడుకులవినుతయశుల.

క. ఆయనీశులలోపల, నాయువు ధరనీతిభాధలందకయుండెన్
న్యాయముగనేలె శాస్త్రని, నాయకవరసేవితాంఘ్రినలినుం డగుచున్. 36

సీ. అమరేంద్రుఁడాదిగా నమర సంఘమువచ్చి తమహవిర్భాగసంతతులఁ గొనఁగ
నవరత్నమయభూషణముల గోచయముల భూసురప్రతలికి భూరియొసఁగి
రాజనూయంబులు వాయవేజంబులు మొదలుగాఁగల మఘములనొనర్చి
రాకెందుకీ ర్తిసురభిదామముల దిగంగనలకు శృంగారమును ఘటించి

తే. యాయువును గాంచె స్వంభిమయందు నహుషు
క్షుత్రవృద్ధు ననేనసుఁ గరభు రజి సు
యశుల బాలార్కతేజుల నలఘుమతుల
వరకుమారుల నేవుర వారిలోన. 37

మ. మఘములైక్కులొనర్చి దేవతల సన్ధానంబుఁ గావింపుచున్
లఘుమార్గేతరుండై కుభ్యత్తితికి నశ్లాఘ్యత్వ మొందించి ని
త్యఘనోదారత భూజనంబులకు నత్యంతప్రమోదంబుగా
నఘదూరంబుగ ధాత్రినేలె నహుషుండాఖండలుండోయనన్. 38

తే. ఆనహుషునకుఁ బ్రియవాసయ నెడి ముద్ది
యకు యయాతి సంయాతి ప్రయాతి యన సు

తులు జనించిరి వారిలోపల యయాతి
చిరయశోహరి రాజ్యాభిషిక్తుఁ డయ్యె.

39

సీ. పాకారి దోడాసపడ దేవదైత్యసంగరమునఁ జెక్కుఁచిక్కుములఁ దునిమి
హయమేధంజనూయాతిరాత్రాదియాగంబుల సురయఁకినినడంచి
తినకనియునుపక ధిఁగలయట్టియర్థము బ్రాహ్మణు ప దానముగ నొసఁగి
వర్ణాశ్రమంబుల వరుసనడపుచు జలనిధిమేఖులను నొంకిరించి

తే. సకలపురరాజ మాప్రతిష్ఠానపురము, దనకు సురరాధానిగాఁగను యయాతి
ధర్మమేతయు నాల్పపాదముగ నడచి, పెంపు సొంప వహించుంగఁ బ్రభివ్రవేలె.

క. కవివృషపర్వతనూజుల, సవినయ ను దేవయానర్చిష్ఠుల భా
ర్గవుననుమతి ననురక్తినిఁ, బ్రవిమలమతి యాయయాతి పుణ్యమయ్యెన్. 41

తే. ఆసతులయందు సకలసౌఖ్యావహుండు, నగుచు మునుతువ్వను దేవయానవలన
ననఘ శిర్షిష్ఠయందు ద్రుహ్యనుపూరు, నఁగి సురుము నెల్లలఁ గనె యయాతి.

క. వారలలోపల నెంతయుఁ, బూరుండు సదసద్విచేకభూషణుఁ డరసం
హరుండు హటక భూధర, ధరుండు ననుమర్ద విడతెగలఁడం దొప్పెన్. 43

సీ. జనకుండు వేడ యావని మొసఁగి తదనుమిచ్చి రాజ్యాభిషిక్తిల వహించి
సకలధాత్మీశ్వర మకుటాగ్రచిహ్నరుగభిషిక్తపాదసగౌలాపగుచుఁ
దనపంపుఁబూర్వజు లొనరింప ననుముచే నాలుగుచోఁగను నేలనేలి
హరి మెచ్చ బహుదక్షిణాన్వితముగ శతక్రతువు సురకామలగోనర్చ

తే. క్షిప్తినిఁ గలిదోషమేమియుఁ జెందఁబడ, నని నిక్షేప ప్రజలకాహ్లాదమొసఁగి
పరమధర్మజ్ఞుడనుచు దిక్పా సగ్ధిఁ, గణనఁజుచుఁ బూరుభూకాంతుఁ డెలరు.

క. ఆపూరునకును గౌన, ల్యాసంకజుదనపిదము మయ్యెను గిరుణా
కూపారుండు జనమేనయ, ధూపారుండు రాజుం భూషణుఁ డగుచున్. 45

సీ. అదనుదక్షిణయందుఁ ననిసి నీరదముల నింపుసొంపుగను వర్షంపుచుండి
నేల్లను గొలుచని వినునేయఁగఁ దగి సకలసన్యములు దున్నకయై పంపి
ముదముతో ధేనుసమాహము స్తని న్విద్దులం నుజ్జేపి పన్నవిసి పిరుక
వ్యాకులత్వములేక వ్రాటసంతోషింపరులై నూజేండ్లు ప్రాణు మనఁగ

తే. నఖిలగర్తంబు లభ్యుదయాభిబ్ధిఁ, దనరఁగను జనవేద యామనుజభిర్త
రాజ్యమేలుచుఁ జెక్కెగ్వరంబు లొనరఁ, జేసి విశ్రులనెల్ల దక్షిణలఁ దనిపె.

క. ఆజనమేజయనరపతి, రాజాస్యయనంతవలనఁ బ్రాశమహా
రాజేంద్రుఁగాంతవైభవ, రాజేంద్రుఁగనియె విబుధరాజి నుతంపఁ. 47

సీ. చండవిక్రమమున సాధించి నిష్కుంటకంబుగాఁ బూర్వదిగ్భాగి మెల్లఁ
బ్రాభవంబుననేలి ప్రాచీన నామంబుఁ దనకుఁసెంతయును సార్థముగఁజేసి
మనుమాగ్ధుల రియై యనుదినంబును స్వజనపత్కునుసన్నఁ బనులొనర్ప
భూరిదక్షిణలిట్లు పురుషోత్తముని రమాకంఠునిఁగూర్చి యాగముఁనర్ప

తే. జారచోరుబాహు మారిశయము, దొంగ నధాన్యస్థియుఁ గలితపుణ్య
ధర్మతత్పరపుత్రియుఁ దనఁబ్రదులు, వినుతిసేయంగఁ బ్రాచీనవిభుఁడు నెలఁగె.

క. ఆప్రాశీతాత్మములు, భూప్రపంచయశోభనండు రాజమెను సంఖ్యా
తిప్రభువృథుం డప్రతి, మప్రకటపరాక్రమశృమణియోయనఁగఁ. 49

శా. వజ్రనాద్ధిగీర్తిభూమిఁ బం జేకొనెత్తంబుగాఁ
గోళన్విద్విషుల ద్విగవ్వారముఁ దున్నెచే దాఁగఁగాఁ
జాలెనంతయొగకన్యత్వము నస్వచ్ఛుఁచిం బ్రోవఁగాఁ
బాలంబూర్వనరేంద్రకళింపనగాబో ఎంగ సంఖ్యాతిగాఁ. 50

క. శీతకరణం నర్ధనుఁ, డాతానెన్నెస్వస్థుఁడు డనఁదగు నానం
ఖ్యాతికి నరాంగికని నహు, యాతమహిపాకామృతాంఠుఁ డుఁ డై. 51

సీ. అనధ్యతబాహుగంన్వితకళోన్మతి, గండనధూమినిఁ బగజనఁడని
హితమతితోఁ బ్రీతి నెదుఁ గుంచినన్యఃకులాధీశుఁగంధసను మనిచి
నిరుపమనయపుత్రి నిష్కుంటకంబుగా ధరణీపాలమును నిరతనేలి
యరలుక గడుఁగల్గియనుక్తజనులను సం స్మృతై యుండు సంఠించి

తే. యశ్వినేధాదిపిఘముఁ నమఁపఁకిఁ, ప్రమదమొనరించి కాంచె భానుమతియందుఁ
ప్రీతిదళుకొత్తఁగను నహుయాతిభూతి,లాధవేద్రుండు సార్వభౌమాఖ్యసుతుని.

ఉ. చండవిరోధిపరవ్యపసంఘముఁద్రుంచి తదీయమత్తవే
దండతురంగరత్నానధాన్యముఖాభిలషస్తుసంతతుల్
మెందుగ సార్వభౌమనృపమిత్రుఁడు గైకొని నిత్యైశ్వరా
భండలుఁడై ప్రభుడు సుఖినినుండఁగనేల రాజ్యము. 53

మ. యము నాడెనగుఁ తిలంబుల సరోజాక్షా హరింగూర్చి యా
గములున్నాటు సుదక్షిణాన్వితముగాఁగావించి యాసార్వభౌ

మమహీకుండు సునంద నాఁగఁదగుభామారత్నమందుం బ్రహ్మ
దము దశ్శోత్తిఁగఁగాంచె దండితరిపూత్యాహుక్ జయత్యేనునిక్. 54

శా. నానాభూపతులెల్ల నిక్కుపటులై నానాటనుం బ్రేమపెం
పూనవైరములేక కొల్వ రతిచేనొప్పారుచెంతే జనుల్
దానోత్సాహముచేఁజెలంగ మిగులక్ ధర్మంబుతోడం జయ
త్యేనుగడేలె ధర్మి యాగములచే జేజేలబోపింపుచుక్. 55

తే. ఆజయత్యేనుఁడును విదర్భావనీతి, లాధిపేంద్రునిప్రియపుత్రియాసుభద్ర
యనుపయోధుపపత్రాయతాక్షివలనఁ, గనియెఁశ్రీతి సురాచీనమనుజవిభుని. 56

ఉ. మానవనాథులెల్లనని మార్కొని యోడి సమస్తవస్తువు
ల్లానికలిచ్చి కొల్వ నవఖండవసుంధర నేలుచు స్సరా
చీనుఁడు భానుజాదివిజసింధుతటంబుల నూలుయజ్ఞముల్
మానితనిష్ఠఁజేసెఁ బలుమాటు నిలింపులకింపుసొంపుగక్. 57

క. ఇననిభుఁడైనసురాచీ, నునకు విదేహాక్షితిపతనూజారత్నం
బనఁదగుమర్యాదాజ్ఞన, యనకు మహాభామనరవరాగ్రణి పుట్టెక్. 58

మ. బలవదైవరులఁద్రుంచి శత్రువనుశబ్దంబేమి లేకుండ దో
ర్బలగఁగోవ్సత్తిచేనొనర్చుచు మహాభామననీనాయకుం
డిలనేలెంబ్రజలెప్పుడున్నుఖముచేసెంతే మనంగీర్తిది
క్కుల రాజిల్లఁగఁజేసె జన్మములు పెక్కుల్లేవలెల్లెచ్చఁగక్. 59

తే. ఆమహాభామసర్వంసహాతలాధి, పాథ్యునకును బ్రసేనజయాసుపుష్ట
యనుసుధాకరబింబాస్యకునుజనించె, ఘనుఁడునయుతొనియుతుండనుమనుజవిభుఁడు.

క. భీయభక్తి నఖిలభూవర, యయమనిశముగొలువ రాజసంక్రందనుఁడై
నయుమున ధరఁబాలింపుచు, నయుతొనియుతుండు చేసె నానాధ్వరముల్. 61

క. మానితచరితుండగునయు, తొనియుతునకుఁ బృథువాసతిసయామణియా
భానుమతికి నక్రోధన, భూనాథుండుదయమయ్యె బుధమతులెసఁగక్. 62

క. బంటుతనంబున నాము, క్కంటగునక్రోధనుండు కదనస్థలిలోఁ
గంటకులఁడునిమి ధర ని, క్కంటకముగనేలి చేసెఁగ్రతుశతమెలమిక్. 63

క. ధీనిధియక్రోధనభూ, జాని జగద్విదితపుణ్యచరితౌకాళిం
దైనకరందపయందును, మానుగ దేవాపియనుకుమారునిఁగాంచెక్. 64

- నీ. కడిమి దిగ్విజయంబుఁగావించునో నిష్కరుక్కుశకయంగంధరయవనులు
రథకతురంగవారణపదాతులతోడ నెదిరింపనదటమదములడఁచి
యొదురెందులేక తుహినమహీఃరనేతుమహోర్విగలసర్వమనుజుతులు
నిటలతటాగ్రగంఢుటితకరపుటులై చేరి నమస్కృతుల్నేయుచుండ
- తే. రాజ్యమంతయుఁదాసేలి ప్రజు నీతి, మాన్గమునఁబ్రోచి దేవాపిమనుజవిభుఁడు
రాజనూయాశ్వమేధాధ్వరములొనర్చి, మణుబదక్షిణలుగను బ్రాప్తాబుకొసఁగె.
- క. ఆదేవాపి విదేహ,త్వాదయితునితనయరైసినమర్యాదాశా
తోదరియందునుగాంచెను, మోదంబున రుచిపడ నెడుముద్దుమూరుకొ.
- క. రుచికమహానరవరహిమ, రుచి సాధువిరోధిసరుల రూఁడఁచి నయ
ప్రచురతను నిఖిలభూవర, నిచయము సేవింప ధారుణీతలమేలెకొ.
- క. నిజభుజదర్పముచే ది,గ్విజయాశ్చిత్రమైననను విప్రులకిడి పం
కజనాభుఁగూర్చి రుచికమనుజనాథుఁడు యాగములను నూలునొనర్చెకొ.
- తే. ఆరుచికునకును వ్రాంగిరైనదేవి, యనువధూటీమణికి బుత్తుడనఁగఁబరఁగు
నందనుఁడు పుట్టెనతఁడెదురెందులేని, కడిమిపెంపునఁబుడమిన్కొక్కుఁడెయేలె.
- చ. సరస్విజగర్భమాతీయనిశంబును త్కుద్దశ స్తుకృదానజా
తరిపుఁడునాఁబ్రజన్గడుముదంబలరారఁగఁబ్రోచి ధర్మత
త్పరలఁజరించి యజ్ఞములఁదామరసోదరుగూర్చి చేసి భూ
సురులకొసంగె బుత్తీనృపసోముఁడు శుద్ధసువర్ణరాసులకొ.
- క. ఆబుత్తీశుఁడు తత్తుకు, కూరిమిసుతయైనజ్వలను గులపాలికగాఁ
గోరి నిరియించి తద్రా, మారత్పింబందుఁగాంచె మతివరన్యపలికొ.
- ఉ. మండితఘోరపిరణమండలిఁగిట్టి విషయధారుణీ
మండలనాథకోటిఁబరిమార్చి పరాక్రమరేఖనెన్నరు
ద్రుండనఁబోలునామతివరుండిలొక్కరుఁడేలి వైభవా
ఖండలుఁడై ప్రజన్మనిచె గౌరవమొప్ప దయార్ద్రబుద్ధితోకొ.
- క. మతివరుఁడు చేసెఁగ్రతువుల, శలిములనొకటొకటికొసఁగె జాంబూనదని
ర్చితరథకరిహయముల విప్రుతతికి దక్షిణలుగాఁగఁ బరమప్రీతికొ.
- క. మతివరన్యపతి జగద్వంశిత సుచరితయాసరస్వతీనదియందుకొ
సోమమతిఁగాంచెనుద్రును భూ, పతినినతండేలె విసుధఁ బరహితమలరకొ.

చ. వినయముతో సనుష్టస్థగివీమణుల్గుతలంబు నేర్పుమైఁ
బనులానరింప గర్వపరిపాలనకొత్తిజనుల్సొంగ స
జ్జననుతుండై త్రిసుండు సురిసంఘముల్లెను చచ్చి వేడ్కతోఁ
గనుగొని సన్నుతింపఁగ మాఘంబులు నూలునుజేపెంబ్బలున్. 75

తే. ఆ త్రిసుండును గాళిందియాకొంద, యనఁగ బరఁగుమనేభేంద్రయానగాంచి
రథకసంతోషగరితాత్పులగుదు నీలం, వసుమహాన మహోదారు నఘవిదూరు. 76

మ సకలతోణిలింబునేకధనశ్చక్రంబుగా గర్వమున్
బ్రకటంబొచును న్నాపాదమునుకొరాణించి నిర్దింప రా
జమణోర్తంసులుగొల్పి నీలండును రాజ్యంబెఱిగిర్వాయా
చకమాదేవులు యాగదక్షిణుచే సంకుప్తినింపింబునున్. 77

క. కాంతానమణియైన, ధంపరసున స. భూపధాత్మీయతి
త్యంపగుణాన్వితుడగుచు, ప్యంతుడగు న్నింపె సకలదానసన్నతుండై. 78

క. ఆమన్యంతుండు సకలమ, పాదయితులగులున రాజ్యమేలచునెంతే
మేదినికనురాగము సం, పాదించె సమస్తాపరిపాలకుండై. 79

క. శరనిధిసేనవిష్వం, గరయందల్లిప్రజలు హన్వ భరతులుగుచు మా
కరయందలిదండ్రీ దుష్టం, పునాస్థాభులె యనఁగ దయతోఁగ్రోచెన్. 80

క. అరులంబారిగొని తొచ్చిన, సింహాన్భుసుగులకొసఁగి చేసెను నానా
ధ్వరము. దుష్టంతుండు నిర్భరు నొము పాఠముచు సంతోషింబున్. 81

క. తేజోనిధి దుష్టంతో, స్వీని పుంతులను సరించి కనియెఁ ద
ద్రాజనిభాననమనక, ప్తాననశేగి మమానచరితు న్భగవత్. 82

సీ శైశవంబును పరిభాదిస్వసంఘము ను దమియించి కల్యాణాని
గనుగొని స్వదమనుడపైగవ్వురి కేరడి ప్రేమచేఁబెనుపఁబెరిగి
కడిమిచే శత్రుగర్వంబు వారించి సింహాసనస్థుండై చెఱిగి ప్రజలు
సంతతాభ్యుదయంబులెంతేనిదనఁబెన్నేదానొక్కరుండేలుచుండి

తే. లిగ్గకరజానసస్వతీచేసతార, సంగిణీతీరములననురక్తీఁబెక్కు
రాజసూయాశ్వమేధాన్వరముఁజేసి, బ్రహ్మణుల దక్షిణలదపై భరతవిభుండు.

క. శ్రీ మించఁగ భరతమహా, భూమిశుండు కేకయేంద్రస్మత్రి సునందా
భామను సరించె వారికి, భూమన్యండుదితమయ్యె బుధజననుతుండై. 84

శా. కోపాద్రేకదయాభరంబున రిపుక్షోణీతిలాధీశులై
 యాపుల్కాపుచు భూజనంబులకు నారూఢోన్మత్తినస్తుదం
 బాపాదింపుచుఁ గీర్తియే ధనముగా నార్జించి భూమన్యుగా
 త్రీసాంబుడియేతఁ దాఁ గుహినభూభృత్యేతుఁగ్నింతమున్. 85

క. భూమన్యుఁడు దాశార్వామ, హామనుజపతిసు, విజయయనుసతీవనన్
 ప్రేమఁగనియెఁ బూర్వసిరి, త్రిమండునాధనిభచరత్తు సుహృత్తున్. 86

సీ. చతురబివేష్టితత్త్వచక్రమేలుచు సదృశీ విప్రపూజల నొనర్చి
 ప్రదీపనంబునుజేయు వ్రతిముల ముదితుడై పర్వన్యగఁడైఁపేటఁబనిఁడిఁగురియ
 నయ్యర్థమునను శాలాదిసాధనములఁ గాంచనమయములుగాఁగఁజేసి
 ధాత్రీశ్వరోచితాధ్వరములనేకము క్లావించి సురల వేడ్కలనుదేల్చి

తే. క్రతువుక్రతువుకుఁ గనకంబు రాశిఁబోసి, భూరిదక్షిణగాఁగను భూసురులకు
 పలసినట్టుగఁ గొనిపోవ నెవుఁబెట్టి, వినుతికక్లె సుహృత్ప్రస్థాభీషరండు. 87

క. రాకేందుబింబముఖిని, త్వోమప్రియపుత్రయో సునర్జను సతిగాఁ
 జేకొని ప్రేమ సుహృత్తుం, డాకామినివలనఁ గాంచె హస్తీకుమానున్. 88

సీ. తనసంశజులను దనకును వరరాజుగానిగాఁ దనవేరఁ దనరఁ బురముఁ
 గావించి నిక్కుంటకంబుగ నుదయాస్తగిరులు మేరగఁగలధరణీయప్స
 రంబమునకుఁజెల్లి రాఁజేసియేలుచు నయవార్గమున భూజనములఁబ్రోచి
 భాగీరథీరభాగంబునం దశ్వమేధాదియాగసమితి సుదక్షి

తే. తాన్వీతింబుగ నొనరించి యమరతతిని, విశ్రులనాబ్రోచి హస్తీపుష్పీషరండు
 పూతిచరితి త్రికర్తేశుపుత్రయాయ, సోదవలన నికుంభాఖిలు త్రుంగనియె. 89

ఉ. ఆలములోన శత్రుల నిజాసిపధంబున మిత్రమైతఁ
 డాలజవాశ్వవీరసుధిటప్రకరంబులతోడఁ గాలుపె
 న్బ్రలికిఁబంచి భూప్రజలఁబ్రోచుచునొప్పె నికుంభధారుణీ
 పాలుఁ డశ్వేభూభరణభారవహోజ్జ్వలబాహుదండుడై. 90

ఉ. అచ్చుగ నానికుంభసమధాధిపంద్రముఁడేలరాజ్యమం
 దెచ్చటఁజూచినం బరహితేచ్ఛయు నిర్మలపుణ్యవర్తనం
 బొచ్చమొకింతలేనికరుణోజ్జ్వలభావములుల్లెల్లఁగా
 నిచ్చలు భూప్రజ్యునిరనింద్యశుభోనితవై భవంబులై. 91

తే. బాహ్నివీతరమునను నిష్టాగర్భి, చిత్తమున నికుంభండు దక్షిణానంగి

ధారుణీనాయకోచితాధ్వరములెల్ల, పరుసఁగావించి సురల భూసురులఁదనిపె. 92

క. జంభద్విణ్నిభుఁడైనని, కుంభనృపాగ్రణికి సరసగుఱుని ననుదే
వాంభోజముఖికి శౌర్యవి, జృంభుఁ డజామిఢధారుణీకుఁడు పుట్టెన్. 93

మ. నతులై కాన్క లాసంగి సంతతము భూనాథోత్తముల్గొల్వఁగాఁ
జతురంభోధిపతిభూమినసదృక్పార్యుండజామిఢుఁ డం
చితదోర్ధ్వ మెలర్ప నేలెను బ్రజల్ జేజేయనధర్మమా
ర్జితమై మిక్కిలి నాల్గపాదములచే జెన్నొంది పర్తింపఁగన్. 94

క. హెచ్చుగఁ దనక త్రిమొనన్, నెచ్చినసిరి వెచ్చపెట్టి దితిజారి మదిన్
మెచ్చ నజామిఢుండు వి,యచ్చరులనుదనిపె సత్కృతాధ్వరుఁడగుచున్. 95

తే. ఆయజామిఢమనజనాయకునకుదయ, మైరి కాసల్య శిక్ష వినాయువనుస
తులవలన నూటయిరువదినలువురు సుతు, లందు సంవరణుండు రాజర్యోధరకు. 96

సీ. అనురక్తులై సద్వమనుజేశ్వరులుగొల్వ ధరణి నేకాతపత్రముగనేలై
దహనసమీరణగ్రహచారదోషసంభవములొగ్గయునులేపల్లె లేక
పరహితాచరణ భూసురసురారాధనఁ బరమధర్మజ్ఞతఁబ్రజలు మనఁగ
నమరసరి తీరమందు వసిష్ఠుఁడధ్వర్యుఁడుగాఁగ సంవరణుఁడశ్వ
తే. మేఘదశకంబు మతియును మేదినీన, గోచితాధ్వరములఁజేసి ఖేచరులను
ధరణిసురులనుబ్రోచి భాస్కరజయైన, తపతినె వరించి కురుధరాధిపునిఁగనియె. 97

సీ. విద్విషుండునుపేరు వినఁబడుకుండ ధరాచక్ర మేలుచుఁబ్రజలు ధర్మ
మార్గంబుచేఁబ్రోచి మహనీయనిష్ఠ యజ్ఞాలయార్థంబుదానవని దున్ను
చున్నచో సురలు ప్రసన్నులై పరమిత్తుమననిందు మృతీబొందు ప్రాణికోటి
నాకనివాసంబునందు సుఖంబుండ వరమింపనిననిచ్చ వారు నిలిచి

తే. తమహవిర్భాగముల సంతసమునఁగొని భు, జింపఁగా చలమిఖములఁజేసి దక్షి
ణుగ మణులెల్ని సకలవిప్రులనుదనిపి, వినుతకేక్కునుగురుమహావిభుఁడు మిగుల.

క. అనఘుండు కురుభూపతి మగ, ధనరవరుసుత సుబలయనుతామరసనిభా
ననవలనఁగ నెఱరిశీ, జ్ఞపాలు మహాయశోవిశాలు దయాశున్. 99

మ. అనిశంబున్నకలానశీశ్వరులు పాదాక్రంకులై తొల్వ భూ
జనులత్యంతవిభూతిఁజెన్నెసఁగ రాగ్యంబేలి సన్తార్గవ
ర్తన రాణించి పరిక్షితుండెపుడు గీర్వాణద్విజవ్రాతమ
త్యసురాంబుదలిర్పఁజేసె హయమేధాదైవయజ్ఞావళిన్, 100

తే. ఆపరిక్షిన్తహన్యపాలామృతాంశు, నకును బహుదానకుత సంయమకు జనించె
భీమసేనుండు ప్రాత్రేయధామవంశ, భూషణుండు బాంధవాశ్రితిపోషణుండు. 101

చ. పరన్యపతుల్భయాకులతేబాటి హిమాచలవింధ్యధారుణీ
ధరగుహలన్యసింహబ్రహ్మదంబున భూప్రజలొప్పనేలెను
ర్వరదగ భీమసేనన్యపవర్మ్యుండు సంతతసర్వమానవే
శ్వరమకుటాగ్రరత్నరుచిజాలవిరాజితపాదపద్మఁడై. 102

క. లోకేశు హరినిఁగూర్చి య, నేక క్రతువులనొనర్చి యెంతయుఁబుణ్య
శ్లోకుండగుభీమసేనధరాకాంతుండు జాహ్నువీతరంగిణిచంతితా. 103

క. కులయలువనబాంధవవంశవనధిశశి భీమసేనజనవరుండు సుభ
ద్రవలనఁగనియె సకలవిబుధవరసలతనతయశి సప్తతావుఁబ్రదీపుఁ. 104

చ. హితమతతో సమస్తధరణీశుఁగొల్వఁబ్రదీపధారుణీ
పతియెదురంగులేనిపటుబాహుబలంబుననేలే రాజ్యమా
తతిముగ ధర్మతత్త్వరతిఁ దామరింపరయ్యె ప్రజల్పహా
న్మృతి విలసిల్లి యజ్ఞముల నాకనివాసులఁ దుష్టిఁజేయుచున్. 105

తే. ఆప్రదీపుండు భీమరాజాత్మజను సు, నందను వరించి తత్సతియందు ధర్మ
పరుల దేవాపి శంతిను బాష్టికులను, వరతనూజులఁగాంచెను వారిలోన. 106

క. శంతినుండు గర్వితారికృ, తాంతుండు సింహాసనస్థుఁడై భూజనుల
త్యంతవిభూతినిఁజేలఁగఁగ, నెంతయు నయన్పుత్రినేదనిల సకలంబున్. 107

క. సర్వశుఁగూర్చి ధరఁగల, సర్వధనము ద్విజులకొనఁగి శంతనుండునుదా
నుర్వీశోచితమఖము, బర్వములూనరించెదగ ముపర్వులకెప్పుడున్. 108

సీ. జనకునాదేశంబుచందంబునను జహ్నుతనయను వరియించి తత్త్రిపథగ
యందు భీష్టుండనుందనుఁగాంచె బదంపడి కిడుఁచ్రేమ దాశరాజ
వరతనూధన సత్యవతినినుద్వాహమై కనియె నాయోజనగంధివలనఁ
దనయులఁజత్రాంగదవిచిత్రివీర్యునిరువుర వారిలోనిధ్వచరితుఁ
తే. డావిచిత్రివీర్యుండు రాజయ్యె ధరకు, భీష్టుననుమతి సకలపృథ్వీవరేంద్రు
లనిశమునుగతువిన్యస్తహస్తుఁగుచు, గొలువఁబ్రజల్లె సుఖములనలరుచుండ. 109

క. సరసిజదశ నేత్రురమా, వరుఁ గూర్చి విచిత్రవీర్యవసుధాధిపుడ
ధ్వరములు నూలునొనర్చెను, బరశూత్సవమొంది సురలు ప్రణతులూనర్పన్. 110

ఆ. ఆన్యపాటుభార్యలంబికాంబాలిక, అనువికచజలజనయనలు వ్యాసు

- వరమువలనఁగనిరి వరుసను ధృతరాష్ట్ర, పాండురాజవరుల భవ్యయశుల. 111
- క. వారిరువురలోఁ బాండుధ, రారమణుఁడొనర్చ భుజపరాక్రమశేఖణ
మిరిధరఁగలుగునకలమ, హిరాజుల నెల్లనన్నకరిగాపులుగాణ. 112
- తే. దానజపహాసవదేవసంతర్పణముల, మగఁటిమినినీతిబాధల మట్టుపెట్టి
పేదసాదలవిన్నవంబాదరించి, ప్రజలఁబాలించె నయమునఁబాండున్యతి. 113
- క. ఎక్కువకడిమిని నాలుగు, దిక్కులఁగలన్యపుల గెలిచి తెచ్చినధనమిం
పెక్కినమది దక్షిణం, పుక్కిననిడి చేసెఁ బాండుఁడధ్వరశతముల్. 114
- తే. రాజకులసర్ధనుఁడు పాండురాజు మంతి, వలన ధర్మభీమాద్భునులను మాది
యందు నకులుండు సహదేవుఁడనఁగనమని, వరులవరమున సుతుల నేపురనుగనియె. 115
- క. వారలలోనర్జునుఁడు ధ, రారమణుల నెల్లఁ బలుకురాక్రమమునఁదాఁ
బోరులను గెలిచి తద్ధన, మామూఁగిఁగొని ధనంసయాభ్య నహింసే. 116
- సీ. అనిమిషాధిపతి పోల్చి హ్యవాహనునకు ఖాంపెవం బాహుతిగాఁగనొసఁగి
జగదంబు మనిఁగోరి చనుదేరఁబందికై సెనఁగి ముక్కుంటికిఁబ్రయమొనర్చి
జంభార ప్రార్థింపఁడని కాలకయాదిదిత్తులఁడనిమి దేవతలఁద్రోచి
గోగఁంబు మరల్చి కుంభజప్రముఖులతలపాగలుడుగ నుత్తరకునిచ్చి
- తే. చండగాంక్షివినిర్దుక్తిసాహుకముగా, గురుబలంబెల్లఁ బఱిమార్చి ధరకు రాజు
గా యుద్ధిష్ఠిరుఁడేసి వేష్మలనుదేల, నర్జునుండర్జునయశోధనార్జునుండు 117
- చ. సునతురంగరక్షణకుఁజాలి నసుంసరఁజుట్టి పచ్చవో
బవరమొనర్చి భూనరులఁబల్కుర గెల్చి హయంబుఁడచ్చి వై
భవమునఁదత్కైతుత్రియముఁ బాండుసుతాగ్రజుఁడేయఁడేసి దా
నవరిపుతోడ ఘోషుఁడొనర్చ ననారతసఖ్యమున్దగ్గ. 118
- క. వనధినిభీరుఁడు సజ్జన, వినుతిచరితుఁ డమరనిభుండు విజయుండు మోదం
బునను సుధిగ్రహనఁగాం, గనునభిమన్యుని విసంవిజితశత్రుమున్యగ్గ. 119
- క. ఆయుధిమన్యుఁడు రాపా, ద్యాయుధవిద్యాప్రవీణుఁడప్రతిహతశ
ర్యాయతిగుజుఁడార్యజనవి, ధేయుఁడనును జనులు సన్ముతింపఁగఁడనగ్గ. 120
- సీ. కృప గురు గురుసుతి కృతవర్త బాహ్నిక కర్ణ సాబు శల్య కారవేంద్ర
భీష్మప్రభృతియోధబృందంబుతోబోరి వరచిత్రదృశలాఘవములు మెఱయ
శరముంబఱపి జగ్గరిలకరీరుఁడగావించి రథరథ్యకారుకముఖ
సాధనంబులఁద్రుంచి జముకొల్వనకు బృహద్బలఁడాదిగాఁగ రాజులనుబనిచి

తే. ధర్మనందనుమదికి మోదంబు మిగుల, బ్రథనమొనరించి బాహుసంరంభమునను
వాసుదేవార్జునులకెనవచ్చుననుచు, సమరులెన్నంగనభిమన్యఁడౌర మిగుల. 121

క. గురుతనయునిశరవేదన, హరికరుణనుదొలంగనుదయమయ్యెఁ బరిక్షి
ద్వరుఁడభిమన్యువనకును, త్తరకును సద్బుధజనప్రతతినుతులెసఁగె. 122

తే. చక్రగిరభక్తిఁ బ్రహ్లాదసాటియనఁగఁ, దగుఁరిక్షిన్నపాఁడు ధరణి నేలఁ
జతురుదధివేష్టితాపనిచక్రమందుఁ, గలుగునృపులెల్లదనకరిగాఁపులుగను. 123

సీ. విక్రమంబునను దిగ్విజయంబుఁజేయుచో నుర్వియు ధర్మంబునొక్కఁడెఱుపెను
గోపసాకృతులఁగైకొనియున్నరాజుఁడొహద్రూపంబుఁగలిపిపించి
వచ్చి వానినిదన్నఁగ్రచ్చఱఁగని హేలవ్రేయఁబూనిన వాఁడు నెఱిపి మ్రొక్కి
శరణన్నఁబ్రోచి రసాగర్తదేవతలను మధురోత్తులననునయించి

* తే. స్తిప్తిగర్తదేవునకుఁ పరిక్షితుండు, తనకగ్గనంబులైనట్టివినుకొనఁచ
ఘనదయానూనానతిఁములననెడుమూడు, పాదముఁ నిచ్చి నాలుగుపాదము ను
నడవఁగాఁజేసి వేడుకఁబడమిక్కొనఁగె. 124

సీ. అమరసరిత్తలమందుఁగృపాచార్య నాచార్యఁగాఁగొని హరినిఁగూర్చి
నముచినాదనుఁడాదినాకసంనాసులు మదముతో వచ్చి కట్టెదట నిలిచి
తమతమయజ్ఞభాగములందుకొనుచుండ భూరిదక్షిణలచే భూసురులను
దనువుచు నశ్వమేధాత్రియంబొనరించి మఱియు రాజోచితమభిముఖ్యులై

తే. జేసి కడుఁబ్రెనునాపరిక్షితుఁడును పై, రునితనూభవయపుమాద్రియనుపథూటి
యందుఁగాంచను జనమేజయశ్రుతనేన, భీమనేనోగ్రనేను బిరుదుమగల. 125

క. ఆజనపాలురలో జన, వే జయంజేంద్రుఁ డభిలమేదినికల్లె
రాజై యొనర్చి జనకుని, యోజనలీనడఁచి ధర్మమున్నతిఁజెందె. 126

సీ. తత్తుపయినల్లి చక్షుశ్శిష్యోద్ధ్వరమునుజేయునింద్రునిఁగనియలండు
శరణఁజొచ్చుట విని గంభారిసేదఁబొవి తత్తుపరా వ్యవసాక్షణమున
నంబరపిదినానాహి గా నిల్చి యస్త్రకుండగునెని వ్వస్తిప్తివ్య
కంబుగా దీవించి క్రతువు మాన్వను మాని హరిఁగూర్చి జనమేజయంబునీకుఁ

తే. డనిమిఁప్రాతమరుదెంచియధ్వరోత్స, నంబునన్నాళ్ళు నిలిచి నెయ్యంబుతోన
తమహవింభిగములఁగొననమరలిటిని, చెంత మాడశ్వమేధముల్సె వేడ్క. 127

* ఇది పంచపాదితేటగీతి.

- క. దినదినమును వైశంపా, యనుచే వ్యాసప్రణీతమాభారతమున్
 . వనశోదరశివచర్యలు, జనమేజయుఁడాలకించి సర్వముఁదెలియన్. 128
- క. వనజాహితకులమణియగు, జనమేజయమునుజవరవృక్షభుండు వపుప్తిం
 దును శంఖశతానీకుల, ననఘునిరువురనుగనియె నతిమోదమునన్. 129
- తే. ఆసుమారులలో శతానీకనృపత్రి, యాజ్ఞపల్కునిశిష్యుడై యతఁడుసెప్ప
 సాంగములుగాఁగ వేదముల్పదివి కృపుని, వలనదివ్యాప్తశస్త్రలాభంబుబడసె.
- ఉ. పోక పెనంగుశాస్త్రపులపోడిమియెల్లనడంచు యాశతా
 నీకుండు బాహుపీతి ధరణీభరమెల్ల వహించి సద్భవా
 నీకముఁద్రోచి దుష్టజననిగ్రహమున్దగఁజేసి యజ్ఞముల్
 ప్రాకటలీలఁజేయుచు సుపర్వులకామెఁతఁజేయునెప్పుడున్. 131
- క. ప్రాకటయశుఁడైనశతా, నీకునకు విదేహధారుణీధిపసుతకున్
 శ్రీకరమూర్తి సహస్రా, నీకుండు జన్మించె విబుధనికరముపొగిడన్. 132
- శా. శ్రీనారాయణభక్తుండున్నతజయశ్రీమంతుడౌనాసహ
 స్రానీకుండొకరుండయేలెను మహాసర్వంసహాచక్రమున్
 భూనాథోత్తములెల్లఁగొల్వఁబ్రజలున్ భూత్యాయురారోగ్యస
 ద్దానోత్సాహులునై సుఖింప మిగుల్ ధర్మంబు పరిల్లన్. 133
- క. శ్రీకాంతుఁగూర్చి మఖముల, నేకంబులుసేసె విప్రుల్లెడనియ న
 స్తోకధనమిడి సహస్రా, నీకన్యపతి సురతరంగిణీప్రాంతమునన్. 134
- సీ. ఆసహస్రానీకుఁ డశ్వమేధిజాఁగ నె నతఁడుర్విఁబాలించె హితుఁడెకాని
 యహితుఁడౌభూషితనరినలేకుండు లేమి భూజనులగు లేమిఁజెంద
 ద్రవ్యసంపన్నతి ధనదుతోనెనయ్యి పరమేశభక్తితత్పరతఁజెలగి
 క్రతువులఁజేసి దేవతలత్పప్తియొనర్చి పరక్షిరి దిక్కులఁబరఁగఁజేసి
- తే. యాదినృపచర్య నిర్మించి యార్యవరులు, పొగడనవిశనకృష్ణాఖ్యపుత్రుఁగాంచె
 నాతఁడెదుఁచెదులేనిసాహసముకడిమి, బుడిమి నేలెను ధర్మవిస్ఫురణ మెఱసి. 135
- క. అవిశనకృష్ణధరిశ్రీ, ధివుడెచ్చుతుఁగూర్చి యాగధతులొనరించెన్
 దివిజులు పూర్వనృపాలుర, సవనంబులకనయటంచు సన్నుతి నీయన్. 136
- క. ఆయవిశనకృష్ణత్వై, నాయకునకుఁజక్రఁడనెడినరపతిగలిగెన్
 . ధీయుతుఁడెత్తఁడిలవేడుము, న్యామృతబునఁబ్రజుల్రోచి యహితులనడఁచెన్.
- క. ఆచక్రనృపతి చెండవ, యాచక్రధరుండు సదృశావళీనవటర

చాచక్రవాళపరిపూతి, భూచక్రజనముచేతఁ బొగడంబడియెన్. 138

క. ఘణితల్పంఁగూర్చి నిర్మల, మణులంబుజగర్భవంశమణులకుఁగడు ద
క్షిణానాసంఘం జక్రస్థపా, గ్రణి చేసె మఖంబుఁబొప్పఁగనియెన్నేప్పన్.

క. ఆపసుధేశబిడౌజుఁడు, భూపలయం బాదిరాజపుంగవచరితం
బై వెలయనేలె ధర్మ, ప్రాప్త్యాము మెఱసి బాహుబలగర్వమునన్. 140

ఉ. అండజరాజతల్ప నలినాక్షు రమావరుఁగూర్చి యాగముల్
చండవిరోధిరాజమదసామజయూధప్య కేంద్రమూర్తిస
త్త్వంజొనరించె దక్షిణః భూసురకోటులందన్ని వేడ్కనా
ఖండలముఖ్యనిర్దగనికాయమునొంగ మహావిభూతితోన్. 141

క. వానికిఁ జిత్రరథుండను, భూనాగుండుద్భవించె భూమి సకలమున్
దానోకరుఁడేలె ధర్మ, నూనముగా జనుకెల్ల సత్సవమొదవన్. 142

సీ. ఆచిత్రరథధరాస్యతగుండు బహుగుండసుతనూభవుఁగాంచె నానృపాల
కావతంసము సంభ్రాంత్యరయ్ని మహాసుకృతియై పొల్చి సమమతి దనర
రాజ్యమేలును నినిరావతిప్రేరిగాఁ గ్రతువులొనర్చుచు వితతికీర్తి
దిక్కులఁబరఁగించి దేవేంద్రసన్నిభుడైయొప్పి స్పృష్టిమదాహ్వయుండు

తే. నై నప్రియనందమనిఁగాంచె నాతఁడుర్వి, పాలనముఁజేసె ధర్మతత్పరత మెఱసి
బాహుబలగర్వమున రిపూత్సాహమడచి, చేసె గ్రతువుల పెక్కు దక్షిణానాసంగి.

ఉ. మానుగ స్పృష్టిమత్సుగుణమండనుఁడుంగ నె నిర్లితద్విష
తేనుని సత్యసంఘని సుషేఖుని నాతఁడొకాతిశక్త్రుఁడై
దానపర్శ్యతాధ్వరులుదారులనై జనులల్లస్థిలం
భోనిధివేష్టితంబయినభూలంఘేలియొనన్ జన్నముల్. 144

తే. ఆసుషేఖుఁడు సునిశ్చధరాధిపేంద్రుఁ, గాంచెనతఁడుర్వి గలకలికల్లపంబు
గాఁగఁబాలించి రిపులను గర్వమడచి, ముగహరునిఁగూర్చి చేసె నధ్వరశతంబు.

క. ఆసునిభునకు నృచక్షుఁడు, వాసునిభమూర్తిగలిగి వరధర్మగుణో
ద్భాసియై బాహుబలమునఁ, దా సర్వధరిత్రినేలె దళితాహితుఁడై. 146

తే. ఆనృచక్షునృపాలకుఁ డాగమోక్త, దక్షిణానాసంగి రాజోచితంబులైన
యాగములఁజేసె హరిఁగూర్చియమృతీశ, త్రికుండునుగాంచె రిపుదవానలని నలని

స. అహితవ్రాతము పోరున్దొలఁగె భృత్యామాత్యపుత్రాంగనా
సహితంబై చని వింధ్యగహ్వరములన్ సహ్యాచలాగ్రంబులన్

మహికాహార్యమునందు డాంగి ప్రజకల్పిన్వైర్ల గర్భంబునన్
మహిఁబాలించె నలుండు దండవనత్తైనాయకుండున్ యనన్. 148

మ. పరమాత్ముండగుచక్రీగూర్చి నాభూపాలుండు చేసె న్యయా
తిరఘూత్తంసులమాడ్కిఁ బెక్కుమఘముల్లిన్యప్రసంతీస్థలిం
బిరపుణ్యుండు పరిష్కలుండు జనియించె దన్తహిజానికిన్
ధరణీచక్రము నాపరిష్కలనసృపాస్యత్తుండు దానేలుచున్. 149

ఉ. గర్వితవైరిపిరన్యఘంపిండుండై పరకీర్తి దిక్కులన్
బర్వంగ నర్ణధర్మపరిపాలనగల్గి కృతాధ్వరంబున్
స్వనిలింపకోటాలకు సంతతమున్నుమదంబానర్చుచుం
బూర్వనరేంద్రచక్రకెనఁబోలుచునొప్పెఁ బరిష్కలుండెల్లన్. 150

తే. ఆపరిష్కలననాయకాధిపనకుఁ, గలిగె మేధావియనుమహికాంకుండలండు
కడిమిపెంపున నిక్కుంటకముగ వసుధ, సర్వముననేలి క్రతువులదనిపె సురల.

క. ఆమేధావికి సునయ, త్తామండలపతి జనించె శౌర్యస్ఫురణన్
దా మహినేలను శ్రీగఘ్న, రామునిచందమునఁ బ్రజలు ప్రణాతులొనర్పన్. 152

క. అతనికి నృపంజయుండను, సుతుండంగలిగెనాఘుండుఁ షోణీతలమం
చితధర్మస్థితి నేలుచుఁ, గ్రతువులొనరించె దూర్వంగనియెంబ్రీతిన్. 153

సీ ఆదూర్వండుర్వి నేకాపత్రంబుగ ధర్మంబుతోనేలి దానవాంతి
కునిఁగూర్చి జన్మంబులొనరించె నపృణ్యతమునకు జన్మించె నిమిసృపాలుఁ
డలండు భూమిశూనాహంబున గెల్చి వారలు భయభక్తిఁజేరి కొలువ
చుసుధఁబాలింపుచునదృశవై భవంబులనస్వరములననిమిసృపలు

తే. దనివినొందించెఁగనె బృహద్రఘనతండు, ధరణికధిపతియై ప్రజనరయికలను
నగసి రక్షించి చేసెను హరినిఁగూర్చి, యాగశతమునగనె సుదాసాస్యసుతుని.

శ్రీ ఆసుదాసనరవిగ్రాహి ముదమునఁగనియె శతానీకమనుజవిభుని
నతండు దుర్దమనగిరాధీశుఁగాంచె నమ్మానవేశునకు విహీనకరుండు
పుట్టెను దద్రాజపుంగవునకు దండపాణిగల్గెను దండపాణికుదయ
మయ్యెను నిమియమ్మహారాజునకు తేముఁడాతేమనృపతికి ననఘమూర్తి

తే. యాబృహత్తత్త్వ డాతనియనుఁగుడమ్ముఁ
డగుబృహద్రఘం డాభూతలాధిపునకుఁ
బాడమెను బురంజయుండనుభూవరుండు
వానికిదయించె శిశునాగనర్ధనుండు. 155

తే. చానికినిబుట్టై శృంగుఁడావసుతుతీకు, పేర శృంగాఖ్యకులచుర్వఁబెంపుఁగనియెఁ
గనియెనారాజచంద్రుండు కాకనర్లు, నతిఁడుగాంచెను క్షేమవర్చ నెడిసుతుని. 156

సీ. ఆక్షేమవర్చకు సుక్షేత్రుఁడుదయించె నతనికి విధిసారుఁడనెడుసుతుఁడు
జనియించె నావిధిసారునకును బర్చకుఁడు పుట్టై మఱి బర్చకునకు వాజ
నేయుఁడాధారుణీనేతకు నందివర్ధనుఁడట్టి నందివర్ధనుఁడుగాంచెఁ
బ్రీతి మహానందినాతండుగ నె శిశునాగపార్థివుని నానరవరునకుఁ

తే. గలిగె సుజ్యుఁడు సుజ్యభూకాంతునకును, వసువు వసునకు భద్రకవసుమతీకుఁ
డమ్మహాత్మునకునుబులించాభిధానుఁ, డామహారాజునకు ఘోషుఁడనఁగ సుతుఁడు.

వ. కలిగెనాఘోషునకు ద్విపిమిత్రుండు, ఆరాజచంద్రునకు భగవంతుండు, ఆమహీ
పాలాగ్రణికి దేవభూమి, ఆభూగ్భస్మణికి భూమిత్రుండు, ఆనృపకంఠీరవునకు
నారాయణుండు, ఆసతతదానోత్సవునకు సుశర్మకృష్ణులు, ఆయశోధనులందుఁగృ
ష్ణునకు శ్రీశాంతతీసుండు, ఆబంధుమందానునకుఁ వార్లమాసుండు, ఆమహావీరు
నకు లంబోదరుండు, ఆప్రతాపమూర్తాండునకు బలికుండు, ఆవైరిసంహారునకు
మేఘుండు, ఆభోగదేవేంద్రునకు స్వాతి, ఆసుగుణాభిరామునకు నండమానుండు,
ఆచంద్రివిక్రమునకు నరిప్పకర్తుండు, ఆఘణ్యమూర్తికి హలేయుండు, ఆహూరాగ్రి
ణికిఁ దిలకుండు, ఆశ్రేతజనానానకుఁ బుత్రోరుండు, ఆగర్వాత్తునకు సునం
గుండు, ఆసుమతికి నృపుండు, ఆనీతిసారునకుఁ బటసుండు, ఆయఖండలక్షీప్రసన్ను
నకు వివసాతి, ఆసతతకృతార్థవోత్సాహునకు నరిదమనుండు, ఆమేరుధీరునకు
గోమతి, ఆహరిహరభక్తునకుఁ బురిముండు, ఆకలఘవిదారునికి శ్వేతుండు, ఆయన
ఘునికి వేతాసితుండు, ఆయతిరథశ్రేష్ఠునకు స్కందుండు, ఆమహారస్కునకు
యజ్ఞశాంతుండు, ఆభూభుజునకు విజయుండు, ఆపయోధిగంధీరునకుఁ జంద్రబీ
జుండు, ఆచంద్రవత్సీయదర్శనునకు మనువు, ఆమనుమార్దవరితునకు నందుండు,
ఆనందనందన పదారవింద సేవాస్థునకు భూతనంది, ఆచిత్తజనమానాకారునకు
నంది, ఆరాజపరమేశ్వరునకు శిశునంది యశోనందియన నిరువురు జనియించిరి.
ఆసింహపరాక్రము లిరువురకుఁ బదునలుగురు సుతులుదయించి వారలు బాహ్లిక
దేశాధీశులైన, వారితోఁబుత్రమిత్రుండు దుర్జిత్రుండుననురాజు లిరువురకేకస్థులై
కయ్యంబునంబాదివిన నాపదునలుగురోపినంతపెనంగి యొక్కకాలంబునం బాహ్లి
కదేశంబు విడిచి యేడ్దురు కోసదేశాధీపతులైరి. మఱియు నేడ్దురునాంద్రదేశాధీ
శ్వరులైరి. అందు నందత్తైపాలవర్ధుండు దనపేర నందపురంబనుపురంబుఁ గావించి
యదిదనకు రాజధానిగా నసదృశపరాక్రమంబున సేతుగోదావరీపర్యంతమహీమం

డలంబునకంటకంబుఁగావించి యదిదనకునేలుబడిగాఁ బ్రతిదినవిరచితహోడశముహా
దానపరతంత్రుడై ప్రతాపనిర్జితాశేషభూపాలుండై ప్రవర్ధమానయశగికర్పూర
పూరితాజాండకరండుండై సకలవిద్యావిశారదుండై పరఁగుచుండి. 158

తే. ఆహారహము యోగపాదుకామహిమచే ను, రాపగను స్నానమొనరించియరుగుదెంచు
చున్నచో వేడుకొని సతియొక్కనాఁడు, వెంటనంటిన నందభూవిభుఁడుసనియె.

క. సతితోనిటునలె నంద, ఊతిపాలుఁడుగాకికేగి చేసెను స్నానం
బతివ రజస్వలయైనను, గతి మునుపటివలెనుబాదుకల లేకున్నె. 160

క. చింతించి నందుఁడటఁదన, చెంతనుగలపంచశతము ఊతిసురులకునే
కాంతమునఁబెలిపెఁ దనన్పు, త్తాంతము వారందు కాత్తనలరుచుఁబతితో. 161

క. మంచిదిగాకననీశ్వర, పంచాస్యా భూమిసురులస్థాన వృథగా
వించునె నీవేలేడుపుర, మంచితగతి మాకొసంగుమననిత్తుననె. 162

క. వారందుకునొడఁబడియా, భూరముఖునినారితోన పురిఁదొంటిగతి
జేరఁదమమహిమఁజేసిరి, యారాజీవోద్భవాన్వయానలియంత. 163

క. చనుదెంచి నందమహిపతి, తనపురమాద్విజాలకొసఁగి తానొండు పురం
బున నిలిచియేలె ధారుణి, జనసన్నతులెసఁగ సకలసౌఖ్యాన్నతుఁడై. 164

వ. ఆనందమహిమండలేశ్వరునకుఁ దొమ్మిదవవాఁడై చళుక్యభూపాలుం డుదయించె
నతండు సహస్రబాహుబలె విదళితాహితచతురంగబలాలంకృతరణరంగవిజయర
మాకరగ్రహణోత్సాహుండును, సహస్రశతాధరుబలె సర్వసర్వసహభారభరణం
డును, సహస్రకిరణుబలె నిఖిలదిక్పాకాశితేజుండును, సహస్రలోచనుబలె భువ
నన్పుత్తాంతాలోకనతత్పరుండునునై, శరణాగతరక్షణమొనర్చుచు సలితంబును
మఖంబులఁజేయించుచు ధర్మమార్గంబున ధరణిఁబాలించె. 165

తే. ఆచళుక్యనంశజాలయినట్టిన్పుపతు, లవనిఁబెక్కిండు పాలించిరంతనాకు
లాంబునిధిశశియాబిజ్జశాఖ్యసృపతి, పుట్టి ధరనేలె వైరుల మట్టుఁబెట్టి. 166

సీ. క్షౌభరణంబగుకల్యాణపురమేలి కల్యాణబిజ్జశాఖ్యను విహించి
దుష్టనిగ్రహమును శిష్టరక్షణమును బూనికావించుచు భూజనముల
నయమాత్మమునఁబ్రోచి నాల్గపాదముల ధర్మము పరిక్షితురీతి మహిని మెలఁగఁ
జేసి దీనార్థుల శ్రీదులఁగావించి ఘనమగుకీర్తినల్పదల నించి

తే. యసద్యశపరాక్రమక్రీడనరీతియిల్లి, భరతకురున్యగనలధరాపరులఁబోలి
విరరణాదిగుణాలిచే వినుతికెక్కి, వెలసెఁగల్యాణబిజ్జశ విభుఁడు మిగుల, 167

బిరుద గద్యము.

జయజయ, స్వస్తి, సమదగజ పంచమహాశబ్ద, మహామండలేశ్వర, కల్యాణపుర
వరాధీశ్వర, ఆత్మేయసగోత్ర, క్షత్రియచారకులపవిత్ర, చాళుక్యనారాయణ,
చాళుక్యచక్రవర్తి, మండలీకరధరణీవరాహ, వెంగత్రిభువనీమల్ల, పాయకాభుజు
పయలేజుజ్ఞానబాల్లితే జొల్లియా, సామలూమణివిలె మణివియా, సామలూ
జక్కిడివరాజాయతెక్కిడిలు మన్నియా, సామలూతాకు ఉత్సాయి బాహు అల
వీతోమన్నియా, సామలూజాళు కాళుపడుకాయితే మన్నియా, సామలూయ
బాలుతలెసలితే మన్నియా, సామలూబయిత్సానైత్సాతివిసాపాణివీతే మన్ని
యా, సామలూకాలేభిడిపాడ్రిపాతుకాయీతు మన్నియా, సామలూభర్త
రూదిగు డాకుంజకాశాఘోరాసాశాబాహుత్తువర్మమన్నియా, సామలూసామెరు
దావతే సప్తసాళు తేభాగియాతే ముత్తియోసరితే మన్నియా, సామలూపాడు
ఉరగలాశి ఉపరిదేఖతేమన్నియా, సాభర్తారు, శ్రీరాజ, రాజపరమేశ్వర, శ్రీ
రాజరాజేశ్వరదిస్యశ్రీపాదపద్మరాధకాది మహాబిరుదాపదానోజ్జ్వల, కల్యాణవిజ్ఞ
శేశ్వర, విజయీభవ, దిగ్విజయీభవ.

168

తే. అని పొగడ్డకు నెక్కెఁగల్యాణవిజ్ఞ, శ్రీతీర్థుఁడారాజలూమునకును

మనుమండై నట్టి వీరహోమ్మలిరాయఁ, డవనిఁ బాలించె సకలజనాళి మెచ్చ. 169

క. కలనైనలజడనియెడి, పలుకాభూవరుఁడు జనులు పలుకకయుండె

విలుకోవునఁగావించెను, బలశౌర్యములఖిలనృపులు ప్రబుతియెనర్ప. 170

ప. ఆవీరహోమ్మలిరాయమహిపాలుండొక్కనాఁడు నూలు వేలరథంబులు లక్షయేనుం
గులన్నిగుఱ్ఱంబులు శతసహస్రాయుతపదాతివర్గంబునుగొలిచిరా, జయదుందభిస్వన
ప్రకుపితచలకందరకంఠీరవుండై, సర్వాలంకృతాభిరామం బై సకలసంపదలకునికి
పట్టె పరమభాగవతజనాక్షిరంబై పరాభేద్యంబై వీరనారాయణదేవనివాసంబై యొ
ష్టగంగాపురాఖ్యకుఁ బ్రతిసామంబుగల మాయాపురంబునకురుగుదెంచి, పౌరులెదు
రుకొన రాజగృహంబుంబ్రవేశించియుచితకరణీయంబులొనరించియారాత్రిసుఖ
నిద్రఁజెంది, మఱునాఁడరుణోదయంబున స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠానంబులొనర్చి,
మున్ను తనచేఁబ్రతిష్ఠచేయఁబడినచెన్నకేశవస్వామిదేవాలయంబునకరియద్దేవునకు
సద్భక్తిమరంబుననున్నఁదకమఁబలు చ్యుతిగాఁ గరయుగంబునఁ గర్ణయుగశంబు
మూసికొని ప్రవరానితసగోత్రనామసహితసాష్టాంగనమస్కారంబులాచరించి,
తత్ప్రసాదంబు మాళినిడి యహర్నభాదారభ్య సాయంసమయావధి దేవాలయంబు

ప్రదక్షిణంబుఁ గావించునని విద్యజ్ఞనమక్షంబున సంకల్పంబుఁగావించి, చెన్న
కళసాస్త్రివిద్యశ్రీపాదపద్మంబులు నిండుఁడెందఁబనునరవిందమగ్నంబునంబొందు
పజీచి, పుందమందగమనమున శ్రీహరిఁవాస్త్రనామంబులుచర్చించుచుఁబెద్దలగుప్రా
హ్మణులునెంట ర్ఘదస్త్యగ్రంథమునఁజేరినకోట్ల ప్రదక్షిణంబొనరించు నెడఁ
బ్రదక్షి, ప్రదక్షిణంబునకు గరుడస్తంభోపశంఖము నుడురంట సాష్టాంగదం
డప్రణామంబొనర్చుచుఁ దత్త్వఁబుడుగకి ప్రదక్షిణమహ్మారంబు నేయుచు,
సాయంకా సమయంబునం బ్రదక్షిణంబొనర్చి గరుడస్తంభంబుచెఱచి నిలిచి
ప్రాహ్మణసంఘము లిరువంకఁబోలంగి సాష్టాంగదండనమహ్మారం బొనర్చుచు
నచ్చి శంఖచక్రము ద్రిప్తసాక్షిలోపసంఘమునఁజేరి, తీర్థశిర్షాచక్రలాంఛిత భుజ
యుగళుండైన నిరీక్షించి విద్యజ్ఞనంబులు పోరొని పంకవులు మంత్రసామంతిపరి
వారనికరించును విద్యయందొది యిడినిచరితించి దన్యందని పలుదళంకులంగొని
యాడిరంత నామిహోష్ఠాభిరాయమహిమంబెలాఖండలండు నిజపురంబునకరుగు
దెంచి వీరనారాయణుని పుణ్యంబున నానుసంప్రతి సకలసామ్రాజ్య
విశేషభోగంబులుం బరిమభాగవలననసఖిత్వంబు నంగిల్లి పెద్దకలంబు ధాత్రి
బాలించుచుండ.

171

171

తే. ఆమహాంబునకు సుతుడై నతాళి, పిన్నమమహాశ్వ గోకుండ పృథవి నేటి
రంత్రహౌహయన సురవ్యగపూరు, సురతరజినిగురుమహానరూపబోధి. 172

౩. ఆతాతలన్నస్థితివలన, తాతలభుజవిక్రమున నహితోత్పత్తి?
ప్రాతమున గెటెని డగ వి, భూయశ్చంద్రసమైసింగి క్రతువులఁ జేకా.

173

బిరుద గర్వము.

స్వప్తి, సమస్తసద్గణాభిరామ, రామరాజాన్వయాభ్యాసోమ, నిస్తులౌదామృతరా
కృతీమూర్తినిలదన, ప్రిథ్విమాలాభిలదన, సమస్తసూర్యచాంద్రుమరాచనా
యకరాజసప్తాభిలద, సర్వాగస్తరాగిసహసత్సానిమమటమిట్టిశ్శోభిరాజిలదగం,
శరణాగరిలద, మనస్వలదీరుద, మహామజ్జలభిలక్తికానన, సైవమాకానన,
పీఠహోమాభిరామరమాజ, తాలపన్నరాజ, బయ, విజయభవ. 174

వ. అనియారాజేంద్రుండు ఎండజనపందితుండగు.

ఆ. తాతపిన్ననృపసుధాధామవరత్తరీ, చంద్రికాభిరామసురణియమరుఁ
గాశీశేతుమధ్యకటకవనీపక, జనచకోరములకు సమైదుగుగి. 176

4. తాతపిన్నరాట్టప్రతాపంబు విక్కి-లీ నిండి పర్వతగుమలజూండమలరె

విజయజలజనయన వేడ్క-చేక్షైకొన్న, కుంకుమంపుబరణికొమరునమరి. 177

చ. అతినికి సోమదేవనసుధాధిపాడుద్ధనమంచి నిర్జితా
హితుడెయి తాల్చె భూగరమహానపరాక్రమశోభనన్నగా
క్షీతిగరజామనోహరునికింబ్రశోయాదును నీతిచే గృహ
స్వతిసరిబోలి ధర్మమునఁబొందునుతా గ్రణజోడుకోడెయై. 178

క. సకలజనంబులు సిరులం, హాకటనునచ్చికిములేకనుండఁదెనుచుచుం
బ్రకటముగ ధనము విస్మయి, తికినిడి సననములు సోమదేవుఁడొనర్చెన్. 179

సీ. బలవంతుడగునడబొలనాయపనిని యాచుడొగుల్లువీరనేని
కౌద్రసోన్నిద్రు రుద్రపాధిపు మహాశౌర్య శౌరాగడ్డ సాహసాంబు
గంగినాయపని సంగ్రామరంగంబున నింగింబు మత్తిమతంగములఁ
బట్టుపైవడిబెట్టి చట్టబొత్తించి కిన్న-మనసహుండునై గంగినేని
తే కొండప్రాద్ధావరసేమనుద్దండపుత్తె, గింబములఁబాఁతె తోరణగాఁగఁగట్టి
వినుతికక్కెను సకల ధూజనులచే, సోమదేవనృపాలసుత్రముఁడలమి. 180

సీ కదనరంగంబునఁ గిరురంగమవీరవితితితోఁబలునూలు విలుగఁదోలి
యవితోగ్రశౌర్య మహమ్ములబట్టి నేరేరుఁడెట్టెదనుగుమారునకది
గాక ధివత్పాదకమలంబు నురురంట దండంబుఁదెట్టెదఁదన్నుఁగాచి
విడుపుమన్నునుగాచి విడిచియిరుంతును పట్టికలంబునశ్వములవాని
తే. చేరినిప్పించి కలఁదన్నఁబ్రీతిఁగాచు, బిరుగు తగునతనికెయని ధరణిఁతులు
సన్నుతంబుఁగ నాదిరాసన్యకన్య, దేబరలె నొచుచెవధాప్రసరుండు. 181

సీ. దండెత్తి చని మహోద్ధంబునొత్తిని గంగినేనికొండవలీలగానుగట్టి
కందనవోలునుగలవకోలునుగోటరాచూటనెటువంటిరాజున
సాధంబునిమొసలిమడుగు మహియాగిరినగియు సాతానికోట
వరుసతో సాధంబు సచుహన్సింబునఁదెత్తెన్ సచితులఁద్రోసి
తే. ధరమదొడవని వినుతింబదగినయట్టి, యారవిటిపురాధ్యక్షుడగుచుదాత
పిన్ననృపసోమదేవుండయెన్నదగియె, నఖిలసత్కు-విసురభూజమనుచు నెప్పుడు 182

బిరుదగద్యము.

జయజయ, నిఖిలమహాభాగనరముఖ్యవిఖ్యాతకీర్తి, ఏకదినసముటికై కథాటిహారా
హృత్కోటరామారు సాతానికోట కందనవోలు యాతగిరి కలువకొల్లు మొసలి
మడుగు గంగినేనికొండాభిధానప్రదుర్గప్రవర్తి సుదుర్గ జుదుర్గి గిరిదుర్గ వనదుర్గ

చారాశిదుర్గ విఘ్న, సముద్భవ్యమాణవిరుదాపదాన హాళహళికాకర్ణనపులకితక
పోల, నాకులపాటిముదుగంట్రానెగొందివంతిసరవిజయలక్ష్మీసమక్షీకరణలక్షిత,
నాకులపాటివీరక్షేత్రభారతీమల్ల ముదుగంటివీరక్షేత్రభారతీమల్ల ఆనెగొందివీర
క్షేత్రభారతీమల్ల కుంతివీరక్షేత్రభారతీమల్ల వీరక్షేత్ర భారతీమల్ల విరుదభరితాను
భావ, స్వభావగంభీరాంభోనిధి, సత్వగుణవాసుదేవ, సకలనరదేవచూడామణి, అసి
భరణపటిమసహదేవ, ఆదిదేవ, సుపర్యవమణీమణిస్తుత, ఐరద, భయద, హాసవిరు
దరగండ, వీరప్రతాపవిరుద, విరుదుమన్నెరగండ, పురిగొలసురత్రాణ, శరణాగత
త్రాణవిరుద, రాయరణంగంభీభిత్తి, రాయరాహు త్తిరగండ, యైవరగండ, గండర
గండ, తాతపిన్నమరాజతనూజ, సోమదేవరాజ, విజయీభవ, దిగ్విజయీభవ. 183

వ. అని విరుదులఁబొగడ మహీతలంబుఁబాలించె. 184

మ. హరిశౌర్యుండగుసోమదేవమగుధాన్యక్షేశుసత్కిర్తి భా
సురతన్నద్దెసలెల్లనిండి తగఁబొల్చున్ భూజనస్తుత్యమై
హరమందారపటీరపీఠకలఘాతాబ్జాహిరాట్ఛారదా
శరదభ్రాంబుజగర్భనూసులవలక్షనూ ధర్తివారింపుచున్. 185

ఉ. ఇచ్చుహి సోమదేవమనుజేంద్రప్రతాపము నిండి దిక్కులన్
బమ్మినఁజూతపోతనవపల్లవబింబఫలారుణాంబుజా
తమ్ములటంచుఁగోకిలకదంబము కీరచయంబు చంచనీ
కమ్ములుగ్రమ్ముచుండునొడికంబుగ భ్రాంతినహించి పల్లఱున్. 186

తే. సోమకులదీపకుండగుసోమదేవ, రాజవరునకునుదయించి రాఘవేంద్రుఁ
డఖిలవృషతులు ముసుళిపాస్తులగుచు, గొలువ ధరయేలనతఁడు దోర్బలము మెఱసి.

సీ. ఎదిరించువై రులమదమడంపను శరణనినను రక్షింపనతఁడె నేర్పు
భావింప జనులకు భయముఁబుట్టింపనాహ్లాదమునొనరింపనతఁడె నేర్పు
బరమధర్మ ముదహృత నడవను జనతిలచేత నిడపింపనతఁడె నేర్పు
గమనియనీతిహర్షముదెలివిగఁదెలియనుదానుదెల్పనునతఁడె నేర్పు

తే. నార్యజనులనుబోషింపనతఁడె నేర్పు, గానియొరులందునీ నేర్పు గానుపింప
దనుచు సకలజనంబులు వినతిసేయ, వెలసె నెంతయు రాఘవోర్వీభుజుండు. 187

వి రు ద గ ద్య ము.

'జయజయ, స్వస్తి, నిస్తులప్రతాపతపనోదయనిరస్తపరిపంధినామంతాధికా
రాంధకార, వసుంధరాభారభరణధురంధర, నీమంతినీజనమందహాస చంద్రికా

వికాస, అనన్యసామాన్యసకలగుణనివాస, యవనబలమర్దనోత్సాహ, తుళువబలసం
హరవిహార, శబరకులబలనిహనవిరోధ, వాసుదేవచరణకమలసేవాసక్తచిత్త, శర
ణాగతమజ్రపంజర, వీరప్రతిశీల, కవికులసరసకవితాకర్ణనకర్ణాభరణ, మహాదానకంక
ణమణికంకణ, ఉత్సాహసహాయ, శౌర్యసామ్రాజ్య, సోమదేవరాజతనూజ, రాఘ
వరాజ, విజయీభవ, దిగ్విజయీభవ. 189

చ. అని కవిధటానీకంబులు పొగడ, రాఘవమహీపాలుండు ధర్మంబున రాజ్యంచేలే.

సీ. జహ్నుతనూభవ జడగతినుడుగక కడువడిబలుచి సాగరముఁజేరె
గల్పద్రుముములైదు కంపించి శాఖోపశాఖుల మిగులనాశలకుఁబాటె
భుజగేశుఁడెంతేని బుసచేత మలకలుమలకలుగా రసాతలముఁదూటె
సురధేనువాకవడిబలుపున వనిఁజేరి పూరినిఁగరిచెను సారెసారె

తే. నార పిఠారిగర్వవిదారియైన, సోమదేవునిరాఘవక్షోణిపాలు
దశదిశాత్వంతపరిపూర్ణధవళకీర్తి, లలితనిర్మలరుచిపాశాహళికి బెదరి. 191

మ అరయన్ రాఘవుపావకాంబకము మున్నావాహినీనాథుని
క్కరునిన్ స్రుక్కుఁగఁజేసె రాఘవమహీకాంతామనోహరిబం
ధురతేజంబనుపావకామ్బకము శత్రుక్షోణిశ్శద్వాహినీ
శ్వరులకైబెక్కురనుక్కుడంచుననుచున్ వర్ణింతురుర్వీజనుల్. 192

చ. పరబలభేది రాఘవనృపాలుఁడు పంకజనాథుఁగూర్చియ
ధ్వరములునగ్రహరములుదా త్రమతిఁదగఁజేసి ధారుణీ
సురులకొసంగెఁబర్వముల శుద్ధసువర్ణగవాదిదానముల్
గరిమనుబిన్నశౌరిని జగద్వినుతుఁఘనుఁగాంచె వేడుకన్. 193

క. ఆసిన్నశౌరి శాత్రువ, భూపాలుర నెల్లఁగఁనఁబొరిగొని బాహా
టోపముననేలె ధర సుఖ, మాపాదించుచును జనులకలజడి మాన్పెన్. 194

చ. కుశితవిరోధిరాజమదకుంజరసింహము పిన్నశౌరియే
లుపుడమియందు నెందుఁగలలోపలనైనను గేలిసైననున్
గృహణవిధంబు లోభమును గిల్చిషపర్తనబొంతునోటమిన్
గపటమనూయగోపమును గర్వముఁబుట్టదు లేశమాత్రమున్. 195

చ. అనఘుఁడు పిన్నశౌరి సుజనావనదక్షిణ రూపరేఖలన్
వినుతపరాక్రమంబునను విశ్రుతదానగుణంబుపెంపునన్
వనజదశాక్షుఁడెద త్తనయు వానివిరోధిని వానిమిత్రుఁదా
సెనయగు దీటువచ్చు మఱియెంతయు సాటగుఁజూడఁజూడఁగన్, 196

- తే. పిన్నశౌరియశము వెన్నుకేళాకూళి, విన్నవాఁకఁబలుకువేలఁదిఁబుడుకు
దొడుకు రిక్కుతేని నొడలిమాసాడయని, మేటితేజిఁబోలు దీటు లేమి. 197
- ఆ. వైరిధారుణీశనంశపారావార, ముల దహించు మిగులఁజెలఁగి జనులు
సన్నుతింపఁచిన్నశౌరిప్రతాపంబు, బాడబానలంబుపగిదిదనరి. 193
- క. ఆరాజేంద్రుఁడు బుక్కధర్మరమణునిఁగాంచెనతఁడు రాజకులసుధా
పారావారనిశాకరుఁడై రాజిలె సరసస్త్రిభామాధిమెయిన్. 199
- చ. అతివిధనంబునన్దితిసుతాహితరాజు మహాపరాక్రమో
న్నతి మృగరాజు సోయగమునన్నలరాజు సమస్తధర్మప
ద్ధతినలధర్మరాజు పటుధైర్యమునన్దిరిరాజు వాక్ప్రశ
స్తత ఫణిరాజు నిర్దళితశాస్త్రవరాజగు బుక్కరాజిలన్. 200
- శా. చతుశ్శ్రోత్రసరాహకూర్చగిరిరాట్నాంగత్యమున్నాని సం
రత్నాపేక్ష మనంబునద్దలఁచి గోత్రాదేవియెల్లఘ్నదా
నక్షీణాధ్వరయై మహాసుకృతయై యారూఢతంబొల్పె న
ర్వక్షేమంకరుఁడైనబుక్కవిభుశౌర్యస్ఫూర్ణదోగిశీతిపైన్. 201
- సీ. అడుగనిచ్చితినిస్సహంతియ లేదనుమాటదాఁబుట్టచేనాటనైన
గెలిచి వచ్చుటె కాని కలననోటమియనుమాటదాఁబుట్టచేనాటనైన
మనవెంతచెప్పిన విని పరాదుగఁజేయుమాటదాఁబుట్టచేనాటనైన
మొదటన చనవిచ్చి తుదనది వేఱగుమాటదాఁబుట్టచేనాటనైన
- తే. ననుచు జనులెల్లఁబొగడఁగనారవీటి, పురమునేలచుఁడనకులమునుదదాఖ్య
నలర వెలసెను సతతకృతాధ్వరుండు, రాజపరమేశ్వరుఁడు బుక్కరాజవిభుఁడు.

విరుదగద్యము.

జయజయ, స్వస్తి, శ్రీసంతత వేంకటాచలపతిచరణారవిందసేవాకందళిత
సామ్రాజ్యసుఖోపభోగ, సాళువనరసింహరాయరాజ్యప్రతిష్ఠాపనాచార్య, శౌర్య
గరిష్ఠ, సకలకళావిశారద, దైనందినవితరణనానాదిగంతరాగతవనీపకజాలపరిపాలన
గుణవిశేష, ఆనందాశౌర్య, సుమేరుధైర్య, అష్టాదశవిద్యాప్రజ్ఞాప్రవీణ, రాజ
కులాధరణ, రాజరాజేశ్వర, పిన్నశౌరిరాజతనూజ, బుక్కరాజ, విజయీధన, దిగ్వి
జయీధన. 203

- క. అని సకలరాజసంభవ, వినుతింపఁగ బుక్కరాజవిభుఁడొప్పెను న
జ్ఞులనుగాచుచు దుష్టులఁ, దునుముచు ధరనేలె మిగుల దోర్బలశక్తిన్. 204

క. సోమాన్వయాభిరాకా, సోముండగుబుక్కరాజ సుత్రముయశ
శ్రీమించెఁదగఁడె గెలిచెను, గామగుఘ్నగామపాలుఁగామవిదారిన్. 205

మ. పురముల్కాటినినొక్క పెట్టుగను రూపున్నాపునీశానుపెం
పరయంజాలినబుక్కరాజమణియ్యగ్రప్రతాపంబు మే
దురమై దిక్కులనింపఁబర్వవఁగవిస్తోత్రక్రియాపాత్రమై
సారిదిక్ శాత్రువకాననంబుల దహించునైనన్నిక్రియన్. 206

నీ. ఆబుక్కరాజేంద్రుడబృశదేవి బల్లాదేవియునుసతులను సరించి
యబృశదేవియందాత్మజులను సింగవిభుఁడాదిగాఁగను వేష్టఁగాంచి
నందేలయొసఁగనానందనులాపురిఁదమకును నిజరాజధానిగాఁగ
నేలచుఁగులము నందేలపేరి ధరిత్రిదనరఁగఁబుత్రపాత్రాభివృద్ధి
తే. నతిశయిల్లరి నుతీయునునాన్యపాలుఁ, డనఘతనుఁడు బల్లాదేవియందు రామ
భద్రపరబ్రజనితునత్తుద్రశౌర్య, భానునిభలేజు రామఘాపాలుఁగనియె. 207

నీ. మదకరికొకటికిరవది గుఱ్ఱములు గుఱ్ఱమునకును మిఠికాండు ముగురు విచ్చు
కత్తులవారీటెకాండ్రట్లనర్జిల్లనిట్టియేనుఁగులునుజాట్లు మూడు
వేలయేనుఱునుదవ్యత్తితోనడనంగఁగందనోల్సాధింపఁగాఁదలగది
మొనఁద్రుంచి గట్టిగా ముట్టడిదిగిన సాఁబ్బిని మిక్కిలియున్నఁంచి
తే ప్రకటసప్తాంగములఁగొని రామవిభుఁడు, కిందనోల్లాభధానియుఁగాఁగ పసుమ
తియునునేలి మహాపాపిక్షిఁబూనె, బలిమికలిమినాశాననీపకులఁ బెనుప. 208

చ. మగఁటిమికోర్వలేక దయమాలటు జ్ఞాతినియు క్షబుద్ధిచే
సగరతఁగన్నతీర్థమిడఁజాలకనర్భకుఁడున్నఁజూచి శ్రీ
నగధర నీవె దిక్కిని జనంబులుగన్గొననంతఁగ్రోలియా
సగరునిఁబోలి రామన్యసచంద్రుఁడొ చెందఁడు తన్వికారమున్. 209

బిరుదగద్యము.

జయజయ, స్వస్తి సమసుప్తిసమనసమయ బలరశోమిళితసప్తసాగర ఘుంఘు
మిలికల్లోలజాల, శరణాగతపాల, హల్లిసునేనోల్లాసిత సప్తశతసైంధవ గ్రహణ
యోక్రమధుర్య, రత్నసానుధైర్య, దుర్వాతరసవ్యాయి సైనికహరణ, సవాబిబ్బి
రాజసప్తాంగహరణమార్గచరణ, రింభియానకి జయాన కారవముఖరీకృతమలగిరిదరి
నికర, పోషితావనిసురప్రకర, నిరవాపాదవరీదుర్గనివాసికాసపుడయ దుర్బధుల
నిర్మథన, కర్మభారేయ, దానరాధేయ, పీరమాసమారోహణారంభసోపానదో

ప్రసంగ, వాక్కుంభీనససార్యభౌమారంభ, పరిపంథిన్యపపుండరీకాధిపరాజమండల
కబళనవ్యగ్రిమోదగ్రమండలాగ్రసింహికాతినూజ, రామరాజ, విజయీభవ, దిగ్వి
జయీభవ. 210

క. అని బిరుదు పొగడఁగా బు, క్కన్యపాలునిరామభూమికాంతుండలరుగ్
వననిధిపరీతధాత్రి, జనముల నయ్యత్తిఁ బ్రోచి సన్నుతిఁగనుచుగ్. 211

సీ. పరమభర్తంబున పరవిభవంబున సరి ధర్మతనయుండు హరిహాయుండు
సత్కాంతిసాంపున సంపెదపెంపునఁబ్రతి యామినీరాజు రాజరాజు
కమనీయగుణమున ఘనవితరణమున నెన దకరధరాముండినసుతుండు
విక్రమప్రాణి సద్విమలతేజోరూఢి సాటి నరుండు వైశ్వానరుండు
తే. గానియితరుల నెటు దీటుగా నుతింప, వచ్చు సతతనతనకలననుమతిశ
మకుటమణిఘృణిసువిరాజమానచరణ, జలరుహుండగురామరాజప్రభునకు. 212

సీ. జగడాలు పచరించుజడదారిఁజౌదంతిఁదలనాకిట నెపుడు మెలఁగుసౌలఁతి
నల్లవలువదాల్చుఁడెల్ల నిబలుదీవిఁ గన్పులుడెపులుగాఁగలుగుఁజేసి
వెన్నునియన్నన్న వేల్పులదొరవారునఁజూపదిమోములనలరుసామిఁ
జాట్టుకెదురనోడు గట్టలయొకిటనిఁ బుడుమఁదొడుకుమఱిపుడుకుఁజెట్టు
తే. బొబ్బమెకమును నిరంకుమబ్బునుబ్బు, గెబ్బ సంతతివిజయజేగీయమాన
మగుచుఁజాతుక్యినారాయణాంబునన్ద, బుక్కింకొండ్రురామధూభుజనియాశము.

మ. ఒకకందర్పనిఁగూల్చె శంకరునితోపోద్రేకసాలాక్షిపా
వకుండేహెచ్చని రామధూపిభునిదుర్వాప్రతాపిన్ని వా
రక విద్యేషిమనోజగర్వముల సంగ్రామక్షిమామండలిగ్
వికలర్పంబు పహింపఁజేసె సకలార్ద్రీనాయకులైచ్చుఁగిగ్. 214

చ. సరసిజనద్వితో మిగుల సాదగులక్షణలక్షీరాంగియై
పరఁగినకృమాంబు వివాహము బుక్కన్యపాలరామధూ
వరుడయి యాపులోమఁగు వాసపుఁబోలి మహామరత్తిసు
స్థితరసోగభాగ్యములఁదొప్పలఁదొన నుక్కమాంబలిగ్. 215

క. ఆరామస్థానికి మహో, దారుండగుతిష్టురాజు ధన్యుడు కొండ
త్తూరమణుడు బుగ్గనతన, చ్చూర, శ్రుండు రంగవిభుండు జనియించింగిగ్. 216

క. ఆతతభుజబలమున రిపు, భూతలనాచుమలఁగలనఁబారిగొనిక్రి
శ్రీతరుణిఁగాంచె విద్య, ద్వాతములకుఁ దిష్టన్యపతి ధనమడి వేడ్కగ్. 217

- క. ఆతిష్ఠన్యపతి భూకాం,తాతిలకంబైనయపుమందానేలుచు వి
భ్యాతిగనపహరిపేరక, శ్రీనినిదనకులము వెలయఁబెంపొండె మహిన్. 218
- క. భండనభూమిని సాక్షా, ద్దాండివిదంపగొండధాత్రీనాథా
ఖండలుండగునని రిపుభూ, మండలపతులిత్తురీ నమస్కృతితోడన్. 219
- క. దీనానినుండొకొండమహి నాథుం దాదవేనినేలుచు బలగెన్
దానును సుతులును దల్పిం, తానంబాయాదవేనిధామముపేరన్. 220
- క. ఆరాజన్యలతమ్ముడు, శ్రీరంగాధీశ్వరుండు శ్రీతిసంరక్ష
భారంధర్యముచే నా, శ్రీరంగాధీశుడైనఁగి ష్టి నుతిఁగాంచెన్. 221
- సీ. అంతగికరణగుదిన్నెన నవ్వులక్రిన నాడినమాటఁ సత్యంబులేట
యనుర క్తితోనైన నలకలనైన నింపాదవెడుచూపు సంపదలగూపు
కృతమతిసైన సత్క్రిడానుగతిసైన నుగదురీవి పుష్కములతావి
మమతతోనైన నేమజీయైన దొడల నర్చనపెంపుమిగుల ధన్యుసాంపు
- తే. గాఁగనసదృశబాహువిక్రమనిరూఢి, దనరంగర్ణాలరాజ్యుదస్థుడగుచు
దుర్జయహితరాజవిధుంతుగుండు, రామరాజేంద్రశ్రీరంగరాజవిభుండు. 222
- శా. రామాధీశసిరంగరాజవిభుండొరా రామనో సాటి సు
త్రామహాద్భవునుద్దియాయ కరవిద్యాప్రాధిచే మించియు
ద్దామామిత్రమహీశులం గెలిచి యుత్సాహంబుఁబుట్టించి సం
గ్రామార్విక్ జయప్రక్షికిన్విమనారాచాతి సేలాగతిక్. 223
- చ. అసదృశబాహుశౌర్యమున నారయ నెంచునజాతిశత్రుడై
వసుధ సిరంగరాజజనవల్లభుడైతెడి యాదినంబులక్
బిసయహమిత్ర మండలమథేద్యతనొంది చెలంగె రంభతో
నొనసరి బాగులంగదిసియుండఁగగల్గెగు బేరసూతికిక్. 224
- చ. అనయ సిరంగరాజమనుజాధిపునిర్మలకీర్తికాంతితో
సరిమెలఁగంగనోడి కద చానడంగి ముడింగి భీతిచే
నురునడిఁబాటి కాలచటనూచుటలేక మొగంబు వాంచి యా
యరగకులాధిపర్త మహినోరయి పోవుట పుట్టలెక్కుటల్. 225
- మ. ఇల శ్రీరంగనృపప్రతాపముగడుకొనేరాళ మై పర్యగా
నలఁగాంతాయుతులై చరించురిపుభూనాథుంబు యభ్రాంతిచేఁ
బ్రళయార్కగులు రెండునొక్కటయి భూభాగంబునంగప్పి రా
వలయుంజూడుండెటంచునొండొరులతో వాస్తత్తురల్లప్పుడుక్. 226

తే. ప్రకటనాత్మికుడైనశ్రీరంగరాజు, లక్ష్మీకనయైనలక్షణలక్ష్మితాంగి
యైనతిమ్మంబనుదాహమై చెలంగె, నధికతరభోగభాగ్యంబులతిశయిల్ల. 227

చ. అతనికిదిమ్మమాంబకు గుణాధ్యుడు కోనఘనుండు సత్కృపాం
చితమతి తిమ్మరాజు నృపసింహుండు రామవిభుండు నార్యస
న్నతుడగుతీర్థలేంద్రుడు మనోజనిభాకృతియైనవేంకట
క్షీతపతి పుట్టిరంతయును శిష్టుల దుష్టులఁజెంపనొంపఁగన్. 228

ఉ. వారలలోననగ్రజుండు వారిసముద్భవమై రివంశవి
స్తారుండు కోనభూపతి బుధప్రకరంబుల నై ఒదానదీ
క్షారతిఁజరడిబాహుబలశాస్త్రసంగ్రము నై జదానదీ
క్షారతి దివ్యభోగముఁగల్గఁగఁజేయు దయాతిహారతన్. 229

క. హితమతియగుకోనమహీ, పతికీర్తికినుద్దిగాఁగఁ బటతెంచి తదం
చితగరిమకోడి ఘయమున, క్షీతిగరజాధిపుండు మూలశిఖరి ననించెన్. 230

ఆ. అతనియనుఁగుడయ్యుడగుతీర్థభూపాలు, నర్యుడలరుంగీర్తిధుర్యుడచల
ధైర్యుఁడార్యవినుతచర్యుడంభోధిగాం, భీర్యుడనుదృశోరుశౌర్యుడనఁగ. 231

సీ. జేజేలరాయనిఁజెనకి కైకొనియెనో వర్జితంబైనట్టిపైఞ్గవంబుఁ
దలిరువిల్తునినోడదరిమి కైకొనియెనో సొగ నై నయిటువంటిసోయగంబుఁ
బుడమిదొల్పనకనఁబోలి కైకొనియెనో యంచితంబైనవాక్సంచయంబు
నశికలోచనునటుగెలిచి కైకొనియెనో రహినిఁగొన్నెడునిబ్బరంపుఁగలిమి

తే ననఁగఁడ తిద్ధనఖ్యాతినతియెల్ల, సర్వసర్వంపహజనసమ్మతస్ర
తాపనిర్జితపరిఁభంభిరణివాల, తేజుడైనట్టియాస్వీతితమ్మనృపతి. 232

తే. తిత్తిమంబునఁబ్రాచీయగా మనంబి, మతికృతాన్యత్వము నిహింపి వారిదలంచి
రామరాజు ననిదయించె నామరాజు, ననుజాఁదిరామరాజునినిలతి వేగిని. 233

సీ. విశిష్టమృదుకుగ్ధద్భిజ్ఞాశనియైనపంకజాక్షుండు పాటివాఁడు
దన్వ్యసత్కృమలసంభరణుడైన రంజింకరవాస్తుండు నీదారివాఁడు
కతిశేభలేఖాఁగిర్వాపహరయతాగరకరాసనుడు నీకరణివాఁడు
ప్రస్ఫుటకమలజబాంభవంబైనట్టిజగదంబకుండు నీసాటివాఁడు

తే. అతికృపానూనకాంతిమహావిభూతి, తేజములఁగాకయితరులు దీపెయనుచ్చుఁ
గవిజనానీకపర్ణనగఁగాంచి జగతి, రహి నిహించెనుదిరుములరాయమాళి. 234

సీ. ఏఘనుసౌందర్యమిందిరానందనుసంద మై సతులకానందమొసంగు

నెవ్వనివితరణమిందీనరాత్తునిరీతనరులకత్తిప్రియమొనర్చు

నేరాజుభేరిభాంకారంబు రిపురాజతరుణులగర్భభేదనముఁజేయు

నేన్మపాలునిసేనయొదిరించుఱట్టడిరామూరులనుజీకాకువఱుచు

తే. నతఁడు నృపమాత్రుఁడేయరయను సపాద, కుతపశాహినిజామాదికుతలపతులఁ

డెందెదోర్గర్వఖర్వితాఖండలుండు, రణజయవిహరి తిరుమలరాయశౌరి. 235

చ. సరసిజపత్రినేత్రుండగుశౌరి పయోనిధికన్యకన్వియ

చ్చరులు సుతింపఁజేకొనినచందమునన్సుగుణాభిరాముఁడా

తిరుమలరాయశేఖరుండు ధీనుతులొప్పఁగ వెంగళాంబునం

బరిణయమయ్యె వేడుకనపారమహావిభంబులొప్పఁగఁజే. 236

క పత్తిగక్తిచేనరుంగతి, ప్రతి సంపదచే సరోజభవనసరిగ స

న్నుతిఁగన్నవెంగళాంబకు, నితరపథూజనము సరిగ నెటులెన్నఁదగుకొ. 237

శా. ఆరామామణియందఁదిర్చునృపాధ్యక్షుండు ప్రేమన్గనె

నీరేజాప్త సమానులన్నతులు నిర్విద్రప్రతాపారిసం

హరోగప్రతిమానశౌర్య రఘునాథాఖ్యక్షమాగర్తనుకొ

శ్రీరంగాధిపు రామరాజవిభునికొ శ్రీవేంకటాధీశ్వరుకొ. 238

క. ఆతిరుమలరాయతినూ, జాతిచతుష్కముననగ్రజనితుండును వి

ఖ్యాతయగుండు రఘునాథమ, హేతలనాధేశుండలరునినసన్నిభుడై. 239

మ సమరోర్వి న్రఘునాథరాజవరుండశ్వంబుద్ధతిన్దొలి శౌ

ర్యవృత్తేంద్రుండనొప్పి త్రుంచెనుదురుష్కధీశులనౌతుంబ

ల్లము గుఱ్ఱంబును నాటుతుంటలయి డొల్లనైట్టువేటట్లుగా

నమరుల్లన్దొని మేల్చెబాసు గళియకాసౌనంచు వర్ణంపఁగకొ. 240

సీ. నిరూపురఖితో నెసరియంగుఁజెనంగి మీ నాంపండనంగుండయ్యె

నినాకస్సరికెన నేనిల్లుననియోడి చిలువరాయఁడు చిసాతలముఁ దూఁచె

నీకీర్తికిని జట నేననియటుగాక యజ్ఞారి చిన్నెగా హరిణమునిచె

నీప్రతాపముశోడు నేనని నిలువక ఖరకరుండుడుపీఠిబలవజొచ్చె

తే నార నీసాటియిలరులెట్లనఁగ వెలసె, నష్టదిగ్రాజహృదయభియదపరాహ

దిరుదత్తనుండరిగిరిభిదురపాణి, యైనరఘునాథమేదినిజానియలరు. 241

క. ఆరఘునాథమహాధా, శ్రీరమణునియనుజుడైనశ్రీరంగవిభుం

దారాముమాడ్కి వెనుమతి, నారుధిగనేలె నిర్జితాహితుడగుచున్. 242

సీ. తొలిపల్కుగుట్టలందోలెడు నెలజాణకూర్చి ముచ్చనుమనికొడుకుకొడుకు
జాలుదోయ్యలి నేలుజాణయెన్నెడువాని కొమ్మపై దోడులోగొన్నయతడు
చిలువలదినుచుండుపులుగుడ త్తడినెక్కునట్టివేలుపుగన్తురాళికొడుకు
చిలుకపైజనువానిచెలికానిచేరుసాగుగూరనుండెడిదొరగుతుండు

తే. దానగాంభీర్యసౌందర్యధర్మములను, సాటిసత్తురుగాకొరుల్నాటెతలఁప
నారవిటిపుగ్గాయ్యక్షుడఁడాతిరుమల, రాయదేవేంద్రుశ్రీరంగరాయమణికి. 243

సీ. గడివిజాపురనరకామినీగర్భముల్ భేదించునెవ్వనిభేరినవము
దామిడిబేయినిజాముపట్టణము, ధూళిగాఁజేయునేదొరబలంబు
గోలకొండుజీర్ణకోటుకాయముల్ చించునేరాజేంద్రుచేతికత్తి
సకలభూపాలకాస్థానసన్నతిఁగాంచి వెలయునేసూరునివిజయలక్ష్మి

తే. యతఁడుకేవలసృష్టియేఘవిహార, చర్యఁడాశ్రితరక్షావిచక్షణుండు
జీర్ణకర్ణాటభూపునర్జీననుండు, రిష్యగుణకాలిశ్రీరంగరాయమాలి. 244

తే. రాజగుణహరి శ్రీరంగరాయశౌరి, ప్రీతితోఁదిప్తుమాంబనుబెండ్లియయ్యె
నావహునిరుభిలసౌఖ్యము మిగుల, వెనిరవని ధరాత్తక్షేపలనుబోలి. 245

క. ఆవిభుతముండు రామగు, రానిల్లభుడగు నాదిరాజులచర్యల్
ధీవరనుతరాకెందుయ, శోవిస్తారతనునధికారత్వమునన్ 246

మ. ఘననిర్ఘోషము శైలరాజతనయాకాంతోరుహక్మాపలు
స్వనమునైల్చిన రామరాజురుసస్సాణంపు నాదంబులే
విని సూరేరిరులై తురుష్కుయననోద్యోనాయకుల్లామినీ
జనయుక్తంబుగఁ దాగియుండురు మహాశైలంబులగ్ధానన్. 247

ఉ. రామమహీశ్వరుండు రణరంగమునందు నిజాముసేనన్
భీమహరాక్రమస్ఫురణంబులచమణంబులగ సాటికన్నుచున్
రామరణంబుచందమిది రాయితఁడాతఁడెయోనటంచునా
తామరసోద్భవోద్భవుండు తాళములొత్తును నాట్యమాడుచున్. 248

క. కృతికృత్యుండగురామ, క్షీతిపతి నరసింగమాఖ్యసీమంతిననం
చితధర్మవిధినిబరిణయ, మతిముదముదలిర్పనయ్యెనాసతిలనన్. 249

క. ఆజనపతి కాంతివిభు, రాజేంద్రుని విజయనిభవరాక్రమరేఖా
రాజితఘను శ్రీతిరుమ, రాజునుగనియొడదనంతరంబున మటియున్. 250

క. అతినికి శ్రీరంగమహి, పతిగలిగెను నామహానుభావుఁడు శౌర్యో
స్మృతి వేంకటపతిరాయన్య, పతిచేయువరాజుపట్టబంధమునొండెకా. 251

చ. తిరుమలరాయరాజహిమదీధితి రామమహామహిమనో
హరునిసిరంగరాయనిరూపార్యజనస్తుతిచేదనర్చునా
నిరుపమదానవైఖరుల నించె నజాండముఁ దల్లిమంబుకై
శరనిధియప్పలంబొరలెఁజందురుఁడుంగడుఁగందె సారకున్ 252

సీ. పాఱదా రిపుకదంబము బెడబెడలుగానురువడి మొనలపై నుళిమినపుడె
భయమందదా పద్మబాంధవుమండంబరిఖండనోత్సాహ మలరినపుడె
మోహంబుచెందదా ముగ్ధాంగనారాజి సోయగంబొక్కింత చూచినపుడె
సమ్మాదమందదా త్వాజనానికింబు కరుణాద్వంద్యప్రిచేఁ గనినయపుడె

తే. యారయసహాయహరుఁడునరికృతాంతం, డంగ నాజననూత్నలతాంతిశరుఁడు
ధర్మతత్పరుఁడనుచు భూవులవినుతిఁ, గనియె శ్రీరంగచిక్రాయమనుజవిభుఁడు.

తే. రాజకులభూషణుఁడు చిక్రరాయభూష, శౌరి నరియించె జిల్లేళ్ల నారసింహ
రాజదేవేంద్రపుత్రయంభోజనేత్ర, ధైర్యయోధుడైవి నాయకవంశ. 254

తే. ఆవనుమతీకునకు రామదేవరాయ, అదయ మైనను రిపురాజులొదిగి శైల
గుహలఁజేరి రవిదోఁప ఘూకచయము, లతిగయంబున గొంగులనాఁగుపిది 255

సీ. సింగన్యపతి భీమనేనుఁడు రాయప్పశ్వేతాశ్వడయ్యనచెన్నన్యభులు
మాక్రేయులితిభూమండలేశ్వరులు విరాటపాంచాలాదిగిధికవరులు
రఘునాథనాయకాగ్రణియనుక్కిష్ణసహాయుగాఁగను నాజిఁజెంచు
పిరప్పయాచనవిభుమాకి భూపగుత్పాసనసౌబర్యకర్త

తే యుక్తముగ జంగరాజుర్యోధనుని ఐ, ధించి సంతసమున రామదేవరాయ
ధర్మతనయుండా ప్రజలు మోదంబైతర్ప, ధరణిఁబాలించె ధర్మవిస్ఫరణ మెఱయ.

సీ. రాజాధిరాజవీరప్రతాపాజ్ఞానంబుగురామదేవరాయన్యపతుహిన
ధాముఁడు పోచిరామరాజాత్మజయోధుమదేవి గొబ్బారిపంశ
పావనుఁడరిగిరిపాకారి యతిరాజుసుత కొంపయ్యుఁగులసతులుగాఁగ
వరియించి యోషితాద్వయమతిధర్మసహాయమై నిర్మల నధ్యరములు

తే భూసురోపనయనతుల్యునికన్య, కాశ్యపజగోపారణ్యపప్రాన్నభూము
ఖాదిదానంబుగావరించియాదిరాజ, చక్ర్య నిర్మలై భూజనులెన్నుతంప. 257

ఆ. రామదేవరాయరాజేంద్రసత్కీర్తి, సాటివత్తునన భుజంగమహా

- పతికి జిహ్వ సరిగఁబగిలెనంచును భీతి, నీరి మేన నీలిచీరఁగప్పె. 258
- తే. మనుచరితనిట్లు సుతుఁడు మన్నఁడునుదనన, నలరురామావనీధర్తకనుజుఁడైన
వీరవేంకటపతిరాయవిభుఁడు నసుగ, కల్లరాజయ్యై భూజనులెల్లఁబొగడె. 259
- నీ బలముగూడినఁజూచి నిలువనియిభరాముకొడుకుభీతికి గోలకొంప సాక్షి
వెన్నాడి తత్సేన పిఁగఁదోలుటనుబృగుర క్తముననుబ్బుపెన్న సాక్షి
నీవాడననఁ బ్రోచి నిర్భయంబుగ వానికిని పేరయిడుటనుఁగ్గొప్ప సాక్షి
యెదిరించువై రుమద మెల్లనవలీలఁదూలించుటను నందేల సాక్షి
- తే. గాఁగనసదృశబాహువిక్రమవిభూతి, దనకు వేలూరు చరరాజధానిగాఁగ
వీరవేంకటపతిరాయవిభుఁడు మిగుల, సరణిఁబాలించె ధర్మతత్పరతఁజేయి. 260
- నీ. వాస్తవోవిభవంబు వర్ణింతునంటినా భావింపఁబన్నగధర్తయతుఁడు
గుణమలఁచెబుఁచుఁ బేర్కొనియెదనంటినా వీక్షింప శేషాద్రి విభుఁడతండు
అతిధర్మనర్తన సుతియింతునంటినా రెండవయాధర్మజుండతండు
నీతిమార్గస్ఫూర్తితీర్తిదంటినా పరికింపఁగా బృహస్పతియతండు
- తే. గాన బుధజనసమ్మతిఁగన్మయార, పీఠి వేంకటపతిరాయవిభునితర
మనుజనాగులీరిని వినుతినేయ, నలవియేయాఘనుండు కేలుఁడె తలఁచ. 261
- నీ. పరమపాశ్చిన్రత్యగరిమచే మిక్కిలియతిశయిల్లినవేంకటస్తుగారిఁ
జరయశోనిధియైనజిల్లేశ్వరంగవృషాధిపుపుత్రినోబష్టుగారి
జిల్లేశ్వకృష్ణరాజ్యమయూఖప్రియాత్మజయైనకృష్ణస్తుగారి
భూరికౌర్యోగ్రగోబూర్బియోబక్షమాధ్యక్షుతనూజఁగొండస్తుగారి
- తే. నెమ్మి పరుసఁబాణిగ్రహఁముఁజేసి, వీరవేంకటపతిరాయవిభుఁడు వేడ్క
నలరునప్పద్మముఖులతో ననుదినంబు, నధికసౌఖ్యాంబునిధిసోలలాడె మిగుల. 262
- ఉ. ధీరసు మేరువేంకటపతిశీతినాగునిచారుక్తిర్దిదా
నారయఁబద్మజుండమున నంతట నిండి పొగడ్తఁగాంచె స
ద్ధీరుచేతనయ్యవృతదీధితికిన్భుజమ్యుపంబునక
భూరికళంకము స్మైరపెఁ బోల్కికి నేనెనయంచుఁదోచినక. 263
- తే. రహినినిటువలె యామిసీరాజవంశ, వర్ధనుండగుతిరుమంనసుమతీకు
ననుజుడగు వేంకటాద్రిరాజావంశుఁ, డలరునాదిమనృపచర్య మెలఁగి మిగుల.
- అ. అనద్యశోరుశౌర్యఁడాహసగాండీవి, వేంకటాద్రిరాజవిబుధరాజ
ఆని బరీగు గెలిచియాతనిబిరుదుమే, శమ్ముఁగొనియే భూజనమ్మువొగడె. 265

సీ. కందుకక్రీడగాఁగదనరంగస్థలిఁగడు పజీరులము సకములఁదునిమి
హరులనుబారిగొని కరులనుదునిమి తదాగోహకులఁద్రుంచి మీధటవి
దళనంబుసేసి దుర్భరపతాకలఁఘ్నఁగనుఁగొని కాంచితకీత వహించి
వీడుఁబట్టనునాన విడిచి నిజము యేదులఖాను కుతుపశాహులదళంబు
తే విచ్చ వెన్నిచ్చి కనుకనియిచ్చబలుచి, మెచ్చఁజొచ్చిననశయంబునిచ్చి విజయ
కాహళులుమోయనియమించెత్తజనంబు, లభినుతుగూనర్పఁగా వేంకటాద్రిరాజు.

ఉ. ఏలనుగందనోలుపుర మింద్రసమానుఁడు వేంకటాద్రిభూ
పాలుఁడు ధర్మరీతినివర్ణము బీరముదక్కి మత్తశం
దాలతురంగహేమఘననన్యమణీచయమిచ్చి శేషగల్
ఫాలతరాగ్రసీమఁగరపంకజయుగ్మముఁజేర్చి కొల్పఁగన్. 267

చ. అనిశము గోహరణ్యపసుధాశ్వతులాదిసమస్తదానముల్
వనరుహనేత్రుఁగూర్చి ద్విజవిగ్ధము రాగిల్లనిచ్చి రంగమాం
బను మఱి ప్రియమందగ వినాహమునై ప్రమమొప్ప వారివి
ల్లనుగనె వేంకటాద్రినృపలత్తుఁడు రంగపరామరాజుల్. 268

తే. దర్శితారాతగర్వవిదారకాతి, చండనోర్గర్వమండితమంహలాగ్ర
పాండితిని మించె రామభూపాలుఁడఖిల, రాజసన్నతులసఁగ ధరాలమున. 269

ఉ. సంగరరంగమందు హరిశౌర్యమునన్నువనైకదీప్తుఁడై
రంగపరాజశేఖరుఁడరాతిబలంబులనుక్కిడంచె సా
రంగధరుండో యాపరశురాముడో స్కందుడో రాఘవుండో యె
న్నంగనితండటంచును జనమ్ము సన్నతులన్లున్లుఁగన్. 270

మ. ధరణీచక్రము నాల్గుపాదములచే ధర్మంబు నర్తిలఁగాఁ
బరిపాలించెను రంగపాధిపుఁడు కుంభద్వాహుగగోష్ఠన్నతి
సిరుఁడామేటి ముఖంబులన్ ద్విజులచేఁజేయింపఁగా దేవభూ
సురసంఘంబతితుష్టిచే సిరులచే శోభిల్లునశ్రాంతమున్. 271

శా. నెమ్మిన్ రంగపరాజశేఖరుఁడు కోనేటమ్మఁదిమ్మమ్మఁజె
న్యమ్మమ్మమ్మవరఁబెండ్లియయ్యెను బ్రహ్మదాయత్తుఁడై బంధులో
కమ్మలైచ్చ మహావిభూతినిటులాకాంతామణుల్లాను సౌ
ఖ్యమ్ముంగాంచెను ధర్మతత్పరతనత్వంతంబు వర్తిల్లుచున్. 272

క. అతినిశిఁగోనేటమ్మకు, గతకలికల్పఁడు విమతభంషనుఁడు గుణా

- నివృత్తుడైనవేంకటాద్రి, క్షీణింపి జనియించెనార్యకీర్తనలెసంగె. 273
- క ఆరంగపరాజధరి, త్రీరమణునకుదయమయ్యెఁ దివ్వాంబాయో
పాఠర్పమువలన మహోహి, దారుణు గోపాలరాజధన్యుడెలమిన్. 274
- సీ. శ్రీకృష్ణగోపాలనేవావిహరవిచక్షణుండురుధర్మరక్షణుండు
నందితువులుయానందకరాన్వయమండనుండభిలారిఖండనుండు
రాజీవప్రక్షేక్షణాజనతాంబసాయకుండర్థస్థిరదాయకుండు
బాహుబలీగ్రసపాదమహాబలధంజనుండాశ్రీతరంజనుండు
- తే. సతతసేవకనరనరాంచితకీరీట, ఘటితమణిఘృణిలలితాంఘ్రికమలఁడార
వీటిగోపాలరాజభూవిభుండు కంద, నోలు నిజరాజధానిగానేలి ధరణి. 275
- క. చాల విత్తిర్ణినిఁగల్గునిఁ, బోలును దుర్జయవిరోధిభూపాలకగో
పాలభూటీసనగో, పాలుండు గోపాలరాజ పార్థివుఁడెలమిన్. 276
- ఉ. శ్రీలెలమిన్ద్రలంగఁగ వరించె ముదంబున రంగవేంద్రుగో
పాలనృపాచంద్రుడెతివాని గొబ్బరిగిర్యధారుణీ
పాలునిపుత్రి వెంగమనుకుంకజనేత్ర బిలేశ్వరంగిగో
త్రాలనామనోహరుసుతామణిఁదిప్తునున్నహోన్నతిన్. 277
- క. ఆపద్దముఖులుదననను, యాపగుణంబుల భజింప యాధిగఁగాంచెన్
గోపాలరాజరాజని, శాంతి సతలంబు సకలసౌఖ్యములెలమిన్. 278
- తే. అనినిలునలెలుత్రపాత్రాభిస్సద్ధి, రహిని వర్ధిల్లతిరుమలరాయవేంక
టాద్రిరాజునుజద్వయమధికగక్తీ, గొలువ నళిరామభూపాలుండలరు మిగుల.
- తే. సలకవిభుతిష్ఠరాజుసేనలన్ద్రుంచి, గుత్తిఁదెనుగ రణ మఱి గండికోటఁగంద
నోలుపురమాదవేనవలీల గెలిచి, తొలుదొలుత రామన్మమతి గోర్చిలము మెఱసె. 280
- శా. శారాశ్వరగోప్రపాలనచమత్కారుండునై దానవి
స్తారోదగ్రతనభి మించి రిపులన్ దంఱించి ధాత్రీజనా
ధారప్రక్రియనొందియింద్రజిపురాధ్యక్షేక్షుడై మించు మా
శ్రీరంగేంద్రునిరామరాజవిభుఁడాశ్రీరాముచందంబునన్. 281
- సీ. హరిశ్చంద్రుడుగుత్తిల్లాధీశ్వరుండుదదవరజుండగువేంకటాద్రిరాజు
భుజయుగంబుగ బలస్ఫురణతోఁగరిహరినరవీరశ్శులుతో దొరలతోడఁ
దనయాజ్ఞమిఱినకినుక నిజాముపై దండెత్తి తఱిమియుద్దంఱన్మత్తి
నతిఁడేలుచున్నట్టియామదానగరంబు చాలెత్తి మఱియామదాలు వేసి

ఆ. నేతుకాశిమగ్యభూతలనుతజయ, శ్రీనిరించి వేడ్కచేఁజెలంగ
రామమూర్తియైనరామరాజేంద్రుఁడు, సాంద్రవిభవజితసురేంద్రుఁడెలమి. 282

సీ. దళితనిజామాదిబలశోణితప్రవాహినులచే జలధిసేఘనుఁడు నించె
గుమరుకోసమత్సవ్యమరుకరూశాదిభూపతులచేఁగాన్మలేప్రభువుగొనియె
దనపేర దేవతాస్థులనవసరముబుక్కితో నెఱ్ఱసేపతియైనర్చు
నతిరాత్రుపాండరీకాదియాగములుసేయించి ప్రీతిసేతీతిపుడొర
తే. నతఁడు కర్ణాటరాజ్యరమాధినాగుఁ, డార్యవృక్షాదిపక్షణుండద్రిధైర్యుఁ
డనఘచారిత్రుడఖిలరాజాధిరాజ, రాజులమేల్వరుఁడు రామరాజవిభుఁడు 283

క. నడతయొకింతయు లేదె, క్కుడు బహుగండములుఁబాఁచుకొనునని గిరుల
విడిచి సుఖనసతికొఱి, పుడమిపడతి రామరాజభజమున నిలిచెన్. 284

శా. రారాజేయభిమానశీలుఁడు సుగ్రానాగుఁడేన్వి కం
పారిఘోద్యువుఁడేసురూపి రవియేయత్యుగ్రతేజుండు మం
దారక్షారుహమేప్రదాతి విధుఁడెనందత్కశారాశి మా
శ్రీరంగాధిపురామరాజమహిష్మత్సత్తాంసు నిర్ణించున్. 285

ఉ. యామవతీరపంశకలశాంబుధిపూర్ణసుధామమూఘుఁడౌ
రామనృపాలుకీర్తిసరి రామదేవంగి తొలంగి మూలను
ద్దామతఁగొండయొక్కి హిమఘామగరుండురుభీతి మేనఁడా
సామున నార్యనుంచి మఱి సామునఁగప్పె మదేగచర్చున్. 286

చ. ఎలమిని రామరాజునుధేశుప్రతాపమవార్యమై మహి
జెలువుగ నిండఁబర్వ శశిశేఖరనిన్వయహాశితాశుగ
జ్వలనశిఖాసముత్కరిముచందమునందమునొం నెనెంతయున్
సలకయతిప్రయప్రముఖశత్రుపుంబు నెల్లనారయన్. 287

బిరుదగద్యము.

జయజయ, స్వస్తి, సమస్తసుఖాంతామధద్ర, సజరంగరామగిద్రి, కల్యాణమ
హిపాలభాస్వర, కల్యాణపురవరాధీశ్వర, కన్యామిమారీ భీమరథీ తిటాంతనిక్షేపవిజ
యస్తంభ, స్తోత్రార్చయశగిప్రక్రియాపావనచరిత్ర, ఆప్రేయగోత్రక్షత్రియ
కులపవిత్ర, మహిష్మతీకాపారాయణ, మహితచాళుక్యినామాయణ, ధామ్యుద
క్రవర్తిబిరుద, చాళుక్యచక్రవర్తిబిరుద, నానావర్ణమండలీకరగండ, దైత్యభు
గండ, హత్తిబ్బురగండ, భాసురభుజాదండ, జయబిరుదరగండ, అసమహారిగండ,

హాసవిరుదరగండ, గండరగిండ, ఘనీకృతమదేభశరజన్యలంపట, త్రిభువన
 విరుదులవెన్నునమైట, పట్టెసరాయనిజానిట్టి, ఒడయరాయనిశాభట్టశిట్టి, వర్గరాయ
 ఘనప్రియంకర, అట్టవిగ్రాయమనోభయంకర, విజయచరితసింహాసనభాస్వర,
 విజయనగరసింహాసనాధీశ్వర, యుక్తవర్గసద్యోధనపుర, గుత్తిదుర్గనిర్మేదనపుర,
 వాదిపురతర్కాభరణ, ఆదవేనిదుర్గాపహరణ, ఘనచండవర్గబాధక, పెనుగొండ
 దుర్గసాధక, మంద్రగిరిదుర్గభాస్వర, చంద్రగిరిదుర్గరాజ్యాధీశ్వర, శబ్దపరిశుద్ధ
 సాలక, ఉద్దగిరిరాజ్యపాలక, కాయదుర్గతనయబంధుర, రాయదుర్గావనధురంధర,
 నందనశ్రీకిరీటపాదక, కందనవోలుకవాటభేదక, చాటూరుఘణితినిర్వాహక, జూ
 టూరుసమరనిర్వాహక, చండనపాటిఖడ్గసాయక, కొండపేటిదుర్గనాయక, పుట్టప
 ల్లిసీమాధిష్ఠితధామసాగర, రెట్టపాల్లిసీమాప్రతిష్ఠితధామసాగర, పంకాదిమవీరసమా
 సంగిత, బంకాపురవీరరమాలింగిత, సాంద్రక్షీర్తినిరంతర, చంద్రగుప్తిధరాంతర, ఆచా
 రరాజ్యావయనచర్య, రామారాజ్యహరణధుర్య, మదచండవర్గాదిదాయక, ముదు
 గంటిదుర్గాధినాయక, పరిభల్లచరణభూషణ, పీరుగల్లునగరపాషణ, విజయకరాయ
 తసాయక, విజయాపురభయదాయక, వల్లనాదికిరణ్ణోపకార, సాల్పాలపురసంక్షోభ
 కార, కల్యాదిన్యపకబాధక, కల్యాణనగరసాధక, సామదానముఖ్యశీలంజన, ఆ
 మదానగరసాలభంజన, ధానకరమార్గవిక్రాంతిసార, దేనిగిరిదుర్గసమాక్రాంతిధీర,
 గౌతమీస్నానపాననాకార, కాతుకాఖిలభూజనాధారి, బలిచాపలికన్యదాయక,
 హలిపురచాంచల్యకారక, ఘడితిహటతిమసింహసంహనన, బెడదకోటనగరసింహ
 సంహనన, బలికిరీహటవాకలశౌర్య, కలుబరిగికోటపాటనధుర్య, నగరసమాక్రమ
 ణచిచార, సగరసమాక్రమణధీర, పరచండనిర్గతికింకర, పరచండదుర్గభయంకర,
 సంసదుర్గకేతుహరణ, హంసదుర్గనిబర్హణ, స్వర్ణాటకనర్గసద్గోంధనాసిక, కర్ణాటక
 బుధధన్యాసిక, జున్నురభయన్త్రాయక, నిర్మూరుసామజనముద్రద్రునిస్తాధిదా
 యక, సామగిరిదాపక, రామగిరిదుర్గప్రతిష్ఠాపక, మేదిరిలపసమగ్రసంపాదన,
 యాదగిరిదుర్గభేదన, శిలచండమృదుభూషణ, గోలకొండపురదూషణ, అయలకొండ
 చండవిమతిహాలహల, అయిలకొండహరణకాతూహల, సానుధిల్లగృతిమరాక్రమ,
 సానుగిల్లకృతిమరాక్రమ, పానుగంటిదుర్గపాటనధుర్య, భూనుతిసాహసధుర్య,
 నేల్లితిచండగుల్లధ, బెల్లముకోటసల్లభ, నిలయలోలగర్భితాకార, మలయకేలిమహి
 మాధార, కామసమాచరణాక్రమణ, సోమపదమానచణాక్రమణ, శావగదుర్గబా
 ధక, మాపురదుర్గమాధక, ఖండితసమగ్రసంధాచణ, దండితసమస్తశత్రుగణ,
 అక్ఖారూఘరక్షానికర, మక్ఖాకోటదక్షానికర, మక్ఖాకోటకక్షానికర, అక్ఖారూఘశి
 షానికర, ఉల్లేఖనిజామైకల్లోలహాటి, ఢిల్లీపురహల్లకల్లోలహాటి, కేలీసుమందారు

గతబృందాయక, గోలేరుసందేరుభయసందాయక, కలంబవర్గసంభాసుర, కలంబ
దుర్గకంపాసుర, భూగోళరుచిరభూషణ, పైగోషనగరభీషణ, కొండపల్లిహరణ,
చండకరనిభిప్రతాపభరణ, వినుకొండపాలక, వినూత్నికృతనాగార్జునుని కొండ
సాలజాలక, అవంతీకలితపూరణ, అవంతీమదవిదారణ, కటకరాజ్యాధిపర్తన, కట
కరాజ్యఘటితకీర్తన, అజికరేంద్రదారుణశరాసన, రాజమహేంద్రరాజధనుశ్వా
సన, బూదలఖానుతిక్తాంగహరణ, యేదులఖానుసప్తాంగహరణ, నిదానమలకగుణ
సహజాపగాధిచారక, నిదానమలక భుజాబలాపహారక, రమాధిపవినుతాపదానకీర్తన,
ఇమాదనమలకమానమర్తన, భృతరిపుదళనబంధుర, కుతపనమల్కదళసింధుర, కరీ
శతరుణాకారీశసుగుణాభరణ, బరీదుబలహరణ, భుజకృతరిపుధావనావిధాన, గజ
పతివినుతపరాక్రిమాధాన, కలికర్కశసమగ్రస్తంభీకృతరాతివర్గవిశాల, కలివర్గ
మననిర్గమతిర్కవారాశివర్గకేశ, గిరిదుర్గచనదుర్గజలదుర్గస్థలదుర్గచతురశీతిదుర్గ
సమస్తదళవిభాళ, రిపురాజగోపికాగోపాల, గాయగోవాళ, శ్రీరంగరాజరామ
భూపాల, విజయీభవ, దిగ్విజయీభవ.

288

తే. అని హిమాచలసేతుపర్వంతధరణి, పతులసభలందు సత్కవుల్ ప్రణుతిసేయ
వెలసె నెంతయు నార్యవీటికులపయోధి, చంద్రుడైనట్టిరామరాజ్ఞనవిభుండు. 289

తే. ఆనఘుడైనైరసేని భీమాధిపేంద్ర, పట్టి దమయంతిచేపట్టినట్టిరీతి
రామభూపాలకుండు కృష్ణరాయతనయ, యగుతిరుమలాంబనుద్వాహమయ్యెవేడ్క.

చ. శతమఖునింబులోమఱచు శంకరునినిరిపుత్ర శంబరా
హితు రతిదేవిబోలుచునహేనసుఖానుభవాప్తి రామభూ
పతియును దిర్లలాంబయును భానుసమానునిగ్నిష్ఠపాథ్యునం
చితగుణుడెద్దతిమ్మనృపశేఖరుఁగాంచిరి హర్ష మొప్పగెన్.

291

సీ. మఱియును నారామమానవాధికుండు శిల్లేళ్లకులసుధాసింధుచంద్రుఁ
డగు పెద్దనందిరాజుగ్రణిసుతనప్పలాంబనుబోచిరాజన్వయావ
తంసముఁదిమ్మభూధవుప్రియాత్మజుఁగొండపులత్తుమ్మయుననగఁబెరిగెను
సునిజవదనల నరుసతోనిరువురనతివై భవోన్నతులతీరయల్ల

తే. సతులసింఘమువ్వురను బంధువితతివొగడెఁబరిణయంబయ్యెన్ సంప్రమేధరతుడగుచు
నబ్బగర్భగురుండు పీతాంబరుండు, శ్రీమహినీశల మును వరించినట్లు.

292

క. ఆతతధర్మపరతనా, శాతోదరులందు రామజనపాలుండు వి
ఖ్యాతిగ దక్షిణనాయక, రీతి మెలగి వినుతిఁదా ధరిత్రినిఁగాంచెన్.

293

- తే. ఆయదూర్వహుదేవులయందు మిగులఁ, గాంతునసురక్తిగనుభోజకన్యపగిది
రామభూపాలుసతులలో రమణుమన్న, నలను లక్ష్మ్యంబు మిక్కిలియలరుచుండు.
- శా. ఆరామక్షీతిభర్తగాంచెనుబ్రహ్మదాయత్తుడై కొంఠమాం
బారామామణినిల్లఁగొంఠగరణీపాలేంద్రు సద్వర్తనుం
డారాచూరిపురీశుఁదిష్టవిభు లక్ష్మ్యంబాపయోజాస్వయం
దారుఢాత్తు సిరంగరాజవసుధాఘ్నక్షయబ్రాహ్మనిఁ. 295
- తే. ఈవిధంబునఁదిరుమలదేవి కొంఠ, మాంబ లక్ష్మ్యమునుదేవులందు రామ
ధరణిపతిగాంచె సుతులనేపురను వార, లలరీశునిపంచాస్వములనుబోలి. 296
- క. వితరణచేఖను రాధా, సుతుడంచితభోగగరిమ సుత్రముఁడనన్
నుతిఁగాంచెఁగృష్ణుండు, క్షీతినిరుదోహిత్రుడైనకృష్ణేంద్రుఁడిలన్ 297
- క. కృష్ణమహీపతి రంజన, కృష్ణుఁడు విమతబలహననకీర్తిని సాక్షా
త్కృష్ణుఁడు సతోష్ఠుఁడ, త్యుష్ణకిరణసదృశుఁడెన్ననురుతేజమునన్. 298
- మ. హరిశౌర్యుండురామరాజవిభుకృష్ణాధీశుఁక్కిర్తియా
సురనాధేశముచేపఁగొట్టి జలజస్తోమంబులంగట్టి భా
సురముక్తామణికాంతిఁదట్టి తుహినక్షోణీధ్రమునైట్టి తా
నురిఁబొప్పుంచను బొప్పుఁబెట్టుఁగరచున్ను క్షేత్రవర్షు కులన్. 299
- ఉ. ధ్యేయుండు రామరాజపెదతిష్టవిభుండుని వాఁడోలి లోఁ
బాయనిభీతిచేత మొన భగ్గుముగా యవనుబ్దాలంగ నా
చాయ నిజాముఁడడ్డపడ సామజయూధముఁడొంచెఁజూపరుల్
వాయుజుఁడంచు నెంచఁగనవార్యసముద్భవబాహుశౌర్యుఁడై. 300
- క. పెదతిష్టనృపతి మఱియును, మదకరిహరివీరభూసమాఽముతోడన్
గదనమునఁగదియుతురకల్, సదమదముఁగఁగుని మే బాహుసంరంఘమునన్. 301
- ఉ. రాయకులీనుఁడైనయలిరామనృపాలుని పెదతిష్టభూ
నాయకమాళి యిచ్చు దిననాథునూ సపుమాడ్కినరిక్కిన్
ద్రోయక కోరుకోరికలు తూర్జముగాఁగడుఁగి ర్తిచంద్రికల్
దోయాజసంభవాండుమునఁగోరిములై కనుపట్టుచుండఁగన్. 302
- ఉ. మాపులు నేనుఁగుబ్బటసమా?ము సేనుఁగుపెంటగాఁగ గం
గావలినుండి కృష్ణదనుకానొనరించి నిజాముఁడోలి య
మావనినాగుఁగొంఠవిభుఁడహానకళిఁజరించెఁజూచియా
దేవతలెల్లనిఘనుండు దేవతొత్తాఁడంచు నెంచఁగన్. 303

ఉ. సారదయావిశిష్టగుణసన్నతరామనృపాలుకొండధా
త్రీరమణోగ్రఖడ్గపాతిద్రెల్లి తురుష్కువిభుల్పరింతురి
చ్చారతిన్కొక్కతోక్క తెనకంబు పదైదుగురట్లు దేవతా
చారుమృగీవిలోచనలసంగతి నైజగుణంబెయ్యాగదా. 304

ఉ. ఏలుచునానెగొందిపురమింద్ర సమానుడు కొండధారుణీ
పాలుడు పొల్చె శాస్త్రపులు బంటుతనంబుల మాని చానడిక
వేళయెరింగి కాంచి మఱి వేళమునన్న కుటాగ్రత్తురు
గ్గాముచేతినాత్త పదకంజయుంబునలంకరింగెన్. 305

క. సూర్యవాహాధీశ్వరు, మారిమిసుతఁగిరుమలాంబులనతిగ మహా
దారిత నరించె రామ, త్వారమునికొండనృపతి కడు వేడుకతోన్. 306

క. ఆమహితాత్మనితనయుడు, రామాధిపుండహితకమలరాకాశియై
భూమిబ్రజల్గుడునధిక, శ్రీమించంగనేలె నీతి చెలువుదలిర్పన్. 307

క. హరిధక్తిపరుడు సుగుణా, కరుడంచితదానవిజితకర్ణుడు రజన
కరకులుడు కొండధాత్రీ, శ్వరరామనృపాలుండిలను జననుతినలరున్. 308

సీ. గొబ్బారికులవార్ధి కుముదాపుండ్రానోబవిశ్వంభరాధీశవిభునిహర్తి
తనయయానరిసింగమను సూరపాన్వయపావనుండనోబపార్థి వేంద్ర
పుత్రి నోబమృనుబోచిరాట్చన్ననృపాశ్రయినిసుత జానకమ్మనిట్లు
నరుసతో మువ్వరబరియంబై వాళునికంబుననురక్తి నాత్మధర్మ
తే. వర్తనకును సహాయులై వర్తిలంగ, నఖిలతరభోగభాగ్యంబులూసత్తి
యంబుతో గూడదాఁజూననుగ్గించె, రామభూనిరుకొండ్రాని రామరాజు 309

క. రామారతిప్తువిభుడు క, రామారిని రిపులందునుమ రంజిలు శుభసం
సూచకములుదోడ్పడ సు, నీచయమునకును బ్రమోదపృథ్విదలిర్పన్. 310

ఉ. నారద వింటె చిత్తమిది నారకవాసులగాక దేవతా
వారిజగంధులంగలసి వత్తురు నన్మోలునంగ భేనుసం
హరులు మేచ్చులన్న వినుమా సురవల్లభయాజిభూమి రా
చూరిపురీశుతిప్తువిభును గ్రకరాసిని మ్రగ్గఁగాఁజూమి. 311

చ. అన సురల్లు సంశయమె యబ్జజసంధవుమాట తథ్యమా
ఘనుకరవాచిత్రగతిగంగంటిమిగాదె నిజాముసేనలన్

దునిమెడివేళ నాశ్వికునితోఁ దురగంబును మానటీనితో
డనుగరి ఖడ్గయుక్తము భటప్రకరంబును జొల్ల వానవా.

312

చ. అనఘుఁడు రామభూవరుప్రియాత్మజుఁడావినతిష్టమానవేం
ద్రునిపటుశౌర్యమాశశివిరోచనభూధరతారకంబుగా
దినదినముంబ్రియంబునను దీవనలిచ్చిరియెల్ల దేవతల్
ఘనముగఁబూలవాన జడిగాఁగురియించిరియాడిరచ్చరల్.

313

ఉ. భూరిపరాక్రమోజ్జ్వలుఁడు పుణ్యచరిత్రుఁడు రామరాజు రా
మారిపురీశుతిష్టవృషోమునినిర్మలచారుక్షీర్తితో
సారెకు సాటిరాఁబెనఁగి చాలకకాచె జడ్ధిరించి గౌ
రీరమణుండుగఁపెను ధరిత్రియెఱుంగఁగ వ్యాఘ్రచర్మమున్.

314

క. రాచూరితిష్టరాజగ, రాచశ్రేష్ఠరుఁడు పాణెరాజుప్రియసుతో
పోచమజేవిని మోద, ప్రాచ్యుము మదిఁదలిర్పఁబరిణయమయ్యెన్.

315

క. వీరాగ్రణి శ్రీరంగధరారమణుఁడు నదుల సాగరము లోఁగొనున
ట్లూఁగి రిపులఁబొరిగొని, వారిలసంపదలఁగొనియే వాఱనివేష్కెన్.

316

చ. అతిశయదానలోలుఁడు మహామహుఁడాశ్రీతివజ్రపంజరుం
డతులితధర్మమార్గఁడభియాతిధయంకరమూర్తియార్యస
మృతమతి రామభూవరుమారకుడై నసిరంగరాజుతో
క్షీతవగులెన్వర్షిడతనికిన్ద్రుతి సాటియతిండెయో మహిన్.

317

శా. దక్షిణ్యంసియు రామరాజమనుజాధ్యక్షేశుశ్రీరంగరా
జుతోఁటిందుఁడునొక్కరూపరయనీసర్వంసహస్నాగుసం
రక్షన్ శత్రుపురీహరత్వమున శౌర్యసూర్తి నట్లయ్యు య
జ్ఞతోభోగ్రుడతండితండు మఘరక్షాదక్షుఁడీక్షింపఁగన్.

318

మ. పరమప్రీతి వినయ్యులై సకలభూవాలుర్దనుంఁగొన్వఁగాఁ
గరుణాంభోనిధి రామభూవరుసిరంగత్తాతలాధీశుఁడు
ర్వరఁబాలించె భగీరథున్నగరునిన్ రామంద్రిశంకూద్భవున్
బురుకుతున్నయనంబరీఘ భరతున్ బూరున్నలంబోలుచున్.

319

మ. అలిరామేంద్రసిరంగరామమనుజాధ్యక్షేశుసత్కిర్తిని
ర్మలకాంతుల్ని బిడంబుగాఁగలయఁబర్వంజూడఁజెన్నొంచెనీ

జలజాతప్రభవాండభౌండము మహాశ్చర్యంబు సంధిల్లఁగాఁ
బొలుపొందంగ వివర్ణనీయమయి కర్పూరంపుభ్రాత్వోయన౯.

320

తే. బాహుబలభీమ సంగ్రామపరశురామ, రామభూవరశ్రీరంగరాయవిభుని
భూరితేజోఽరుణద్యుతి భువనమలరె, బుష్పితాశోకభూమహమ్నార్చిదనరి.

చ. కడిమిఁగిరిటిమాడ్కి నుతిఁగన్నసిరంగమహీవిభుండు మే
ల్పడకలపోచిరాజరఘునాథనృపాలునికూర్చిపుత్రిక౯
బుడమిపడంతిదాల్చిననఁ బోలినలక్ష్మమనున్వరించెనిం
పడరఁగ రాఘవుండు జనకాత్మజఁ గైకొనుచంద మేర్పడక౯.

322

సీ. అనవరతాభ్యుదయాభిలాషాశ్రితప్రతీతికి ముంగొంగుపసిఁడియనఁగ
వినుతవిద్యత్కవివిసిరంబులకు గృహసిలయైనయాకామాధేనుపనఁగ
పంశానుగుణ్యప్రసర్తనులౌబంధువితతిపాలిటికల్పలతికయనఁగ
సరసాన్నదానదీతామహానిపుణత్వమునను రండవయన్నపూర్ణయనఁగఁ

తే. జతురుదధివేష్టితానీచక్రమునను, గలుగుసర్వసర్వసహా తిలవరేణ్య
కామినీజనసన్నుతుల్లంచి మిగులఁ, దేజరిల్లినలక్ష్మమ్మదేవివలన.

323

క. అతిగుణనిధిశ్రీరంగ, క్షీతిపతికుదయించింర్యకీర్తితసుగుణా
న్వితులు సుతులు పెదవేంకట, పతి చినవేంకటపతియనఁబరఁగనిరువురుక౯.

324

మ. అరిభూపాలకులజి నిక్కముగ జాయార్థంబు సక్రోధుఁడై
శరధింగట్టి కపర్ది నాఁగఁబురముల్ శౌర్యోన్నతిన్నొంచుదా
శరధింగా మది నెంచి కాన్కలిడి యాజ్ఞావర్తులై కొల్తురా
కరుణాంభోనిధిఁబెద్ద వేంకటపతిత్తాపాలు నెల్లప్పుడుక౯.

325

శా. శ్రీరంగాధిపుపెద్ద వేంకటాధరిత్రీజానియుద్యదృభా
సారంబొప్పఁగనేలెనెంతయునుగృష్ణా సేతుమగ్యక్షీతిక౯
దూరీభూతవిపక్షమానవవరస్తోమప్రచారంబుగా
నారూఢిస్తరణీజనులకులసౌఖ్యావాప్తి రాణింపఁగక౯.

326

సీ. వనజనివాసానివాసకృపారసాసారాలవాలవీక్షణముచేత
శరసుధామందారశరదభ్రండిండ్డిరథవళసత్కిర్తిసంతతులచేత
నలజయంతేవసంతనలకూబరనితాంతనరూపకలితవిస్ఫురణచేత
రణరంగచండదోర్బలదుర్జయాహితగణగర్వహరణవిక్రమముచేతఁ

తే. బుండరీకాక్షుఁడదాభ్యుత్తేజుత్రుమిత్రుఁ, దెగడిప్రహసించియుటికించిధిక్కరించి

మించెనెంతయు శ్రీరంగమేదినీకు, పెద్దవేంకటపతిరాయభిదురపాణి. 327

క. గొబ్బానిసంశముణి హ, నిబ్బరగండెడగునోబన్యపవరుసుతయౌ
నబ్బంగారవును మది, నుబ్బుచుఁబెదవేంకటపతియొనర వరించెన్. 328

క. అతనిసహోదరుఁడబ్బా, హితకులకలకాభిపూర్ణహిమరుచి బుధున
వృతమతియొచినవేంకట, పతిగుణతతి నుతికలవియె ఘణిపతికై నన్. 329

తే. భక్తజనమందిరాంగణపారిజాత, మైనశ్రీవేంకటాచలాధ్యక్షుపగిది
భవ్యసాత్వికగుణగణాభ్రాజియగుచు, జిన్నవేంకటపతిరాజనింహుఁడలరు. 330

సీ. పెనుబాఁపకవణంబుఁదినువారునమురౌతుపట్టిసోయగముతోఁ బరఁగువాఁడు
కలిమిమాపుమిటారికత్తియతోఁబుట్టుపసమింపురంగుతో నెసఁగువాఁడు
తపసిరాక న్నాఁపదాలుపుచెలికానిదళ మైనయీవితోఁ దనరువాఁడు
లాటిపెక్కిమువానితల్లి నెయ్యపుఁబట్టి మించువీరంబుతో మెఱయువాఁడు

తే. రాజమాత్రుండై శ్రీరంగరాజుచిన్న, వేంకటపతిశుఁడఖిలపృథ్వీవరేంద్ర
మకుటమణిఘ్రిణిసువిరాజమానపాద, పద్మఁడాశ్రీతజనపద్మభాస్కరుండు. 331

సీ. మొగమియ్యకనుబరాష్టుఁడై నఁగదియఁబోకనుజిరాయువుగల్గఁగానొనర్చుఁ
గని కరములు మోడ్పఁగనికరమునఁబ్రోచి ముదముతో సకలసంపదలఁగూర్చుఁ
గలసియుండకనుజపలమతి నాగవాసముఁజేర నిజవధూజనులఁజేర్చు
నెదురుగా రాఁగ్రచ్చియెత్తి వేగమి వేల్పుపాలఁతులపాలిండ్లఁబొందఁదార్చు

తే. నతులవీరప్రతాపరాజాధిరాజ, రాజపరమేశ్వరీరుదవిరాజమానఁ
డైనచినవేంకటేంద్రబాహాసిపుత్రి, చిత్రమిదియని బుధులు చర్చింతురెపుడు.

సీ. ఒకనాఁడు చినవేంకటోర్విశ్వరుండు విరూపాక్షసేవాసక్తినచ్చటికిని
నరిగి క్రమఱుద్రోసియందొక్కయెడ రానునుత్రాముఁడునుబొడచూపినట్లు
తోచిన భయము సంతోషంబుఁబెనఁగొనఁబ్రకటరోమాంచకంచుకితగాత్రుఁ
డై వచ్చి నెత్తుది హరిదల్చి నిద్రింప డంబైనమణికిరీటంబుఁదాల్చి

ఆ. దివ్యభూషణములు దివ్యమాల్యంబులు, దివ్యగంధములును దివ్యవస్త్ర
ములునుదాల్చి దివ్యమూర్తితోఁగోదండ, పాణియైనరామనర్మదెదుట. 333

క. వచ్చుటు నిల్చినఁగనుఁగొని, యచ్చెరువీరాజచటికి నరుదెంచుటయే
మిచ్చునుదలఁచుకనోయది, యొచ్చెముపడనీక దానినొనఁగూర్పఁదగున్. 334

సీ. అనుచునుద్రుపోయనంతనోచినవేంకటాధిప సీపు పంపాధినాథుఁ
డగునీకు భజియించియరుదేరఁద్రోవనుబొడనూపినట్టి యాభూమిభుజాఁడ

నేను నాపేరు నీకఱిగింతుఁగోదండపాణియాశ్రీరామధన్యుఁడందు
మమ్ము భూజనులన్నమాట విన్నంతన నిటలతటాగ్రసంఘటితహస్త
తే. కమలుఁడై దండములఁబెట్టి కనకశీత, మందునాసీనుఁగాఁజేసి యాగమాక్త
సరణిఁబూజించి తత్పాదజలజములకు, భక్తిఁబ్రణమిల్లియిట్లని ప్రణమిఁజేసె 335

చక్రబంధము.

శా.భవ్యా కోశలనూతినందన రమాభావేందుసారంగకా
క్రవ్యాదప్రహరప్రవీణ నయరత్నాగణ్యానామాంకితా
దివ్యాండప్రచయప్రభావనరథా దీనస్పృహకంటకా
కావ్యారంభహితక్రమా విడతి నాకారీ శ్రితానందకా. 336

నాగబంధము.

చ. పరమదయాకరా రవిజభంజన బోధవిహారభాసురా
కర్మతచాప నిరజజకంజసురప్రకరాశనాంబుజా
మరధరణీజహీరశరమారవిపక్షపయోదసారకీ
త్తిరమశతావిహార ధరధీర వసువ్రజఘాతపావకా. 337

గోమూత్రికాబంధము.

క. మురహర ధృతగిరివర పర, వరద రమాధీశ గోప వర్ణితచరణా
దరధర నుత కరివర సుర, వరద రసాధీన గోప పందితిచరణా. 338

చతుశ్చరణగర్భకందము.

గిరిధర కమలాధ్యక్షా, సుసీరుహపత్రనయన శరనిధిశయనా
మురహర సన్నతనామా, కరుణాకర నరసఖ హరి కరివరత్నా. 339

1. శరనిధిశయనా మురహర, సుసీరుహపత్రనయన సన్నతనామా
కరివరత్నా గిరిధర, కరుణాకర నరసఖ హరి కమలాధ్యక్షా. 340

2. శరనిధిశయనా గిరిధర, సుసీరుహపత్రనయన సన్నతనామా
కరివరత్నా కరుణా, కర నరసఖ హరి మురహర కమలాధ్యక్షా. 341

ద్వికంఠగర్భక్రాంచపదవృత్తము.

ధారుణిపారావారసుతారత్నములిరుగడల సతతమునుబాదాం
భోరుహసేన్ధూరిమిఁబూరంబుగ నెదలనునిచి పాలుపుగఁజేయఁ
జేరి సురల్లెవారముచే రంజిల్లనటులానరిచి చెఱఁగఁగనుండే
వారిదవల్లక శౌరిని వైరివ్రజదమను జగదవనునిగొల్తుక. 342

క. ధారుణిపారావారసు, తారత్పములిరుగడల సతతమునుబాదాం

భోరుహసేనల్లారిమిఁ, బూరంబుగ నెదలనునిచి పొలుపుగఁజేయన్.

343

క. చేరి సురశైవారము, చే రంజిలునటులూనరిచి చెలఁగఁగనుండే

వారిదవర్ణున్ శౌరిని, వైరివ్రజదమను జగదవనునిగొల్తున్.

344

నవగ్రహోష్ఠదిక్పాలకదశావతారనామగర్భకందము.

హరి శశి కుంబుధ గురు కవి, హరిసుతి తమకేతు హరియమాప్రపకధనే

శ్వరశంకర శరచరయుగ, కిరి నరహరి వటు త్రిరామ కితిని ముఖహయా.

345

దండుకము.

శ్రీజానకీనిస్తులోరోజ కాశ్చీరకస్తూరికాగంధపంకాంకితోరస్థస్థులా, నిర్జరాంతి
 ఎంశాటవీదాహదావానలా, కోటిసూర్యప్రకాశా, త్రిలోకేశ, విశ్వస్వరూపా,
 శుభాలాప, గోరాజహంసాభ్రమాతంగవాహదీగీర్వాణసందోహకోటిరకోటిస్ఫుటా
 నన్మయీరత్నప్రభాకీర్ణపాదారవిందా, సునాభీసరోజాతగర్భార్భకాకారరాజచ్చతా
 నంద, గౌరీశనాగీశనాకేశభోగీశులైనన్ భవద్దీప్యచారిత్రిముల్పన్నుతుల్నేయఁగాఁ
 జాలరేనెంతవాడన్ మహామూఘచిత్తుండ మత్తుండనైనన్ భవత్ప్రీతిమల్పన్ను
 తుల్నేసెదంజి త్తమందుంచి రక్షింపవే, దేన, మీనాకృతించాల్చి, సుప్తాబ్జసంజాత
 నిశ్శ్యాంసవేదాపహర్తాసురారాతి మర్దించి యాబ్రహ్మసన్వేదముల్లిప్తజంజీరవే,
 కచ్చపాకారముంబూని పాథోధినిర్మగ్నమంథాచలేంద్రంబు వెన్నాగి దూర్వాన
 శాపాహతాఖండలశ్రీపునర్భాసముండేయవే, ఘృష్టిరూపంబుచేఁజండబాహుబలో
 దగ్రహేమాక్షరక్షగపతింద్రంచి పాథోనిమజ్జద్రసాకాంతనత్యంతసంతోషిత
 స్వాంతగాఁజేసి శృంగార్ద్రభాగంబునన్నిల్పవే, మర్త్యసింహుండవై స్తంభము
 డుద్భవంబంది సాయంసమారంభకాలంబునందూరుయుగ్గస్థలాసాదితాదిత్యవిశ్వేషి
 రాట్కుక్షివిచ్ఛదసోత్సాహముంజూపి నీబంటుపంతంబుఁ జెల్లింపవే, గుఱ్ఱపా
 టుండవై నిర్జితామర్త్యనాథప్రకర్షానుమోదాత్ముఁడైనట్టివేరోచనినైట్టి జీర్ణేంద్ర
 రాజ్యప్రతిష్ఠాపనాచార్యవిఖ్యాతినింజెందవే, రేణుకాగర్భపేటీలనద్రత్నరామావ
 తారంబుచే సాపంధాతిశోర్యగ్రరాజత్సిహస్రేరుదోర్ధ్వఖ్యరాజన్య సందోహ
 ముంజెండి సర్వసంహారప్రమాద్యంతముంగళ్యపబ్రహ్మకుం దానరూపంబుగా నీ
 యవే, రామగద్రాఖ్యచే గాధిపుత్రుండు గావించుయాగావనార్థంబు వేంచేసి
 యాతాటకానామగోపాచరిం బుత్రయుక్తంబుగాఁద్రుంచి మరీచుని న్నావరిధి
 న్నంచి వాహుండు పంబుచేనున్నమానీంద్రయోషాలామంబు దోషంబుల్లెన్ని

మేమంబులో నంఘ్రి కణుప్రభావంబుచేతం దొలంగించి చంచద్గుణోపేతకైలోక విఖ్యాతకై వినుపరదాభగ్యసంఘాతకై సీతకై దర్పకారాతికోదండదండంబు వేదం డ మంభోజకాండంబు ఖండించుచందంబునందొంగించి భూపుత్రిని నేడ్చుతో, బెండ్లియై చాల నోళ్ళండగర్వాతిరేఖోన్నతిన్నించు నాజామదన్నునిన్నివారింబి యాకేకయేశాత్త జామోదమానట్టుగాఁ దండ్రీసత్యంబుఁ బాలించి రాజ్యాభి లాపంబుఁజాలించి ఘోరాపరాధునివిరాధుంబడంగూల్చి నానామృగాక్షీర్ణమాదండ కారణ్యభూమింబ్రవేశించి మానీంద్రవివేక్షణుండుఁబంబుం ద్రుంచి మాయా పురంగాకృతానీచు మారీచు ఖండించి పాదోరుసంఘట్టనక్షుణ్ణు నానావిగ్రహపు సుగ్రీవునింబంటుగానేలి సంగ్రామరంగస్థలీబృంభణోద్యదృబజాశాలి నానాలినొ క్కమునంగూలగానేసి బాణాగ్నికీలంబయోరాశినింకించి భాస్వద్యశోహేతువౌ సేతువుంగట్టి నిశ్శంక లంకాపురింజుట్టి మాయాపులనుగ్రధచాతుర్యసంపన్నులు గ్గ ర్వదుర్వాయులు దేవతావ్రాతసంహారులు నైవనయామంకర్ణాదిరాత్రించరాధీ శులం ద్రుంచి యాఖండలస్యందనంబెక్కి దుర్వారగర్వోన్నతి లోకవిద్రా వణుల రావణులగూల్చి లంకాపురాఫసుఁగాఁ గుంభకర్ణానుజుంబట్టముంగట్టి వైశ్వానరాభిలీలాప్రవేశక్రియాత్వంతశుద్ధాత్మయైనట్టి ధాతీరిసుతనేడ్చుఁడే పట్టి రాత్రించరుల్యానరుల్లాల్వఁగాఁ బుష్పకంబెక్కియైక్కికయానందనాలం కృతంబానయోధాపురంబుం బ్రవేశించి కాసర్వకుంఠైకకుశ్రీసుమిత్రామహా దేవికి భక్తితో దండములైట్టి మిత్రానుజాచార్యసామంతమంత్రిక్షమానాయ కుల్పంతసంబందఁబట్టాభిషిక్తుండవై సీతతోఁగూడ సౌభాగ్యభోగాభివృద్ధిం బ్రవ ర్ధిల్లవే, రోహిణీపుత్రరామస్వయాంబుచే లాంగలోద్ధూతనాగాధిభూపట్టణాకా రరేఖనివృంభించి భీతాత్మఁడౌకారవేంద్రంగృహంబ్రోసవే, బుద్ధభావంబుచేనా సురీమానధంగంబుఁగావించి ఫాలాక్షునిం ద్రాదిబృందారకానీకసంస్తుత్యశశ్వజ్జయ శ్రీ పరింపన్నియోగింపవే, కల్కివై ధర్మమగ్గతరోర్విజనవ్రాతముంద్రుంచియు త్పిన్నవర్ణాశ్రమాచారసద్వర్తనోద్ధారకత్వంబునంబొల్పునాష్టోదభావాప్రమేయుం డవాసట్టిదేవుండువున్నీకావే, త్రిలోకంబుల లీలఁబట్టింప రక్షింప సంహరముం జేయఁగాఁజాలియున్నట్టి మూర్తిత్రయాకారసంభూతిహేతు స్వయంవ్యక్తమా యాపరబ్రహ్మము స్వీవకావే, భుజంకేంద్రతిలాప, ప్రపన్నాభిలాషద్యురానల్ప కలాప, భవద్భక్తి నాకుంబ్రసాదించి రక్షింపవే, భానుసంకాభిరాకాసుధాధామ, వైశ్యేంద్రహృద్భీమ, నీలాంబుదశ్యామ, కోడండరామా, నమస్తే నమస్తే నమస్తే నమః.

- తే. అనుచు వినుతింపనారాముడనియెంచిన్న, వేంకటపతిక్షమానాథ వినుము నీదు
పుత్రుడగువీరవేంకటభూపరసకు, నగ్రసుతుఁడుద్భవిల్లు మదంశమునను. 347
- క. అనియానతిచ్చి రాముఁడు, గనుఁగొననంతర్హతుండుగా మేఁకనియా
చినవేంకటపతి బాంధవ, జనములకావిధముఁడెలిపి సంతోషమునన్. 348
- క. చినవేంకటపతిన్యపమణి, కనకప్రాకారముఖ్యకైంకర్యంబుల్
జనులెన్నఁగ మోదంబా, పునొనర్చి ధజించె రామధర్మస్వామిన్. 349
- ఉ. ఈమహిఁజిన్నవేంకటపతీశ్వరుడధ్యుఁడెందఁజేయు ము
క్తామితహారవాహమదహస్తి సువర్ణముఖోరుసంపదల్
ప్రేమను శత్రుకోటికిని భీషణరేఖనుగల్గఁజేయు ము
క్తామితహారవాహమదహస్తి సువర్ణముఖోరుసంపదల్. 350
- నీ. ఏధన్యనిజధామమిందిరాకాంతకు మానిత కళికామందిరంబు
ఏధనుభుజపీఠమిహిమాదకరరమణీయసౌఖ్యప్రదంబు
ఏధాభుజానిజివ్యా యాభారతికి నెప్పుఁగమనీయనృత్తరంగస్థంబు
ఏకాంతుకరుణావిలోకనంబాశ్రితగురుజనములకు ముంగొంగుపసిఁడి
- తే. యతఁడు సామాన్యఁడే సగరాంబరీష, భరతనలరంతిహైహయప్రముఖపూర్వ
రాజచర్యండు శ్రీరంగరాజచంద్రు, చిన్నవేంకటపతిన్యపశేఖరుండు. 351
- నీ. జంటమొగంబులసామిముద్దులనుజ్జితల్లికేస్తుఁడు సిగఁదాఁచుపువ్వు
నడిగలజింకతల్లిడినెక్కు నెఱుకౌతుపారుగూరిదొరకును బారుగుఁజేసి
నిరునాటుమేనునెసఁగువేలుపుతండ్రిపట్టిపట్టపుబలుసంజమేకముఁ
దనవిడ్డనునుజూలనుగాచుకొనుడాలుగలమేటిల్లిల్లినిఁగిన్నవాని
- తే. నక్కుఁజఱచియునట్టాఁగి చెక్కిలడఁచి, కలఁచి నీరుగఁజేసి నల్లడలయందుఁ
గడిమి నెంతయుఁజేలఁగుచుఁగలయమెలఁగి, యుబ్బుఁజిన్నవేంకటపతిగల్గియనుము.
- క. చినవేంకటపతినెఱుగు, ఘననిర్మలతేజమలరుఁగర్థాటమహీ
సనజాయతాక్షి మైఁబూ, సినయభినసమంకుమంబుచెలుపుదలర్పన్. 353
- మ. పరమప్రీతి జిలెల్లనారపమహిపాలేశుసత్పత్రిఁదా
మరసాక్షిందిరువెంగళాంబనరిసంహారకమారుండు భా
సురధైర్యుండగుచిన్నవేంకటపతిహాఁజీం ద్రుఁడుద్వాహమ
య్యోరమన్నన్నగరాజతల్పండు వివాహంబైనచందంబునన్. 354
- క. మతిచేఁగమనీయతరా, కృతిచేఁబతిగక్తిచేనొగిందగనాభా

రతికిఁ రతికిని సతికిని, నతిశయమయినతిరువెంగ శాంబికయందుకా.

355

మ. జననబందిరి చిన్నవేంకటమహీశస్వామికిన్నందమల్

ఘనచారిత్తుఁడు తిర్త్తలాధిపుఁడు సంగ్రహార్జునమండంచ భూ

జనసంస్తుత్యతఁగాంచువేంకటపతిత్వాజానియున్దర్శవ

ర్తన రాణించుసిరంగరాయమహజాధ్యక్షేశుఁడెన్న వ్యరుకా.

356

క. కృతమెఱుఁగుటయర శరణన, హితమతి మనుచుట కపిం ద్రులేమడిగిన స

మృతినిచ్చుట చినవేంకట, పతితిరుమలనృపతికెపుడుఁబాయనిగుణముల్.

357

సీ. గోపాలమూర్తియగోపాలభూపాలుచంద్రుఁడు దనదురాజ్యంబునకును

బట్టించుఁగట్టిన బాహుబలస్ఫూర్తి మెఱసి ధర్మంబున ధరణి నేలి

వర్ణాశ్రమంబుల వరుసతో నడపుచు నీతిబాధలులేక ప్రీతి జనులు

సంపదలనుదేల సవనోత్సవంబులు దఱుచుగానూరూర జఱుగుచుండ

తే. సకలనరనాయకులుగనుసన్న మెలఁగఁ, దనకు వేల్పూరు నిజరాజధాని గాఁగఁ

బరఁగెఁగడుఁజిన్నవేంకటపతికుమార, రత్నమైనట్టిశ్రీరంగరాయమాలి.

358

క. దివ్యునిపై రులఁబారిగొని, కొప్పునుచునుబసిఁడి వేల్కొలఁదులుగా ని

త్యమునుగవులకునొసఁగుట, నిప్పుగు శ్రీరంగమానవేంద్రునిగుణముల్.

359

సీ. ధాటీనిరాఘటఘోటకోద్ధృతపాంసుపటలంబు నల్లడఁబాఱఁజల్లి

బంధురతిరగంధసింధురనికరశీకరము నిబ్బరముగఁజలికి చిలికి

వితతదోర్బలవిజ్ఞంభితయో ధశరథురగండాహతులఁజాల బెండునఱిచి

వీరసావేశఘోరసద్భటుఁడగుటననుజాపమట్టువెట్టి

తే. యుదయగిరిదండవేలఁగొందుచుండుకుతువ, శామలబలదర్ప దనహుతాశనునినడఁచి

వినుతిఁగాంచెను సకలధూజనులచేతి, రమ్యగుణహారి శ్రీరంగరాయశౌరి.

360

సీ. మామమామగువానిమామనుగన్నయ్యహరిమిమనుమనికొడుకుకొడుకు

కొండలదొరపట్టి కొడుకు తేజీమేఁత మేఁతమాంగువానిమేటితాత

తొలుఁబల్కు గుఱ్ఱాలఁదోలెడునాతినిమనుమనిమనుమనిపగతుసుతుఁడు

బిడ్డగేస్తునితండ్రిబిడ్డనిమామన్నకొడుకునుక్కుడఁచినకడిఁదిమగఁడు

తే. దానగుణమున వితతప్రతాపమునను, జక్కదనముననసహాయసాహసమున

సాటియగుఁగాకయితరుల సాటియెటులఁ, జేయఁగావచ్చు శ్రీరంగరాయమణికి.

క. శ్రీరంగరాయశశి గొబ్బూరికులండ్ల నవెంగళోర్వీకుతనూ

జారత్నముఁబొమ్మన, పారవిభవమలఁగా వివాహంబయ్యెకా.

362

సీ. మఱి పోచిరాట్టులమండనుండగువెంగళూనాయకాగ్రణిపుత్రియైన
రాఘవస్తునుబోచిరాజువేంకటరాజుతనయవెంగళునుద్వాహమయ్య
నానతిత్రయమునుననురక్తితో సర్వార్థసహాయమై తగ భజింప
నతీయభోగభాగ్యాభివృద్ధినిజాల రాణించి ధర్మమార్గప్రచారి

తే. యనుచు విద్యజ్ఞనంబులు వినుతినేయ, వెలసె నెంతయునసహాయవిక్రమాయుక్
దారపీటిపురాధీశుడైనన్ని, వేంకటపతీంధ్రుశ్రీరంగవిభుడు మిగుల. 363

సీ. దశమతోడనికప్పురముతో ధవళకంఠరముతోఁజోడుగాఁదనర మెలఁగి
శరముతోఁదుహినభూధరముతోఁబుక్షవిసరముతోఁబ్రతియనఁజాల మెఱసి
హయతోఁ ముత్యపుసరుతోఁ దైవతరులతోననురక్తిఁదగనొనర్చి
రాజుతోనిం ద్రేభరాజుతోఁబన్నగరాజుతో నెనయగురంగుఁబూని

తే. దశదిశాత్యంతపరిపూర్ణతను వహించి, రహిని వెలసెను శ్రీరంగరాయమాళి
ధాళిధళ్యప్రభామంధనశక్తిర్తి, కవిజనాధీశవర్ణనగడుఁజెలంగ. 364

క. ఇట్టిగుణంబులగుతోఁ, బుట్టువులనురక్తిఁగొలువఁబోరుల రిపులక
గొట్టి మనుమార్గచర్యకుఁ, బట్టగుచును వేంకటేశ పార్థివుఁ డలరుక. 365

చ. కుటిలవిరోధిరాజమదకుండరసింహకిశోరమూర్తి వి
స్ఫులహరిస్త్రీతత్పరుడు పూరుమలీనుడు సర్వవేది వేం
కటపతిరాయశేఖరుడగణ్యగుణాకరుడప్పుహోత్తునిం
బలుమతియాబృహస్పతికిఁబన్నగభర్తకునెన్న శక్యమే. 366

సీ. తా భుజింపఁగలేక తలిగ వడ్డించినయన్నంబు సతతంబు నమ్ముకొనుట
పారి బీదతనమునొరులకుఁదనసొమ్ము పుడకమాత్రంబైనఁబొరయినక
యొకటికి రెండుగానొగి వడ్డి రాఁబట్టి ధనమెల్ల మూలను దాఁచుకొనుట
తనుఁజూడవచ్చినఁగనికరంబును లేక కలసొమ్ములెల్లను గిలుబుకొనుట

తే. మానెనేనియు నెనవచ్చు మానితొన్న, దానవితిరణభోగప్రజానురంజ
నపరుడైనట్టిచినవేంకటపతివేంక, టపతికినినలశ్రీవేంకటపతియరయ. 367

చ. జలరుహబాంధవాత్మజాడొసంగును రేఁపటిపూటభక్తితో
గలువలరాయఁడిచ్చునొడికంబుగ మాఁపటివేళ వేడ్కచే
నెలమినొసంగు వేంకటపతీంధ్రుఁడు రేఁపును మాఁపునర్థి
రులకు సమస్తస్తువులుదోరముగాననివార్యదాతృతక, 368

సీ వైభవంబున నెనవచ్చును మడుగులలో భీతి డాఁగకయున్న భిదురపాణి
సౌందర్యమునఁగొంత సరియగుబురహరుకనువెచ్చఁగనకున్న మనసిజుండు
గాంభీర్యముననీడు ఘనరాఘవాశు గాగ్రమున నిల్వక యున్నఁ గంధిరాజు
కాంతినిఁబ్రతియా ముఖ్యంపిపదహాతిఁగండుఁజెందకయున్నఁ గమలవైరి
తే. యనుచుఁజతురంబునిధివేష్టితావనీశ, సభలఁగవిజననికరంబులభినుతింప
నలరునార్యీటిపుగవాఢ్యక్షుఁడైన, రణజయవిహారి వేంకటరాయశౌరి.

369

చ. ఇననిభుఁడైనవేంకటపతిశుండు దక్షిణబాహుసీతినిం
పెనయ వహింప భూధరమహీనురాక్రమరేఖ మించె భూ
జనములు సర్వగంపదలఁబొంగిఁగల్గి సుఖింప నాగకూ
ర్చనగమాహభోగులకు మానుగనూటగల్గెనెంతయున్.

370

సీ. ఆగమోక్తసుదక్షిణాన్వితముగఁజేయు సరవితో దశదశసవనములను
బర్హమ్ములను భూసుపర్వులకిచ్చునుదలుచుగా బహువిధానములను
ఆరుఁధిగాఁగనూరుచునుబెట్టించు పుష్కరితోవేతాన్నసత్తములను
గనకగోపురవక్రకలితంబుగా వేడ్కఁగట్టించు దేవతాగారములను
తే. రాజమాత్రుండె ధరణీవాహుదీరుద, వినుతుఁడొత్తేయగోత్రపవిత్రుఁడన
తారికోటీరగుచ్చిశితాంఘ్రితామ, ననుండు వేంకటపతిరాయరాజమాళి.

371

సీ. నెఱయిఁగిబలుఁజెట్టునిగనిగల్గడునవ్వి రిక్కిలవారరంగు స్రుక్కుఁజేసి
జగదాలమునిజేనిజిఁగి శరీ వినువాఁక చాయలనిబునటుఁబాయఁద్రోచి
ఘల్గుఁజేల్చి లక్ష్మీలక్ష్మితక్కు లగమి మించియంచలమైసిరిఁగొందెఁజీచి
తెరిగింటియెకిమినితేజసాంబునుగెల్చి పాపరాయనిపసఁబాఱఁదోలి

తే. ప్రాద్దుకడవేళ్లఁబూచునాఘావుతావి, కళకుఁబాట్టించి చాదంతి యనువుఁగడ
కడిమి నలుగడలంగు వేంకటపతిశు, ననము మిగుల మేలనఁగఁజెన్నలరుచుండు

372

ఉ. ఇప్తుహియంచు వేంకటపతీంధ్రునభోమణిసాటియాశ్రుతా
పప్తునివార్యతనైలగి బంధగమై ననుదిక్కుల్లెనుం
గ్రమ్మిన దుర్బయాహితధరావరుల్లును భీతిచే దివాం
ధములఁబోలి డాఁగిరి మదంబులఁపిరి గుహంతరంబులన్.

373

సీ. రాజాధిరాజవీరప్రతాపాంకుఁడౌ వేంకటపతిరాయవిభుండు వేడ్క
సూరపకృష్ణునొడోణీశునత్తుత్రినప్పలాంబుననమూర్తిధైర్యుఁ
డనఘుండు పోచిరాజాన్వయుండగురఘునాథరాజేంద్రునినందనలను
విమలనచ్చారిశ్రీ శింగంపు పద్మాయతాక్షి శోనేటపుయననిరువుర

తే నొగి పరించెను సతులను ముగురియందు, నశ్వనియునాదియగుతారకాళిలో ర
మణినియనురక్తిగాంచురోహిణివిధమున, నలరులబతిమన్న నలనప్పలాంబ మిగుల.

ఉ. అంబుధిరుద్ధభూస్థనినారసి చూచిన దీటు లేదుగా
యంబుదవేణులందు సుగుణావళిచేతిను యానధూతకా
దంబకుఁబోషితాశ్రితకదంబకునాస్యనిర స్తకిలిరు
గ్నింబకు భద్రదప్రథితకీర్తివిడంబకునప్పలాంబకుఁ. 375

క. దీనులనుబ్రోచు సరితిమ, నూనకృపారసనిగుంభితోజ్వలమతియై
జానుగనిల వేంకటపతి, భూనాగునియప్పలాంబ బుధనుతులెనగఁ. 376

సీ తామిచే భూతధాత్రికిఁబ్రతిపచ్చు వాగ్వైఖరిని సరస్వతికి హెచ్చు
సత్యవాక్వాప్తిని సత్యభామకునీడు వైభవంబుననిందుగివనితజోడు
మాంగల్యమున స్వమంగళకెనఁజాలు భద్రసంపదగల్గిపడఁతిఁబోలు
నన్నదానంబుననన్నపూజుసాటి సతిశక్తివలయరుంధతికిఁబోఁటి
తే యనఁగఁబొగడొందును గయాన్వయంబులకును, వస్త్వేవానియుఁగలుగంగవసుధనార
వీటివేంకటాత్మభివీనరావృ, తాంశునర్ధాంగలక్ష్మీయానప్పలాంబ. 377

క. వారిరువురుగనింపఁఘుల, పీర్గ్రణి రామరాజవిభునికె రోగ్య
దారుంపనఁదగుతిమ్మధ, రారమణి వేంకటాద్వైరాజవిశౌజాక. 378

తే. ఘనతరాన్యోన్యమోదంబుగలుగ మెలఁగి, చెలఁగుచుండెడియారాజసింహులు
యన్నదమ్ములసౌభాగ్రితమభినుతింపఁ, జిలువరాయనికైనను నలవియవు నె. 379

సీ. కమలాతనూగవాకారకేఖనుబొల్చి సతులను మోహనసతులఁజేయుఁ
గదనగాండ్రివివిఖ్యాతిని రాణించి పురులను సురపహువరులఁజేయు
దేవతాభూజవితీర్ణినిఁదనరుచుఁగవులసంపన్నహృద్భవులఁజేయు
వినుతసద్ధర్మప్రవీణత్వమున మించి జనులను సన్నోదఘనులఁజేయు
తే. ననుచు వినుతింతురఖిలసారాధివేంద్ర, సభల నెప్పుడు సత్కవిశ్వరులు వేద్య
లలర నెంతయునావ్వీటికులపవిత్రుఁ, డైన వేంకటపతినృపాలాధ్యు నెలమి. 380

సీ. ఘనసర్వసద్గుణకమనీయచుగుటనో పలుకు రామామోఘబాణమయ్యె
వల్లితమిత్రైనువర్తనంబులటనో పృథివీరణమిందు రేఖయయ్యె
ఘోరారికర్ణవిదారణంబగుటనో సాహసంబింద్రజోతాసహమయ్యె
వరపల్లినీమనోహరపుత్తియాటనో సోయగంబు సుమాస్తుచాయయయ్యె
తే నార పరిపంధిరాజగర్వాంధకార, నలినహేతుఁడైనతిమ్మనానాయకునకు

ననుచుబొగడుదురఖిలనృపామృతాంకు,లహరహంబును యుదితాత్ములగుచుజేలెగి.

క. రామునకు లక్ష్మణుఁడు సు,త్రామునకుఁద్రవిక్రమాభిధానాఁడెట్లా
రామాధిపునకుఁదిష్టధ, రామండలపతి మహాసుర క్తిగ మెలఁగున్. 382

నీ. కరుణారసార్ద్రతసరినిచ్చునొక్కింత పదినూలుచేతుఁ బెరఁగువాఁడు
వైభవంబునఁబ్రతివచ్చునుబరికింపనొకహస్తముకన్నులొనరువాఁడు
క్షాభారభరణదత్తుతెనెనయగుఁజూడ దశశతాననములఁదనరువాఁడు
పరమతేజంబునఁబాటియొనెన్నంగ వేయికరంబుల వెలయువాఁడు

తే. గాకయితరులనెటుదీలుగా నుతింప, వచ్చు మనుమార్గచరితుఁడవార్యబాహును.
శౌర్యఁడంభోధగాంభీర్యఁడార్యవినుతుఁ, డయిన యాగ్వీటితప్తుభూపాధ్యనకు

చ. పొడఁగననర్థి కర్ణమిడి పోయెదమూరికినంచుఁజొప్పని
పృథ్వీదేవయిచ్చినామనక భూరికృపామతి వస్తువాహనా
లుడుగఁలెచ్చియన్నుసుగుహోద్భవలుఁడార్వీటితిర్నలేంద్రుఁడీ
నడపడిగల్గునే శిబిన్యనాథదధీచుకున్ననిస్తుహిన్. 384

ప్ర హ రి ణ క లి త వృ త్త ము.

చలుుభుజబలశ్వసనబాడగు నా, ర్వీటితిరుమఁభూవిభుపటహము ని
క్తటములవియసుధ్ధతీచనఁదనయం, తట శయపడి శాత్రిపులిడుదుగరిన్. 385

ఫ ల స ద న వృ త్త ము.

నిటఁతటమున బొమునుచి కలనియందా, ర్వీటితిరుమఁనృపశశి విత్తికరిహేతి
సున్నులతఁబఱపనరితతిపాలఁతులెడలంతం,తట వనము కుఁజనిరిదడఁబడుచు భీతిన్.

కుసుమితలతావేల్లితవృత్తము.

కోపై ఖడ్గాశిద్యుతితతి మిణంగుర్లుగాఁగానిపందున్
గోపోక్త్రేకప్రాకటమదరపుక్షోణిపాలాంబురుట్టోచ్చ
భాపాకుల్యీడఁగ నలుదెసలంబరియార్వీటితప్తు
క్షృపాలాంభోజహితుబలపరాంగు ధ్వాంతంబుఁ జేయున్. 387

నీ. పలమాలు వైరిభూపాలురంబ్యసప్తాంగముల్బట్టి నాక్రమించు
జగజ్జెట్టివలెఁజేరి జులక టైగతిఁమాటి చలపట్టి బుసకొట్టి చప్పురించుఁ
బుసమిదాంబువేయిపడగలల్లాపంగ నడి మెట్టుఁ గిలకొట్టు బడలుపడఁగఁ
గడుమోత్రోచ్చునూనుడుఁజేసి కోడాడి కొమ్మునెగఁదట్టుఁ జిమ్మిచ్చిమ్మి

తే. కలచి కబళించి కడువడి బలిమి మించి, గెలిచియావ్వీటివేంకటకీతిపుత్తిర్
లేందుగిలమూపునను నిల్పియిరపుకొనియె, రాజనుతులొప్ప ధరణీవరాహమూర్తి.

మ. అనిలోనావ్వీటిత్తల్లాధిపుమహాగ్రాసిక్ రిపుల్కగ్గి పా
వనలీల రవి దాటి దేగణికావాటింజరించిందుగ్గ
జ్జనుగూర్చుండిన మోవిగంటింగని లజ్జక్ రంభ కన్వాల్సెనా
ననమున్వంచె ఘృతాచి పూనిరి సునందామేనకల్వైనముక్. 389

శా. భీతిన్జన్యపరాజ్ఞుఖాహితవరుల్భమాటపీవాసులై
శీతోష్ణదులకోర్చి యోగనిరతిక్ క్షీరానిలూహరులై
చేతోజారి భజించుచుంజటిలులై చిత్రంబు సరత్తు సం
ప్రేతింగాంతురు రాయలాధిపునిమాశ్రీత్తల్లాధీమచేక్. 390

తే. చేదు దిగ మ్రింగి సెలదలజేర్చినట్టి, హరునివలెనాశ్రితావగుణాశీనడచి
గుణమొకింతయుంగలిగినగొని గ్రహించు, రాయలాధిపుతిరుమలరాయశౌరి. 391

సీ. పరకాంతగన్మెత్తి భావించి చూడడు పరధనంబుద్రవణంబుపగిదిజూచు
బరులమాపించు డెప్పటికిని గెలైన బొంకు నాలికయందు బొంబునెడు
న్యాయమార్గమొకింత పాయ వర్తిల్లుడు గర్వమెవ్వలైనదెప్పబోడు
చాడిజెప్పిన విననడు నెన్నటికినొకింతైనగోపంబుపాంతజనడు

తే. విడువడాశ్రితరత్నయే వేళ్లైన, గరలనన్నగరామభూమితులబోలి
మేలిగనములమేలిమి మెలగి మరగి, భానునిభుండైనతరుమలపార్థివుండు. 392

చ. సరసకర్మ ప్రపించుడతిసాహసుడెంచితగ్గ వేది భూ
సుగవరపాషి దాని రిపుసూదనుడెద్దయతానువర్తియీ
శ్వరభీజనాతిసక్తమతి సాధననాదగణంపెటంచును
ర్వర నుతిదిర్తలక్షితపవారిజమృత్రుడుగాంచెనెంతయుక్. 393

సీ. కట్టించెనేరాజు గగనంబునొఱయ విరూపాక్షప్రాద్భావగోమంచంబు
బెట్టించెనేనృపభిదురపాణి హృదిప్రమృష్టాన్నసక్తంబునీశుగూర్చి
చేయించెనేపుణ్యక్షేటండు ద్విజాలకు వడుగులు పెండిండ్లు కడు ముదమున
గావించెనేమహీకాంతుడు ముప్రన్నద్దు పంపాధిపతికి సపర్య భక్తి

శే. దలచునేగె స్వయండాత్మ సుదనకుంగలుగు, మానలైశ్వర్యమీశ్వరాధీనమనుచు
నతిండు మనుకేంద్రమాత్రుడెయ్యింపకాలి, రాయలాధిపుతిరుమలరాయమూర్తి.

చ. అపటితిరుమలాధీశ్వరుండు రామ, భద్రకళి లఘుద్విపదనార్ప

పరమధక్తి నాప్రబంధంబు శ్రీవిరూ, పాతుపేరఁజేసెనంకితిముగ.

395

సీ. శ్రీరంగనాథుఁగవేరజాతటమున మును ధర్మస్మార్థననొనర్చి
నిలిపినవైఖరిని మహాధరశ్రేష్ఠమైనకిష్కింధాభిధానదివ్య
నగభేదియై రమానాయకదేహశ్రమాంబుస్వరూపంబుననఘమూర్తి
యగుతుంగభద్రామహానది మధ్యమశ్రీరంగమందిరక్షేత్రమునను

తే. గ్రముకముఖభూజముల మల్లికాప్రశృతిల, తాళిఁగలవనమును వేసియాయుపవన
సీమయందును శ్రీరంగధామునునిచె, రాయలోర్వీశుతిరుమలరాయవిభుఁడు. 396

తే. చెఱువు నల్లిండ్లు ఐనము నిశ్శేషదేవ, భవనసత్కృతిసుతులనఁబరఁగుసప్త
సంతతులఁగాంచె వరుసను త్పైజనములు, పొగడనార్వీటితిరుమలభూభుజుండు.

చ. అరుదగులీలఁదిర్చిలన్మహాధిపునద్దణశీతిధారుణీ
గురమునఁబుట్టి సర్వవిబుధప్రణతుత్సలఁగంగ దేవతా
నరఘణిలోకముల్లలయ నవ్యరత్నిన్విహరించి రాజశే
ఖరశిరమానిహించుటను గాంచెనుగీర్తి సురస్రనింతయున్.

398

సీ. గంధసింధురజుఁడైంధనవీరగణంబులు ఋత్విజ్ఞనంబు గాఁగ
దిగ్విజక్త బాధకరసుభటాబ్జాసముల్వేదమంత్రాళిగాఁగ
దళితాహితాశ్వమత్తగజగటాంకృతిధరాతలంబు విత్తద్విగాఁగఁ
జండలంబుటోపమండితపరిపంథరాజవరులు పశుప్రతితిగాఁగ

తే. భూతజేతాశదేవతాస్త్రితిగాఁగఁ, జటులసంగరసవనన్రజంబొనర్చి
వినుతికెక్కును ధరనునార్వీటితిరుమల, భూమిపాలుప్రతాపాగ్నిసోమయాజి. 399

తే. పలుయశోనిధి చిన్నవేంకటపతీంద్ర, వీరవేంకటపతిరాయవిభుతిరుమల
నృపతి జితేశ్వకొండమహీవరాధ్యు, తనయయైనట్టికోనెటమ్మను వరించె. 400

కి. అనసూయతార్యతాశుచు, అనసూయాశచిసుధాంశునబ్జముఖుల దీ
టన నారవీటితిరుమల, ఘనుకోనెటమ్మ వినుతిఁగాంచె ధరిత్రిన్. 401

సీ. సన్నుతికెక్కినసతతాన్నదానంబుభోడేమినాయన్నపూర్ణ సాటి
గణుతింపఁదగినట్టికడుఁదాల్చిగొనమున జలరాశిమేఖలాలల సాటి
సంస్తుతింపఁగఁదగుసర్వలక్షణములఁబాలేటిదొరముద్దుపట్టి సాటి
వినుతికెఁజాలినవిమలమాంగల్యుతఁజలిమలఁబాడమినచెలవ సాటి

తే. గాఁయిలెరమహీనాథకామినులను, సాటియనవచ్చు న్నెట్టులార్వీటితిరుమ
లక్షేత్రశ్వరునర్థాంగలక్ష్యయనఁగఁ, బరఁగుకోనెటమ్మను బుధపరులగుఘట, 402

- నీ. దుర్జయరాజనృదోశ్చ క్షులుడిగించి సర్వసర్వసహచక్రభార
భిరణదక్షత మహాప్రథులౌ శ్రీకృష్ణరాయలు నార్వీటిరామరాజ
తిరుమలరాయాదిధరణినాయకులును వారలదేవులు వసుధగీర్తి
గనర యాకీర్తి జననంబు ఘోషితకవిజనసన్నతిగాదయట్టి
తే. కవిజనాధారవిఖ్యాతించి మిగుల, గవులబోపించి తన్నుతి కబ్బముల ను
తింపవలసెను నార్వీటితిరుమలకు, మావరేంద్రుకోనేటమ్మ మహిని మిగుల. 403
- శా. దీనత్రాణుడు తిమ్మరాజమహిష్టదేవేందుగ్రిడుద్యద్భుజా
నూనసాగరబలాహతాహితమహిశోత్సాహుడౌపోచిరా
మృణాలోతమరామరాజతనయౌ బూతాత్మ దిర్వంగశం
బానారీమణిసన్నిసాక్షిగనుజేపట్టెంబ్రహ్మదాత్తుడై. 404
- క. ఆమదిరాక్షసులు తిమ్మ, త్వేమండుపతియు మనిర సౌఖ్యోన్నతులౌ
శ్రీమేదినులును వారిబలె, ప్రేమల చిత్తియుల మిగులచెనఁగొని నిగుడౌ. 405
- మ. అమరాహార్యసమానధైర్యుడెరివర్యస్వంసి సదైర్వధవా
నిమిషేందుగ్రిండుగుతిమ్మరాజమణి కోనేటమ్మ శ్రీరంగభూ
రమణుౌ శ్రీచినవేంకటక్షితిఘ్నిౌ ాజద్గుణాంభోనీధిం
బ్రమదంబౌష్పంగఁగాంచి నెంతయు బుద్ధవ్రాతంబుగీర్తింపఁగౌ. 406
- చ. ఎలమినిదిమ్మరాయపనుధేశునింగనృపాలనర్యుడు
జ్ఞ్వలవిజయాతిశౌర్యవరవైశ్వానరీతిరూపచండదో
ర్పలమహానీయదానగుణరాజితకాంతులఁగేలిసేయునా
బలరిపుపుత్రిసింహసురపాలరతిశబ్దబలబద్ధులందులౌ. 407
- క. కురుకులమణియగుశ్రీరం, గరమావరయశము దీటుగాఁబూననుదా
సరిగాక డాఁగె శారద, సరసిజగ్గవదనజుజనదనములందుౌ. 408
- నీ పరమవై ధనమునఁబ్రతివచ్చునొక్కంత చుక్కపేరిటి నాత్రిసుతునితాత
విక్రమోదగ్రత్ర వినుతింప సరివచ్చుఁజొక్కపేరిటి నాత్రిసుతునితాత
గాంభీర్యగుణమున గలుగతింప సరివచ్చుఁజొక్కపేరిటి నాత్రిసుతునితాత
యధికబలంబునవరయనుద్దవచ్చుఁజొక్కపేరిటి నాత్రిసుతునితాత
తే. కాకయితిరులనెటు దీటుగా నుతింప, వచ్చునార్వీటిపురవంశవర్ధనండు
విమతగజసింహుడగుతిమ్మవిభుతనూజ, చిన్నవేంకటపతిరాయశీతఘ్నిణికి. 409
- మ. అనిదిమ్మాధిపుచిన్న వేంకటనృపాధ్యక్షుండు గీర్వాణరా
త్తనయండుండును మార్కొనౌ వెణచి యాత్రిత్రాపారీణుడే

ఘను సేవించుట యుక్తమంచు రిపుభూకాంతుల్ మదేభాశ్వమం
డనముల్ దెచ్చియొసంగి పెట్టుదురు దండంబుల్ విసితాత్ములై.

410

మ. ఇలదిష్టుప్రభుచిన్నవేంకటధరిశ్రీశోరుసత్కిర్తినిన్
గలభాతాద్రినినాగిరీంద్రముననుతుంబాన్ధుషాధీశుపైఁ
జెలువొందన్ శివునాగిరీశులపై శీతాంశునిన్ గంగచున్
దులలోనిట్లజాడుంచి తూచ ములుదాదోనున్ యశంబుస్సేదన్.

411

తే. ఇట్లు సుతయుక్తమిల నుతికెక్కియనుఁగుఁ, దమ్ముడొత్తిప్తుభూగర్త నెమ్మిఁగొలువ
రాజకులమణి కోదండరామవిభుఁడు, దనరుఁగ్లాటరాజ్యపదస్సుఁడును.

412

క. ప్రణతిపరాక్రమతిగ్గక్తి, రణుండార్యనుతుండు సకలరాజమకుటన
న్నచిరంగదంఘ్రిభాసుర, గుణియారామవిభుఁబొగడ గురునకు పశమే

413

క. పనజాహితకులుఁడుగుశ్రీ, చినవేంకటపతివృషాలశేఖరుచకుఁదా
మునుగరుణ వచ్చి నచియిం, చినయట్టివరంబొసంగుచిత్తముతోడన్.

414

సీ. జగముఁగంపింప సాహసన్పుత్తిని ననితకై గర్త విశ్వంపియగుట
పట్టాభిషేకవిఫలతనొందియు జటివేషియై ననముప్రవేశమగుట
యపరాధియగువానిననిలోన ద్రుంపలేకర్కృతనూజతోదాసగుట
చెలకేగి మదిని పచింపక మిగులఁబుణ్యజనోఘవంశసంహారియగుట

తే. పరిహంముగాఁగ ధర్మతత్పరతి రాజ్య, మేలి యపహాయూరత నెసఁగి పుణ్య
జనుల రక్షింపఁగోరి దాశరథి వేంక, టాధిపేందునిరామూర్తై జనించె.

415

సీ. ఎంతఁజల్పినమనవంతిఁదేయుటె కాని యంతలేదనుటయావంతి లేదు
సజ్జనసాంగత్యసూణినుండుటె కాని యితరమామార్గ మొకింత లేదు
ప్రాకటసుకృతసంగ్రహబుద్ధియే కాని నీతిదూరంబైనరీతి లేదు
పరధనంబు తృణంబుపగిదిఁగాంచుటె కాని మోమెత్తి చూచుట మొదలె లేదు

తే. దుష్టనిగ్రహమొనరింపఁదోడరుఁగాని, పరుగుణదోషమెన్నుటవలన లేదు
రాముఁబోలినసుగుణాభిరాయిఁడైన, వేంకటపతీంచుగ్రామభూవిభునికరయ.

416

సీ. అలగుటచేనైననన్పుతిమామాటాడఁదాడినమాట శిలాక్షరంబు
మఱచియైననుససన్నారణ ర్తనలేదు పల్లె ధర్మప్రవర్తనంబు
కలనైననొరులనునలుకతోఁజూడఁడు చూచిన సంతతశుభకరంబు
నలయికలోనైననర్థిక్కియఁడు కొంచెమిచ్చిన దారిద్ర్యమెల్లదొలఁగు

తే. నెప్పటికినైనఁబ్రజలకలెంతియంత, సంతసమెకాని వేరగుచందమొందఁ

జనుచు ధరనభినుతిఁగాంచియలరునార, వీటివేంకటపతిరామవిభుఁడు మిగుల. 417

సీ. సదయప్రవర్తన శౌరిదాఁబ్రతినచ్చు నరసారథియనంగఁబరగఁడేని
ఘనగుణస్ఫూర్తి సాగరుఁడుదాసెనయగు విషధినామంబున వెలయఁడేని
కాంతిని రోహిణీకాంతుండు సరిబోలు దోహకరాఖ్యతోఁదొడరఁడేని
సర్వజ్ఞతనుద్రిలోచనుఁడు చూడఁగనొప్పఁ జానుసగుణముఁదాఁదాల్చఁడేని
శే. యితనికనుచును బుధతతుల్ నుతియొనర్పఁ, దనరునెంతయు లోకైకధన్యుఁడఖిల
ఐనుమతీభారభరణినిర్వాహకుండు, వేంకటపతీంధుర్రామస్ఫుర్ధీవరుండు. 418

మ. ఐనజూదిప్రసవాశుగంబులు శుకాశ్వంబిత్తుచాపంబు మీ
ననహోదగ్రుతాక దాఁచి ధరకుక్ రాఁబోవులక్ష్మీసుతుం
డని భావించురు నెమ్మనమ్ములను మోదాభాగింలిచే భామినుల్
ఘను రామక్షితిపాధ్యునా ర్తజనరక్షాదత్తు నెల్లప్పుడుక్.

419

లయగ్రాహి.

దిక్కుల జయించుమది నెక్కుడుగ రామపతి పెక్కు గుబలంబులిరుచక్కిఁగొలుపంగా
నొక్కపయనంబుసననిక్కడికి రాఁదలఁచునిక్కమిది వాల్తెనికెక్కుడగుసూరుం
డొక్కరుఁడుగల్గఁడిని నెక్కడివిచారములు మ్రొక్కికొలువన్వలెను స్మృక్కిననసీమన్
ద్రొక్కవలెఁగాలగతులక్ష్మరణి వచ్చుహరి దిక్కునుచు నీరములు దళ్ళ దురునైరుల్.

సీ. ఘనఘనాఘనసముత్కరసతితాళని ఫెళ్ళ ఫెళ్ళారవముల బెట్టు నెలిచి
ప్రళయకాలోగ్రభైరివకరఘంటికాఘణఘణ్యలనుగడు హసించి
పుణునృపార్యక్షవిభిన్నోన్నత స్తంభపటపటాశ్శబ్దమును బరిహసించి
ఘోరహేమాక్షవిదారహోద్ధతికిటిఘటఘటస్వనములఁ గొంచెఁజేచి
తే ధరను వెలసెను రిపునృపధవనఘాని, కాయములగర్భనిర్భదక్రమవిహరి
గౌరవంబార్యజలంచంగఁగాంచి రామ, ధారుణీనాగుఘూరిభేరిరవంబు. 421

చ పరధరణీకరాజ్యముల బల్విడి రామనృపాలుసేన స
త్వరముననాక్రమింపఁజనఁదత్పదరేణువు దిక్కులందునం
బరమున నిండఁబొల్వెనఁగె భాస్కరుఁడుంబగలింటిదీపమై
యరయఁగ ధూళిఘాసరితమయ్యె నశశ్చరకుంతలాగ్రముల్.

422

శా. ఉత్తరోహణఁడై దిగంబరుఁడునై యుగ్రాంకుఁడై సౌభ్యఁగా
శీతేత్రంబునఁబోవువాఁడు చటులాజిక్ రామధూపాలకా
గృక్షున్ మార్కొని తత్కరాసినిహతుండైనట్టివాఁడాసహ

ప్రాక్షేభేంద్రమునెక్కి శుభ్రగురుండై దివ్యదౌఢాఢగౌరవ

423

మ. కనగాఢజిత్రముగాఢజేయు రణరంగదోజీయందున్నశ
త్రున్మపాలావళియర్కమండలయిదోదోపాడుచుకదాటి వే
చని రంభాదినిలింపవామనయ నాసంఘంబుతో నెప్పుడుకొ
ఘనదాంశత్యమునొంద రామమహిమృత్యుదౌబజుండెంతయుకొ.

424

ఉ శ్రీకరమూర్తి రామన్మపశేఖరుడాడి విగోధిభూనా
నీకముగ్రుంపించెదన్ పటనిర్గతరత్నములప్రవాహినుల్
వే కొనిపోయి నింపబృణివిండాగడంబడియెం బయోధి ర
త్నాకరమంచుగాక కలవా మును వారిధియంగు రత్నముల్.

425

మ. అనిలో రామన్మపాలుబారింబడి ధన్యామాత్యకండాలవా
వానపుత్రాపులడంగంగాంచి హతశేషరాతివర్గంబు భీ
తిని వింధ్యాదిమహిరంబులను నెంతే డాగి గ్రాసార్థమై
వనితాయుక్తముగా వనేచరులలో వర్తించునాత్మలుక.

4-6

కా. విక్షింపంబడె రామభూవిభుడొ గోగ్వీర్యంబుచే మించి జ
న్యదోజీక రిపుకోటులంగునుమనత్యంతంబు తల్పింకజా
భాక్షల్ దీనతార్తలై పరియుబాసెంబుప్రవాహంబు ప్ర
త్యక్షప్రక్రియనాక్రమించి మరుదేశాంబులొక మించుటల్.

427

ఉ. తామసులై బలాబలముదాముదలంపెన్ నిన్విసం
గ్రామముజేసియొడి రిపురాజులు పుట్టులు గట్టులెక్కి- శ్రీ
రామనిగాంశసంజనిత రామసుహిమహిమ కళత్ర వే
వా ముయిగానివేయనిన వాని సత్కెంపెన్ శ్రుచు నవ్వచుకొ.

128

ఉ. రాముని హైహయం బగురాముని హైహవతీనమారు ను
త్రామతనూజుబోలినహస్త్రమమన్మనమందరంబుచే
రామవిభుండు శత్రుజలరాశి మధించుచు వేడ్కగాంబెద
త్నామదభూటకప్రముఖసందల్లు ను రెందుగైవారికొ.

429

విజయనీనమాలిక.

శ్రీమన్మహాసుధాధామసంశంబుర్వి వినుతికెక్కి గనుదృఢించినట్టి
రఘురామమూర్తియోరామరాజత్తిమావాలెండు జూటూరిలైట మున్ను
గంపనభూమినింబున్మనంగతురబారికి నడచి నవారశౌర్య

గరిమచేగరులను హరులగుదాతులమోరిగొని జనులక్ష్యబొందెనట్లు
 లాసనను నేననురినపురియొద్ద మైసూరివారల మాటుకొనను
 గణుతికి నెక్కి నగంపసింధునితురంగమపీఠభటనికాయములు పెక్కు
 గలదళముల వారిదళవాయిదైవసమహారయ్య చనుదెంచి బారుదీర్గం
 గని కిరిగుటగెన్నకంగీ వేంఘ్రునికై నడి మిగుల గుర్గవ్వ మెసంగ
 మేఘైవకాసుకోట రఘుచు సమీనుకృష్ణుడు కార్యనిపుణుడై న
 పుట్టివేంకటాచలక్షోభాంబుడొగగొనిదొలభి చతురంగబలముతోప
 నియమ సేనుక ముందఱుద్రోక్కి నవనంగి కరణీపరాహుతోప సోఱును
 బలరదంబుదగ్గనుకొమినిబంధన్ ముగ్ధులంబులగు నింజ
 బలునూలు చచ్చుచుంగి హాసనుడు నాట్య మొనెత్తి నాడుచునట్టిఃణము
 గాననేయివ మును శౌరసంపపుల్ వెనగికిచ్చిని వినుచుచేయ
 ఖడ్గమచీలులాకినము చిమ్మంగిన్న సురశౌతబంధ సంతమతోప
 గరులగులలును వాగుల హులును గౌంబుననును గౌట్టంబు
 దలపడి సో శాత్రునినలగుపడించుచునుగని నిరసేన శైవ
 నియ్యకి మంకొన్న చ్రయ్యంగిగానని మొనకన్ పు సంచుచు మూలంబుగన
 జొంగొరి మఱియునుజుట్టువాకి వివ్రామంబుననశౌరసు పునూక్కి
 నరులకందఱునునన్నిటానుంబునకి చక్రపామొనకని నిలిచి
 హరితోబికి లునుకొనికై న్నను హరిమనగునీతి మాటులేకి
 కంపనపాదుడైచింపననమోగంగుకక్రిపగాంగంబుములు
 ధన్ శ్లోబుదములు కిరములంబు గుక్కిశ్లోక్కినియేలుపలుకురాకి
 గంపనుదళిగిన్లుంబు గాత్రంబుఘటమిల్ గుంబులుగాంగుగంబు
 విదళితద్వియును వినిహానా లుని నివాతితిపేర నివాతియును పి
 ఖంపితవాసావేదంబుదయాలోవాకింకంబు వికటితవాస
 కర్ణుజీవమిక్కిలికంకంబు విప్రస్థ మూలంబు గను భూ
 ణంబు పితృత్రిసింహనాదంబును విదార్థమా గిహానితోమన గొంగ
 బరకునట్టనమూలంబు వినిహాతిదామ వినిచ్చుత్రేసును వి
 శీయమానతురగాఢి ఖంపనమును విమలంబు విహితాన
 కారాగిరతిసంకారసంకూటు ల్లో భూమిమృదుల రభుని
 కింకిణీనూపురక్రేంకారవీర టానోన్యకకర్క మాజిభూమి
 యగునల్లుగాను మహాప్రవాహముల్ గెత్రములంబు గు నాగి పాత
 శాకినీప్రముఖిశా చలంబుకంక వారంబులపడనివారచెద్ది

హృదయముగా పరగటసామజాశాస్త్రబోధగని హరులనుగిరులపట్టి
శరణన్ననృపతులగురులతో గాచుచుండవడిగొందలపట్టి విడిచి
కాంతికికల నలుగడపుటబాటిన వెంటనంటక మల్లీపీడుపట్టు
జూతగాగొని జయభేరుం ప్రాయంగి సైన్యంబున గృహార్థస్వములగొను
నిజశిబిరంబున నిండువేతుకదలపూవు వాడక సుఖంబున నినించి
క్షీలీసుకౌఘములూశిర్వాద మొనరంపల్లముదం నిర్వానములొనంగ
రామ రాజకులాభిరాకానుభాకర రాజాధిరాజ పీఠప్రతాప
రామహర్తాంధ సుత్రోమసన్నిధియట్టనిగ్రాజ్యయాదార్క తేజ రా
పరవేశయనుచును పటకివిగాయకుల్ వినుపొననదృశవిజయగును

తే. పొందగిడు శ్రీవిరుపాక్ష భూరికిగుణ, స్థిరముగా నెంచును దనుడేనారి
పీటపురంబు మణియాంబువినుతిచరతుల, ధైర్యకోదంబుంబురాచననిరెడు 431

సీ. ఎల్లప్పుడుమగనులెట్టగాండేసుక నడి మోలతోపునుగు కులగియును
గనుగొనుచుంక నినులదానపడును బాణముల కిడుముల ముడుచు మొగము
మదన్పుత్త నీనను గుండూగుచు బయల్ సాగనా రకును కేబాలబిరును
గాలానతింబు నేవేళినులుచున బాసకొట్టమం బంట వి. మ.లెట్టు

తే. ననుచు భూదానకూర్చినాగాహమి, నిలనించుచు భారణీసెనితాక్ష
భూమినిలోకినూలనుంచబాణం, రామరాజేంగుగ మాంబురహింస 431

సీ. ఘనమదోద్ధత్యుల్ల కలకాకియలంద గిరివిశ్రమకు కథాంగియులంద
పరిశుభనము పీఠాంబునంబు ముంద ద్వైరిలాఘవము పింగి ముంద
ధర్మవిశ్వంబుంబు దారుణాహుతుంద భూకపిత్వము సామికిముయంద
భీతికాంబుంబు రభాంకృతుంద యురదంబుతి మంబలాగ్రమంద

తే. కాని తనయంగులబ్రజయందగ నానందక, ముంబునేమను భాగ్యహంబుంబు
శౌర్యముననానానందనంద విభవ, పరమ భూమింబుంబు ముంబు విభవంబు.

మ. నిలు గావ్తాన్వరసూరి గామవిభవంగొన్వంగి నాన్తంబుం
గములొచ్చి నిలొంక గుమకాకల్ మాంబులెట్టా
శ్రేయశ్శాస్త్రును డగ్గి కాన్వ-లేడి హళింబు, మంబునిన్వం
బ్రమదంబందగండేయిమండుక మి సర్వతోణివాంబుగ్గి. 433

క. అనంతకృతాన్వయం, ననిమిఖుంబు మిగు మోదమరించుచుగాం
దెను భూజనులందగ నిరుసను రామవిభుండు సర్వసంశానంబుల్. 434

క. పేంపిడిగిననని, నంతయు నిరూమననా గ్రాశియెగురుకొ

సంతతివితరణశ్రేణి, చింతామణియనుచు బుధులు తీర్తి నుత్తిచేయన్. 435

మ. అలరన్ రామవిభుండు శీతమునై యాచ్యప్రజన్ముత్యమై
వెలయన్ పేర్చిన పూర్వధర్మ విలసద్విద్యావిశేషంబును
జ్వలమైనట్టిగుణంబు నలెసలనున్ వ్యాకీర్ణమై మార్గణా
వశుల్లెప్పుడు సన్నిధిన్ మిగులనున్ నర్తింబుగన్. 436

మ. ఘనకర్ణాదులబోలురామధునికాంలేశునో దాద్యమున్
గన్మితాతానువర్ణభూధరమున్ గావుంచినశేంబుగన్
దనరన్నెప్పటి దెంతెల్వలు; విస్త్రమలేదిప్పుహా
త్తునక్లింబున్నను వీనిపడని సురస్తామంబు మోచంబునన్. 437

మ. ననపాలాయిదీయేమి కల్పకములేవన్ భూమిపై రాశ్చంద్ర
న్మనలన్నున్ వినమోకెని ధూతీనాధ్యాయుడొంపూ
జనినంబులకర్థినర్థమిడు మిత్రాత్మోద్భవున్ మీత్యం
చునుజెప్పన్ దలయుచు మెచ్చుచునటంచున్ వాచెంగ్రతిన్. 438

చ. తిరుముగ నెల్లకోకిల టిడిప్పనిరాముడు కిం సేయనున్
గిలీములేనిశంకిరుడు కడ నదకజెందని తభానుడున్
సరియగుగాకయున్న నెలు సాటగునంచు గనఁబులెంచెగా
నరగు ధర్మ రామనాచారికిన్ మనోద్భూమాన్మయి. 439

సీ. ఘోషింపిరిగారమునో ఘోషాన్వితం, కాంఁబులగవసు మాన్వి
రుష్టహితేశవసూసంఘమానసేందీప్యోన్మంబులబోవలొచ్చి
దర్శితాజ్ఞేయశాస్త్రచంద్రియామి రాజయంబులముగ్రస్తమహరించి
గరిపంథిమానవసంచారువై ధన్వప్రాతేయపూర్వంబుబొలువొలి
లే హితవయోహములకునింపెనగఁజేసి, ఛజనస్తుతి సురగనర్థింబుల నెలుగ
ధరణిఁగోదంపరామరాధరణిపాల, చతునిభూర్వప్రతాపభాస్కరుండు చెలంగు.

సీ. అగపంథసరిగంచువంగావిసంబుని కింక్షేంతుంతు ముగ్ధులొనగ
శ్రీగంధములితకాశ్చీరపంకింబుని తలపోయుదురు వేదనలలకునంగ
జాజులదెరుససంపంగిదండని చూడెరు కొంపనఁజుట్టుకొనగ
ఘనహరపద్మరాగయులభూమిమని ప్రతీయంబునంత్రుచొట్టుకొనగ
శ్రేష్ఠమని తిరుగుదురెల దిగ్భామోష్ణుడును శత్రుర్వ్యశృంగారముచుఘటింప
గమఁబంపంబునిండి చెల్వలరురము, విభునికిన్ ప్రతాపముల్ వెలయించుం. 441

శా. కారుణ్యంబుధి పోచిరాల్కులసుధాకంధకుడొక్క మం
దారుండై విలసిల్లుకృష్ణమనుజాన్యత్కేందుంగిసత్పుత్రినాం
చారమున్ వెరియించె రామగరణీశస్వామి మోదంబునన్
క్షీరాంభోనిధికన్యనచ్యుతుడు ముక్తజేపట్టిసట్టుంబలన్. 442

తే. రామమణియాజిలెళ్లతిర్పాధంబు, తనయ పంకమదేవిను ద్వాపరామయ్యె
నారవిటిరామభూపాలకంగ్రణ్యుఁ, డఖిలబాంధవనికరంబులభినులంబు. 443

ఉ. మూరపంకవర్ధనుడు సూరిజనాపనుడైనయోబధా
ప్రసమణీశునాత్మజ సుధనుతనుగ్గమదేవినిన్ మహా
దారుడు రామరాఘవామధాముడు వేషును బెండ్లియయ్యెనా
గౌరిని మోదమొప్పు గరకంఠుడున్ వెరియించుగంగిన్. 444

మ మరుసంకాగ్రణిరాయలాభపునిశ్రీకోదంపరామాధూ
మరండంభోఘాతాన్వయాభిశక్త శక్తీర్మర్తయాపోచిరా
స్థాణిపాఠనియచ్చురాజులనయన్ ధన్యనివ్వలంకన్
వారణాంకాన్యమ రాగమంబు వివాహంబయ్యెమోదంబునన్. 445

ఉ సంగంరంగభార్గవుడు సాధుజనాపనుడొజిల్లె
ర్వింగళనాధరాంబుతను విశ్రుతిధర్మగుణా వాల సా
రంగంబు స్యనుగ్గమను రామవిభుండు వివాహమయ్యెను
సేవంగుచు స్వబంధుదయమున్ దగున నని సన్నతంబుగన్. 446

తే. వెండిమునగజల్లెత్తి వంగి శీంగు, తనయయైనట్టి నాంచారమను నరంబు
నారపేటికోదంపరామాననకుఁ, డఖిలబాంధవసందోవామభినుతంప. 447

సీ. కావేరికాన్వయగాఢీర్చి కట్టించి కట్టి నాతిని పేరుగలగి తనగు
కుటుంబుఁ జేసినను బాంధవశబ్దంబునో శభూపాలునన్వయాభి
రాముడొ వరదరాక్షోణీశస్వలమానవాధిశుకుమారకండిరు
పెంగరాంబు నారపేటివంలలాముడొ రాయలాధీశునగ్రతనయుఁ

తే. డఖిలరాఘవన్యమస్తకన్యస్తమిటుట, మాన్యమణిరాఘవాదతామరసుడొక్క
చరితుడైనట్టిరామరాష్ట్రనవిభుండు, పరిణయంబయ్యె బాంధవప్రణామతులసగి. 448

ఉ. భానుని నప్పుడంతయెడఁబాయనిఛాయయుఁబోలి రామభూ
జానిమనంబు రా మెలగి చాల సుర్యలాన్య మన్నునన్
మానుగి గాంచి బాంధవసమాముఖంగుపసింపనంగనా

మానవతీచయంబు గుణమంబునసన్నుతిఁగాంచె నెంతయున్.

449

చ. భరతికులప్రదీపుడరిగంజనుడంచితరాజధర్మతి

త్వరమతియారవీటిపురధాముఁడు రామమహితలాధిపే

ఘ్నిరుఁడు మదిన్ బ్రహ్మదమొదవన్ గనెనుగ్గిమదేవియంగు భా

సురసుకుమారునిన్ సుగుణశోభితునింబెద వేంకటాధపున్.

450

క. ఘనుడగురామన్యపాలుఁడు, క ననాంచారమ్మను నగడుమోదముతో

డను డనవేంకటపతిన్పపి, వనజాహితు రాజవంశవర్ధనుననఘున్.

451

క. వెండియు నాంచారమ్మకు, సుండితియగుఁడైనరామమనుజేశునకా

ఖంస సన్నిభుడగుకో, దంపమహిపాలగుహినధాముఁడు పుట్టెన్.

452

మ శమితారాతియందు రామమనుజేశస్వామి రాజాస్యరా

గమదేవీమణిన్లుఁగాంచెను మహాహ్లాదంబుతో శిష్యునిం

బ్రహ్మదానూతనపంచబాణసుగుణభ్రాజిష్ణుబంచాస్యవి

క్రముఁబాన్దోధగభీరు వేంకటపతిత్వపాంగుగ్రసరున్

453

నీ. సంగీతసాహిత్యసరసః ద్యాప్రాధి రాజీచగభీరనూనా భోజా

ఘనధర్మగుణగణాంతని స్తంద్రతి రాజగణాంతపడైనరాయి సోముఁ

బండ్లిరాటోపసాందర్శనైఖిర త్కాధగక నాగ్నిమారు మారు

సకలభూగణభజాబా విన్నాపైబలనభుక్కుంసార్వభౌము భీముఁ

తే. పెగడిప్రహసించియుటికింపిధికింపి, మించినదండోల్పత్తియయి మేటియగుచు

దనరుఁగోదంబరామభూషణునిపెద్ద, వేంకటోద్వేష్యుండార్యవినుతులెసఁగ.

454

చ. బలిసదనంబుఁ బాఁడుకొని పచ్చగడ్డరచిపంగఁజేసి భూ

తలములనాక్రమించెను సుధాజలరాశి మళించి నాకమున్

గయఁగఁబెర్చి కల్పకముఁడైకొ నెనిట్లు లగ్నత్రియంబునన్

తలసెను రామరాజుపెద వేంకటభూమిత్తీర్థ వేడుకన్.

455

తే. అష్టదుర్విఁగోదంబరామానగళ, పెద్దవేంకటనరహిత పెండ్లియయ్యె

సేమిఁబోచిరాట్చినవేంకటేశును, త్రి, గోనమాంబను బాంధవకోటియలర

456

నీ సతితంబునతిగడ్డకైబల సేసి సేయుచునతుల్యసంపదయతేశయిల్ల

నత్తిమామగ్రుట్లననురక్తినడచుచుఁదోడికోపంప్రతోఁగూడి పాలఁగి

పదిసేల మణిదండ్లుముదమందనల్లన ముఁగనుఁదారతమ్యముఁ బ్రోచి

సుకుఁబ్రతినిఁగాంచి హితింధులు, దానదాసీదనంబు, దానను మంచి

తే. పుట్టినిల్లును మఱిదాను మెట్టినిల్లు, వన్నెవాసినిఁజెల్గంగ మన్ననఁగనె
నారవీటివేంకటపత్తిత్తాధినాథు, కోనమాంబకు సాటి యేమానవతులు. 457

క. రతిమదనులన శపించుగిల, గతి సౌఖ్యములలర మనిరి కాకోదరరా
బ్బుతపెద్దవేంకటాద్రి, క్షీతిపతి కోనాంబ విబుక్తీర్తనలెసఁగె 458

నీ. హరిరాజహరిరాజహరిరాజులకు సాటి పట్టుబలాజ్ఞానూనభూమముల
హరిహరహరిహరహరిహరిహరహరి సరి వితతకృపాహరపవిధసములను
హరిసులహరిసుతహరిసుతులకు నెన వినుతజనాదార్యవిక్రమము
హరిపాత్రహరిపాత్రహరిపాత్రులకు బ్రహ్మ సద్గుణవిజ్ఞానసాహసముల
తే ననుచునెవ్వని వినుతింతురఖిలవియగు, లగిచుపీఠరశతకోటియాగవీటి
వంశకలశాభిరాకామృతాంశుఁడతఁడు, హఁగుఁడెదవేంకటాక్షమాధర్మయైలమి 459

ఉ. ఆముఠాన రామచనుజాధిపుమాపెదవేంకటాననీ
పాలుఁడుశత్రులందునుమఁబువ్వరఁదగుగిధిరప్రవాహముల్
చాలఁగ వార్ధినించెనటుచాలునె భార్యనిముసాహసా
భీతయెంతగొడ్డయని వేర్కొననేచుమదుంగులే కదా. 460

ఆంధ్ర ప్రబంధములు.

ప్రతి 1-కి రూ. అ.

ఆంధ్రభారతము, పద్యకావ్యము:—

ఆది, సభాపర్వములుగల సంపుటము	...	2	4
ఆరణ్యపర్వము ,,	...	2	4
విరాటోద్యోగపర్వములు ,,	...	2	4
భీష్మగ్రోహపర్వములు ,,	...	2	4
కర్ణశల్యసౌప్తిక స్త్రీపర్వములు	...	2	4
శాంతిపర్వము ,,	...	2	4
ఆనుశాసనిక ఆశ్రమమేధ ఆశ్రమనాస మాసల మహాప్రస్థానిక స్వర్ణారోహణ పర్వములుగల సంపుటము	...	2	4
ఆదిపంచకము, ఒకటిసంపుటము	...	6	8
యుద్ధపంచకము ,,	...	4	4
శాంతిసప్తకము ,,	...	4	4
ఆంధ్రభారతవిమర్శనము మల్లాది నూతనామములతో స్త్రీగారిని	...	0	8
శకుంతలాపరిణయము, కృష్ణకవికృతము	...	0	12
తెనుగుసమస్యలు, చక్కనిసూర్పు	...	0	2
భాస్కరరామాయణము, చక్కనిసూర్పు, అత్యుత్తమప్రతి	..	4	0
కృష్ణరాయవిజయము, కుమార ధూర్జటికృతము	...	0	8
లంకావిజయము (రాణాదర్శియము), సటిక, సింహగోళము, లక్ష్మణకవికృతము	1	4	
నిర్వచనోత్తరరామాయణము, సాధారణప్రతి	...	0	12
ఉత్తరరామాయణము, కింకిరి పాపరాజప్రణీతము, చక్కనిసూర్పు	2	4	
రంగనాథరామాయణము, ద్వితీయ, చక్కని క్రొత్తసూర్పు	...	3	8
గోపీనాథరామాయణము, 2 సంపుటములు శ్రీమద్రామాయణమునకు సరికొత్తైన పద్యము, కవనము మిక్కిలిసాంఘ, వీరిక అతివిపులము	...	5	8
మొల్లరామాయణము, చిన్నపైజున పెద్దక్షరములతోముద్రితము	...	0	10
అచ్చతెనుగురామాయణము, శుద్ధప్రతి	...	1	4
ఆంధ్రభాగవతము, పోతనామాత్యప్రణీతము, ఇదిరాజు ముద్రితమైన పుణ్యలకన్న అన్నివిధముల బాగుగనున్నది	...	6	0
డిటో అత్యుత్తమప్రతి, రెండునాల్గములు	...	8	0
ప్రభావతీపరివ్రజము, కొత్తసూర్పు	...	0	10

వావిళ్ల గారుస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

292, ఎన్.ఎస్.రోడ్, చెన్నపురి. ఈ.

